

ספר

צ"סס"ס

ברוך שאמר

והוא חיבור נפלא לרב וגדול אחד מן הו' השונים. דבריו נחמדים מזהב ומפז ואדרכמונים מיוסד על הלכות ס"ת תפילין ומזוזה וליורי אותיות. בכל פרטי דקדוקיה' פלאי פלאות. והיו צייר כמותו בצורות האותיות. ורבינו הגאון בספרו הגדול בית יוסף הביא ממנו לראיה ולהארת רבת שבעה לה נפש המעיין בעיניו פקחות. אשר עד הנה בקרן זיוות היו מונחות. בכתיבת יד מהעתקות הראשונים שהלכו למנוחות: ונס' באחרונה פירוש נפלא הפלא ופלא על תמונת אותיות הא"ב לחד מן קאמיה הוא בעל המחבר ספר האשכול שנוי ומשולש בכמה אופנים. טעמי ונימוקי האותיות מאותיות שונים. ע"פ רמזי סודות העליונים. לכל עין הקורא בנקל המה מובנים. ולהמשכילים אשר כלל האמת מסתופפים. המה מחוקי' מדבש וגופת אופים: ושם כבוד רבינו הגדול המחבר ימצא המעיין מפורש בקדמת הספר ושם ימצא מבוקשו וירוח למאוכו:

במצות ובהוצאות הרבני הראש הקצין הנגיד מפורסם הנדיב מוה"ר ישראל כמוהר"ר ישכר בער זלה"ה מק"ק מאהליב י"ו:

נדפס

בשקלאוו

תחת מתשנת אדוננו הקיסר אוושיע פריסוויטליישי דיערזאוויישי וויעליקי האסולחר אימפיעראטאר אלי'עקסאנדרא פאוולאווי'צו סאמא דיערויז' אוושיע ראסיסקיחי' האסולחר אוושיע מילאסטיוויישי ירוס' הו'ו:

ברפוס המשותפים ה"ה מוה' ארי' כמוה' מנחם זלה"ה ומוה' ארי' ליב כמוה' שנייאור פייבוש זלה"ה ומוה' אברהם כמוה' יעקב סג"ל ומוה' שבת' כמוה' בן ציון נרו:

לפרט   ללמד בני יהודה קסת   לפ"ק

1891
307/2

המחבר
המפיץ
המפיץ

מפיץ: משה יעקב סג"ל

4-7825

הסכמות והרמות מהמאורות הגדולים המופלגים בתורה ויראה

מורי הוראות וד' דקהלתנו ורק"ק מאהליב יצ"ו

הנה האירו מול עבר פנינו דברי ספר נותן אמרי ספר חד מן קאמאי ה"ה הרב הגדול מרבן שמו נקוב בשם **ברוך שאמר** וכבר הועתקו מקצת דבריו ונאו ביתה יוסף בהלכות תפילין • אמנם עד הנה היה מונח בקרן זוויות כי דבריו הנה ככתובים ולא ילאו הזוהלה אהל הדפס • ועתה קם ונתעורר איש מנלך מטעיו • וילא חוטר מנוצו ונלך משרטיו • ה"ה הרבני הנגיד והגדיב המפורסם מוה' **ישראל צמח' ישכר בער** מק"ק **מאהליב** והזיל מכספו להביאו למכשם הדפוס בכדי להפיץ ענן אורו ובקרבו ישראל תוודע חכמתו • וכל אחד מישראל יביאנו בכל קורתו • אמנם יש עמלו בדעת ובכשרון ולאדם שלא עמל בו • לכן הטלנו גודל רבה בארור ושמתא על כל אשר בשם ישראל יבונה לכל ירום יד בפועל או בגרמא דיני' להדפיס הספר הנ"ל הן במדינה זו הן במדינה אחרת משך זמן עשרה שנים בלתי רשות הנגיד מוהרר'י הנ"ל באנו עה"ס היום יום א' טו"ב לירח טוב מטיב לטובים שנת תקס"ד לפ"ק

ונאום **חנוך הענוך** במוהר"ר **שמואל זל"ל** שיק"ק משקלאח יצ"ו :
 ונאום **צבי הירש** בל"א הרב **מהר"ם זל"ה** מק"ק הנ"ל :
 ונאום **אהרן** בל"א הרב מו' **יקותיאל הלוי זל"ל** מק"ק הנ"ל :

ונאום **חיים אברהם צמח' ארי' ליב כ"ז** זל"ה מ"מ דק"ק מאהליב יצ"ו :
 ונאום **יואל** בל"א מוהר"ר **פ' זל"ה** מק"ק הנ"ל :
 ונאום **זאב וואלף** בל"א מוה' **משה זל"ה** מק"ק הנ"ל :

הקדמת המביא לבית הדפוס

ויפיעו חללו • ברצח בצלמיותם והנה בהיות המעיין נרשע ומקור משחזר גם נלך מטעיו שהוא הדיבור השתגשג ויעבט ארחותיו וכפי מהות קלקל המקור בכל משעשה ומשעשה • כן נפל הקלוקל בציור הדיבור בפועל :

אמנם עוד מלאנו מתת חלקים למדבר מתנה בהראותו את אוש' כבוד מגמת כונתו לאיש אשר הוא בדרך רחוק' ולא יכול לעשות הפה סח להניע ולהגי' כונת מגמתו על אוון שומעת לעלות את הרשום בכתב אמת ועל ספר חוקה כי אז יגלה ויראה לעין רואה בלי אוון שומעת את כל ונוכח את אשר רחשו רעיוני לבו • ואז כל העו' בחובו • והנה כאשר קרה לכל לשונ' הגוים אשר בפימו הגוי' שהשתרגו והשתעשו כולם בהתאככות והשתבשות מ'שון העברית כנ"ל כן קרה למדינה ומדינה עם ועם בכתב ומכתב שמקור כולם הוא הכת' האשורי ומניח הכתב אשר בכל עם לא לשקר עשה עט סופרים לעשות כונים ולורי סימנים כפי הסמ' בשילוח והעולה על רוחו רק בכתב האשורי אשר

ברוך שאמר והיה העולם • ואחרי ככלות הכל ברא את האדם והי' מוטל לפניו כבולס • ויפת באפיו נשמת חיים • אלוה משימי שמים • ויהי האדם • לנפש חי' הוא לנפש המשכלת • אשר אין בחוקה מות ומשכלת • והחוקרים נקבזה בשם הכח הדברי • וממקור מבועה תבוע לשון העברי • כי כן הוסכם בין חכמי כל האומות • אשר ללשון העברי משפט הבכורה • בכח הנפש הלוי ומתכ' השתרגו והשתעשו שפת כל לשון לרדת עם ועם איש ללשונו בארצות לגויהם וכל אחד מהם את מקור' הערה יולכו באשר התהלכו בארצו' יעקלקלות וכתובות מצוקלות עד כי הסחיתו הודס • ובלעגי שפה דברו בכח הלוי היקר מכל כלי ח'זדה והנה בתור' משה עדות ה' נאמנה שהחלה מחלת המלוקת הואת ביום זעם • על בזוי המגדול בהתחמת' נגדו ית' ויעיוו מלחם כאשר יפה ושרת עזס • ואז נהיה הדבר הזה כמחויב מלד סיבתו • כי רקק מהם שפת עברי ולא יכלו שאזו פי כאשר תעה לבב' וישחיתו הוד נפשי' עלתה לחנתם ויעל באש' י'הפך לבס הכח הדברי הנה אשר יקרו זללו

4 III F
16 618

הקדמת המביא לבית הדפוס

והנה ברבות עתים וימים נשתבש קלמ גס אללנו
 העברי לורת המכת' האשורי הלן עד שקלת
 סופרי סת"מ שמו אותיות' אותיו' שונות ומסונו' מזולתם
 לכן העיר ה' רוח איש משכיל ונלבב גדול בחורה
 ותעודה' הוא הרב גדול שמו בישראל נקרא בשם **ברוך**
שאמ' אשר פקח עיניו על לורת' אות ואות וחסף זרוע
 תפארתו להרים עט סופר ובספר יחקו מיליו
 ולעד בליור וחשבון בא וראה כמה רב גוברי'
 עד שהרב הגדול גאון ישראל מוהר"י קארו
 אשר כל בית יוסף נשען עליו העתיק מעט מדברי'
 בספרו בית יוסף בהלכות תפילין לורת הכתב והמכתב
 מספר ב"ש הלן ובאמת עליו לעלה ולקלס להמחבר
 הלן על רב טובו אשר גמל לבית ישראל ויהי מקורו
 ברוך שאמר ולמד לסג' בני עמינו הס סופרי סת"ס
 הלכותיהן ודיניהן ונורי אגותיה' איש על דגלו מראשו
 עד כף רגלו . אמנם מאז חובר ספר הלן עוד לא
 הופי' אורו במקלן רבבות ועדיין לא הפילו מעינותיו
 חולה כי כל דבריו עד הנה המה בכתובים מועתיקים
 מכ"י לכ"י ועוד לא באו במכבש הדפוס . והנה יא
 חוטר מגועו ונלר משרשו ה"ה הרבני הראש הקלין
 הנגיד מפורסם הנדיב מוהר"ר **ישראל** במוהר"ר
ישכר בער מק"ק מאהליב איש אשר
 רוח בו להרי' דגל הספ' הלן והזיל כסף
 מכיסו והביא אותו במכבש הדפוס בכדי לחלקו ביעקב
 ולהפילו בישראל . ומלא' הארץ דעה כמיסלים מכסי':
שמעון זימל בלח"ח מו' **נהגמטע חפץ** זל"ל

אשר הוא מכתב חלקים החרות על הליחות קס עיניו
 וכל מעיניו לשנות את טעמו במקלמ יוכת' הרב המופלג
 החכם המפורסם בע"ה המ ספר פת לחס על חובת
 הלכות וז"ל ויש לחל ידי להראות זה בכתב רומי
 ולהראו' בעליל היך הוא הכתב האשורי מסובך ומשובש
 בעל הלשון האהרת שינה עוד לורי מכתבו עד שעלו
 השוגים להתנכר למכתבי הבאי' אחרי' . ולהיות לזרה
 כפרה סורה נגד כתב האשורי . והנה הוזה לדעת
 בכתב האשורי אשר כבוד מלאכתו ואת יקר תפארת
 גדולתו ישים עיניו בספרי המקובלים הראשונים כמו
 אותיות דר"ע וספ' הכהיר ודומיהם ועל כולם יזהיר
 שכלו בספר הזה כי קס חוק ומשפ' לאות ואות בדבור
 נבזה נבזה להראות כי אל דעות ה' ולו נתכנו עלילות
 מלעדי אות ואות ואיך בנין כל המליאו' נבנה ונתכוננו
 בבנין א"ב בלירוסי האותיות ובלגוליהם :

והנה הרמב"ם ז"ל עם שקבל' לה נפלו לן בנעימות
 חממת הקבל' ולא אחז בהוד יפיה אמנ' להיותו
 חכם עדיף מנביא השיב בשכלו ותוס מדעו הוד הכתב
 האשורי ומאודו כמו ועולם ידו איך דרכו בקדושה
 והילוכו בקדושה ואיך שרשו בסוד להקת קדושים וגועו
 ממקום קדוש יהלך עד ששחימה שפוכה העמיק הרחיב
 מדורת תלונתו על המתעתעים ומתבילים להשתמש
 באותיות הכתב הלן בדברים פחותים קלי הערך או
 במקו' בלתי נאות לפי ערך קדושתם ואס תראה לטעום
 לוף דבק נעימות דבריו בזה תמלא' בספר חדש מקרוב
 בא יקוב בשם פאר הדור :

הקדמת בעל המחבר

את ה' מהונך א"ת מהונך אלא מגרוך והחזקתי בו עד
 שקראו אותי ברוך שאמ' ע"כ משירי אהודנו ובתוך רבני'
 אהללנו כי היה משגב לי ומנוס בזים לר לי אמנ' אחרי'
 פי ראשית דרכו על הקובו' שעשה ברחמיו וברוב חסדיו
 מעודי עד היום הזה :

ברוך יי צורי וירוס חלקי ישעי אשר הנחני עוד
 בדרך אמת לקחת מלאכת שמים צבית
 אדוני ר' ישכר ז"ל ולמדני כל הקבלת שידע מתפלין
 הן הכתיבה הן הבתים ועשייתם והן עשיית הקלפים
 כתיקונם וכדינם ונתן לי עוד נוסחא אחת מתפלין
 מהרב רבי אברהם ראש לכל כותבי תפילין שהיו בדורו
 ואחריו

ברוך יי אלהי ישראל אשר לא עוז חסדו ואמיתו
 מעמו ישראל ומעם יתומו **שמשון**
בר' אליעזר המכונה **ברוך שאמר**
 כי אבי ואמי עובדי
 וה' יאספני . כי הוא גוחי מבטן מבטחי על שדי אמי
 ועליו השלכתי מרחס כי אבי ואמי ז"ל הביאו אותי ואת
 אחיותי ממדינת ואקסין ארץ מולדתי לקהילת פראג
 ושם הלכו כולם לעולמן ונשארת לי לבדי יתום בן ח'
 שנים אז הדריכני ה"ת בכתובותיו כדיו אבי יתומים
 ועמדתי בכל בוק' ובוקר בהשכמ' לבית הכנסת ואמרתי
ברוך שאמר בקול רס ובקול ערב שנגני ה' כרו"ל כד

ספר ברוך שאמר

עור ללא גרע מעוף עהור לחשיב עור וכותבין עליו תפילין ועוד לחניה יכתוב על ד' עורות ואם כתב על עור אחת ילא חלמה דקלף מיקרי עור ואצ"ג דלענין הולאת שבת חלוקים עור וקלף בשיעורין אין קפידא בכך וי"א שטוב והגון לעשות מקלף מפני שלא נעצרה בו תשמיש וגם טוב ונוח לעשות מהן הבתים והסינין ע"כ הועתק מהבנות מיימוני וז"ל הרוקח נוטל העור מן השליל הנמאה בפרה או עור של כבש ויתכנו לעבדו לשם תפילין ויפתקם העור בטוב ויקח עץ או ברזל מרובע ועושה בו ב' סינין . כתב הרמב"ם בספרו וז"ל עור הבתים ורצועה לריד לעבדן לשמן דתניא ביוסכת סנהדרין פרק נגמר הדין ישיב זה או שטלה עליהן עור בהמה עמאה פסולין עור בהמה טהורה כשרה ר' שמעון בן גמליאל אומר אף צהמאז כשרות פסולות עד שיעבדן לשמן וז"ל הרה"ש רבא שליג עליה דאבי ואמר הומכה לאו מילתא היא הילכך אי עבדן שלא לשמן פסולים והתם אמרינן הילכתא כרבא ועוד דאבי ורבא הילכתא כרבא חוץ מיע"ל קג"ס ולא הולרך לפסוק כרבא אלא משום דאבי סבר כרבנן ורבא כיחידאה כו' וכן מלאתי בנחשאות של רבינו יהודה בן רבינו רמי ז"ל שאם לא עבדו עור הבתים לשמן פסולים לשון האשר"י הקלף ועור הרצועה והבתי' כולם לריכים עיבוד לשמן עכ"ל וכן הסמ"ג ועוד לעשות כדברי המחמיר ע"כ הג"ה :

הג"ה *והוא שיש להגוי ריוח בדבר אבל כשאין ריוח להגוי ודלתי מלת' לסיים במחט או במרצע למה יזייף הגוי כיון שאין לו שום ריוח ולא שום נפקותא בזיוף וז"ל הבנות מיימוני וכשתסמיים הנקבי' במרצע כמין אותיות הע"פ שיכול לזייף כי יכול לתת הנקבים על שאינו נקובים וינקב בחמלע דרך הנקבים שיעשה ישראל העפ"כ אין חוששין לזיוף כי הגוי ירא שיבין ישראל ברהיית העין שיש לו בסימנים או מפני שאלו נקבים נעשו מחדש יותר משלו כך השיב ר' יהודה ע"כ הג"ה :

ואז ישים העורו' במוים ללולים לצד בלא סיד כי לא יהי' העור יבש טוב לבתים ולא קלפים אם לא שישים העורות במוים ללולים לכל הפחות יום או יומים או לפי מה שהעור יבש וכשישים אותה במוים אז יאמר בפה כך לשם קדושת תורת ישראל ולשם תפילין ומזוזות וקמיעות חני מעבד אלו העורות ואחר ששרו העורות יום או יומים במוים אז יוליאם מן המים ויגרר אותם בתער בלא הכשר והדס ואז יניחם במוים ובסיד עד

ובטרים שיכניסם בסיד ינענע במקל בסיד כדי עיבוד ויאמר בפה לשם קדושת תורת ישראל ולשם תפילין ומזוזות וקמיעות חני מעבד אלו העורות ולא די לו במחשבת לבו להפקיין הקלפים בעושין דזור הזה ביוס ח' ממים ללולים בלא סיד והוא גרע מדיפחרה והוא פסול לשפ"ת ולתפילין ומזוזות וקמיעות ומגילות דאמרינן בגמ' כתבה על הדיפתרא פסולה וכשיפלו השערות תאליו זו אחר ה' או ע ימים ואז יוליא מן הסיד ויסיר השערות בתער ואח"כ יחזירם לתוך הסיד וינער בתחילה הסיד . הג"ה

במקל *ויאמר בפה לשם קדושת תורת ישראל וכו' שער' בתים נקראי' קמיעו' כדלעיל ואם שהיו העורו' גדולים אזי לריכין לעבד בסיד אחר העברת השערות ה' או ו' ימים : האשר"י וכן הסמ"ג ולא זכשי' אותם במי' ללולי' יאמר בפה לשם קדושת תורת ישראל ולשם שפ"ת תפילין ומזוזות וקמיעות ומגילות חני ממים אלו העורות במוים ואף על פי שהעור והקלף נעבד כבר לשמה מ"מ אין איסור לעשו' בהם לרכי הדוע' מרדכי . וגם כשישים העורו' במוים ללולים יאמר *בפה לשם קדושות וכו' כי כל דברים אלו לזורך עיבוד הן :

הג"ה וכן התמר בסמ"ג דלא סגי במחשבה עכ"ל ולכל הקדמונים לריך עיבוד לשמה בעור הבתים הנקראים קמיעות ולא כמו הרמב"ם ורש"י ז"ל שכתבו שאין לריך עיבוד כלל ואם שליל הוא אזי די לו בג' או בד' ימים ומלוה לכתוב תפילין על עור של שליל פי' שאינו נולד אלא נמאה בזהמה אחר שחיטתה ואפי' שליל של כבלה וטרפה של גוי כדילפינן מזהמ' טהורה ואפי' נבילו' וטרפות דמה לי שהרגו מלך או הרגו אספקלטו' אך דבר יפה הוא מן הנשחט עכ"ה

ואחר שזליא מן הסיד השני אם פועל יהיה גוי או יסייעו ישראל לפשט העורות שיהיה קלף ויפשט העור לארצה בכל כחו כדי שיהיה הקלף ארוך שיהיה די לכתוב עליו ד' פרשיות של יד בחתיכה אחת כי כן יסוד המלות לכתחילה ולאחר שפשט העור אין יקח התער ויוליא המים מן ב' דגדים של העור בכל יכולתו ואח"כ יניח הגוי לפעול כל הזורך ולייבשן ומאותן עורות של קלף יקח

הנוי של אותן העורות שלם פי' ללד השער שקורין בלשון אשכנז ישר"א כדו שיהיו הבתים נאים משום זה אלי ואנורו פי' התנאה לפניו במלות בתפילין נאה ובספר תורה נאה ובטלית נאה ובקלף נאה (הג"ה) לשון מסכתא סופריסיה אלי ואנורו התנאה לפניו במלות תפילין כדאיתא במסכתא סנהדרין :

וכשיבש העור אם הוא עיר של עגל גדול או יהא עב יותר מדאי לבתים של ראש או יקלוף אותה קליפות לב' לדלים של עור מעט מעט כי כשהער עב יותר מדאי או לא יוכל לפעול פעולה יפה לבתים של ראש ויניח באמצע העור העב כמו שהיה שלא לקלוף שום קליפות כל אורך העור ושיהיה רוחב נגד ה' גודלים לעשות מעברת לבתים של יד . ומן הדקה יעשה הבתי של ראש וישם אותן העור במי הקליפות ב' ימים או ג' כדי לקבל השחרורית ואם יניח העור במי הקליפות או תהיה העור רך ודין הבתים להיות קשים כמו תיק הסכינים . ואחר ב' ימים

הג"ה

אז ג' או יוליף העור מן המים של קליפות הנקרא לויג"א בל"א וישחרק מיד בעוד העור לח ואז יקבל העור השחרורית בעוב . והישראל עלמו ישרנו ולא הגוי כי הרצועו

הג"ה

שחורות הל"מ וכן הבתים והתיתורות ואם השחירים גוי פסול ואדם הקבוע בתוך ביתו יעל השחרורי בעלמו וזה נאה לו . וכך יעשה השחרורי יקח ברזל הן ישן הן חדש וישם הברזל בכלי וישפוך עליו שכר דק שקורין גאלווירא וישהה הברזל בתוכה עד שישחיר או יקח מים שרוחצין השעור באחרונ' אחר הדבש הדבק קודם שיתכו השעור או יקח מים שחתה האבן השחיתין בהם הסכינים כי כח הברזל משחיר ואם אין לו כל זה יקח השחרורית של גוי מן האזור

יקח עור אחד לבתים אם ירצה אבל טוב שיעיין תחילה היזה עור טוב לבתים ואותו עור שיקח לבתים יוליף המים הוא בעלמו קלת ולא הכל כמו בקלף ואז יהיו הבתים קשים וחוקים מכח הסיד ע"כ הג"ה :

וגם עור הרצועו יגרר בתער אחר המים ויערב הסיד והעפר יחד ויאמר צפה לשם קדושת ישראל ולשם הרצועות והמעברות ותיתרון של תפילין אני מעבד חלו העורו ובאותו סיד יניח העורות וישרה בו העורו עד שיפלו השערות מאליהם והף אסויזאם קודם שיפלו השערות מאליהם לא יכתוב בהם כי זה נקרא דיפתרא פי' שלא נעבד כלל כל זרען ופסול כלמפרש במרא שצריך עיבוד בעפנים או עיבוד טוב כמוהו כדפירש ר"ת כי אמר ר"ת דעיבוד שלנו טובה ועדיף מעיפון שלכן הילכך טוב לעשות העיבוד שלנו ע"י ישראל ולשם תפילין ומזוזות וס"ת . סימן מ"ז והוא לשון הסמ"ג ויכול לעשות קלף משליל וי"א שטוב והגון ביותר לפי שלא נעבדה בו תשמים ונקר' עור דלא גרע מעוף טהור שכשירה כדאי בפרק' שרזים עכ"ל וגם יכול לעשות פעולה יפה מעור שליל לתפילין של ראש מחמת שהם דקים יותר מעבור עבה ודווקא עיבוד לשמה בעינין אבל תיקון הקלף והשירטונט אין צריך לשמה ויכול הגוי לעשותה : מרדכי : ולי נראה דלית ב' שום נפקותא אם יוליף מן המים בעלמו הגוי או יהודי עכ"ל . ולא יניח את הגוי לפעול בו יותר באותו עור פי' שלא יסיר הקלפים כמו שקולפים הקלפים כדי שיהיה העור חזק לבתי עכ"ה : הנהת מיימוני ונראה לי דהשחרורית של הרצועות יש בהן ספק אם יכול הגוי להשחיר כשאר תיקון העור או כיון דהלכה למשה מסיני הוא שיהיו שחורו' או צריך להשחיר לשמה ואסור בגוי מידי דהוי אטווי' ולצביעה דתכלת וליניית דבעינן לשמה כמו דאי' בפרק התכלת והחמיר תע"ב . ספר המלות פסק הרצועות צריך השחרורית לשמה כעווי' דליניית ולצביעה דתכלת ימרדכי . והא לך סי' אור זרוע דרצועות שחורות הלכה למשה מסיני והני מילי מבחון אבל מצפנים כלפי הראש יכול ללבוש בכל מה שירצה לבד הדומים ואמר רבינו שמחה ז"ל צריך ללבוש מצפנים מין לבש שהבתים לצועים ועור הבתים ילבע בכל מין שירצה לבד מאדום ועתה שנהגו בבתי שחורות אז צריך להשחיר הרצועות בין מצפנים ובין מבחון והרשב"א ז"ל כתב' שיש עושין הבתים של תפילין מקלף לבן עכ"ל הג"ה ולא יניח לפעול את הגוי באותן העורות כלל אלא יניחנו לייבש אכן יראה ויעיין שיהא

לשון

ספר ברוך שאמר

האז' ולא מן הכלי שלפניו
 במלאכתו שקורין קויב'ל
 בי כבר עשויים בטומאה
 ממנו והיין זה מן המותר
 בפיך אך מן האזר מותר
 כי שומרים השחרורי' מאד
 לשון התוס' בהקומץ ד"ה
 רצוע' שחורות יש שבשין
 בתים של תפילין מקלף
 לבן דלא אמרינן שחורות
 אלא רצועות עכ"ל :

בנקיות באזר שקורין שטא'נד שאין הולכים שם בלא
 רחיל' ידים' וגם שומרי' השחרורית לרפוא' הנקרא שחור
 הלשון וכשישחיר העורות בין של עור הבתים ותיחורות
 ומעברתות אז יאמר לשם קדושת תורת ישראל
 ולשם רצועות ומעברתות ותיחורי' ובתים של תפילין
 אני משחיר העור כי השחרורות הרצועות הלכה למשה
 מסיני . וכשיתייבש קלת אז ישחיר פעם שנית
 וכן פעם שלישית עד שתהיה העור שחור לכל
 הצורך ממש כעורב בין ערב של רצועות ובין עור
 הבתי' והתיחורי' ומעברתי' וכשיתייבש העור אז יחתוך
 העור לרצועות לאורך העור וכל רצועה ורצועה יהיה
 רוחב ד' אלצעות לכל הפחות כדי שתהי' לו כדי תפיסת
 יד בריוח צב' לדידי הדפוס ואז יכול למשוך כפי רלונו
 ולפעול פעולה יפה כפי רלונו גם כשיכניס הבתים
 בארובה אז יעבור עור הבתים מכל ה'דדי' תחת נקבי
 התפירה ואז יכול לתפור עור הבתים מכל זד עם
 התיחורי' לאפוקי מכמה סופרי' המקלרים עור של
 בתים שאינם תופרים עם התיחורי' ופוסלין מלאכתן
 בזה : (וכן ראיתי הרבה תפילין שלא היה מניעין
 קצוותיה' תחת התפילין והיה בלי חבור התפירה רק
 בחלוק הארבות וראיתי ופסלתי אותם מכח זה כי לא
 קבלו קבל' אמיתי' כהש' כתבתי לעיל) *וכשיעש' הבית של
 ראש יכרות מן הרצועה
 שהיא דקה חתיכה א'
 שאורכה ז' גודלי' לתפילין
 הבינונים ולגדולים יותר
 ולקטנים פחות ובלבד
 שיכון וימדוד שיהיה כל
 בית ובית עמוק ברוחב
 הפרשה לא פחות ולא יותר
 ואז ילחלח אותה חתיכה
 ברוק של פיו או בפיו וזה
 עוב יותר ממים כי הרוק
 הם לכן מרכך יותר מן המים וכשיתייבש יהי' העור קשה
 מהרוק יותר מהמים לכן כל העורות התפילין והבתים
 והתיחורים והמעברתות יש לרכך ברוק ויעבור אותו

הג"ה
 והרצועות האמצעים שהי'
 עבה יתחוך אותה שתהא
 רוחב ה' גודלי' כדי לתחוך
 ממנו מעברתו' של יד
 ברוחב הרצועה. מעברתא
 פי' רצועות השחרות
 העובר' על הבית של יד
 מימינו ומשמאלו וישחיר
 גם אותם ע"כ

חתיכה בין ידיו עד שתהא רכה מאוד ואז יכפול השני
 ראשין יחד הגוי בפנים הנקרא נדו"א ואז יקה הפרשה
 שכתב ויחדד על הכפל של אותו חתיכה למטה וימדוד
 ויכפול עור הבתים מצ' דדי' לכל זד כפל אחד ואז
 יהיה כלס ג' כפלים לזד הבשר ואז יכפול הב' ראשים
 של החתיכה על ג' כפלים זה בלד זה וזה בלד זה . וכן
 יעשה שיעבור כל ראשי העור על ג' כפלים רוחב
 כשיעמוד כשיעור חלי לפורן ואז יקה ג' סכינים
 ויכניסם בג' חריצי' הדפוס כדי להרחיבם וישים הב'
 כפלי' של העור בחריצי' העץ וישים העץ באמצע העור
 ואז יתפוס בדפוס השני לדידי הדפוס' ויחפוך הדפוס
 למטה כנגד בטנו וימשוך בשני ידיו העור בדפוס השני
 ראשי החתיכה משני לדידי הדפוס ויראה שיעבור מעט
 על הכפלים כחלי לפורן ואז יחזיק השני ראשי
 החתיכה בשני אלצעותיו על הדפוס ויקח סכין שהוא
 דק מאחוריו מגבו כמעט כמו חדודו . ובלבד שלא יתא
 חד כל כך שיחתוך העור ויכניס אותו הסכין בין חריצי'
 העץ ויעמיק וישפי' העור למטה בג' חריצים ואז יקשור
 סביב הדפוס היטב בפתיל עב' כדי לדחוק חריצי' העץ
 שלא ילא העור אז יחתוך ויפתח כל הכפלים היוצאים
 חוץ לדפוס למטה משני לדידי הדפוס עד העץ של
 הדפוס ואז יחתוך הב' כפלים האמצעים למטה שיסארו
 למעל' ללד חוץ כחצי לפורן או פחות והב' כפלי' החלוני'
 יניח שלימים ואז ילחלח הב' כפלי' שגארו כחצי לפורן
 או פחו' ברוק פיו שיהיו רכים מאוד . ויתפוס העור עם
 הגודל וקמיל' עד שמיניעים סמוך לדפוס ויניח האלצע
 עליו למעלה וישכיבנו תחתיו כדי שיוכל לנכנס ולירד
 החוט בין בית לבית בלי עכוב עד התפירה ויקשור אותו
 בחוט סביב הדפוס וכן יעשה ללד אחר ויקשור ואז יקה
 ראש אחר של העור וימשכנו על הדפוס וישרטע בכל
 דבר שירצה לורת הזי"ן שבשי"ן ואז יקה פתיל חזק
 ומחט ויתחוב למטה באורך השי"ן יתה יהיה שני שלישי
 רוחב הפרש' ויתחוב ע' ד פעם שנית ואז ימשוך החוטין
 וילחלח העור היטב כדי שלא יחתוך הפתיל את הנקב
 וימשוך למטה על הדפוס ואז יתקן לורת הזי"ן שבשי"ן
 עד שהקמטין עומדין כדברי רבותינו ולא כשה' האומנין
 העושין השיני"ן בכפלים ואז ישים העור של צ' דדיים
 זה על זה ויהי' שי"ן ומה שיסאר מן העור ללדידין יכפול
 תחתיו כדרך כל האחרים ואז ישרטע ראש השני צ'
 שרטועים ויעשה אותה כאשר עשה שי"ן הראשונה
 וימשוך בחוטין למטה מאוד כדי שיהיה ראשי' השינין
 שוים על הדפוס וידחוק ראשי השיני"ן למעלה יחד פן
 ירחיבו

כפר ברוך שאמר

הל"מ והיינו טעמא שאינו דומה לאותו כלל הלא כמין קשר בעלמא וי"ל לכך קאמר הוה תפילין שבראש משום דכראית יותר משל יד שעל זה אמרינן לך לחות ולא לחתרים לחות עכ"ל. וכן יש לכונן נגד הלכ בורוע שמאל אס נקר' בית של יד דמחוי תפילין אין כאן מיתוש דכנתקו לך לחות אחמר הרי"ח עכ"ל מטוסקי' הרב ר' חזקיהו ז"ל עכ"ל הג"ה :

הג"ה

ואני אברהם הומר לכך השי"ן מד' ראשין מימין הקורא ולשמאל המניח כי הקב"ה הוא הקורא שנאמ' שויתי ה' לנגדי תמיד לכו השי"ן של לחות לימינו שנאמ' מימינו הש' דת' למו ונגו' והשי"ן של ג' ראשין לימין האדם המניח : אמר אבני שי"ן של תפילין הל"מ (וסומן פסל לך שני לחות אל תקרי שני אלף שי"ן כי שני אותיות שי"ן) ולא אמר שיני"ן לפי שאמר הקב"ה למשה שי"ן של הלוחו שאני כותב לך שים מימיני ופסל לך פסולת של אותו השי"ן שים לימינד לקיים וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא ר"ת שי"ן וכל העם יראו השי"ן ופסולת שלה ר"ל החלל (כך הראוני מן השמים לקיים מה דחי' כל הלא לטהר מסייעין לו שנא' סוד ה' ליראיו) * תימא

הג"ה

למה שי"ן כדי להודיע שאין לישה תפילין פחות מש' ימים בשנה שש"ה תוליה כ"ב שבחות וד' ימי' פסח וב' ימים עזרת וע' באב וב' ימים ר"ה וי"ב וד' ימים סוכות ופעמים סתחיל שנה בשבת הרי פחות מש' ימים לא ישה תפילין ולכך השי"ן מבחון על העור ולפעמים ש"ה ימים ישה תפילין להציל מאם לא נוסח אילו פושעי ישראל קרקפת' ללא מנח תפילין לבני * שי"ן

הג"ה

בבתפילין לומר שש ימים כשר בעלמא וי"ל לכך קאמר הוה תפילין שבראש משום דכראית יותר משל יד שעל זה אמרינן לך לחות ולא לחתרים לחות עכ"ל. וכן יש לכונן נגד הלכ בורוע שמאל אס נקר' בית של יד דמחוי תפילין אין כאן מיתוש דכנתקו לך לחות אחמר הרי"ח עכ"ל מטוסקי' הרב ר' חזקיהו ז"ל עכ"ל הג"ה :

ומאוד בקושי יכול להבין ולידע עשיית הכתים על ככון אחר לשון נוסח זו אך לריד קבלה נכונה מיד ליד ומפה לפה ולא ע"י כתב כאשר כתב הרמב"ם גבי הקרים ואז תמלא זכרי קבלה זו נכונים למבין וישרי' למוצאי דעת ואמתית' המה עכ"ה :

רמ"ז לשני שיני"ן שבתפילין של ראש כתיב הנך יפה עיניך יונים הנך יפה רעיתי בתפילין שבורוע הנך יפה עיניך יונים בתפילין שבראש הסיבי עיניך מנגדי וכו' עד שכולה אין בהם וסתמך כפלת הרימוון רקתך מצעד לזמתך בגי' תפילין תפילין בגי' לראש וליד. הרי ב' פעמים שיניך באותו פסוקים שיניך כעדר הקצובות שיניך כעדר הרחלים כנגד ב' שינין של תפילין .

בשבוע יניח תפלין . שי"ן בת ד' ענפים לשמאל המניח ושי"ן בת ג' ענפים לימין המניח שב' אבות לימין וד' אמהות לשמאל ג' ימים בשבוע קורין בתורה שניתנה בימיו וד' ימים בשבוע שאין קורין בתורה . בג' פסוקים שכתב בהן לטוטפות ה' בזה כי וה' בשמע וה' בזה כי אס שמוע וה' בזה כי ולזכרון . באלו ד' פסוקים יש כל אלפא ביתא חוץ מג' לומר גם רוחו לא ישה תפילין הלא מי שרוחו נמוכה ואין מחזיק טובה לעצמו כשהוא לומד ועוסק מצות מיהו הקטן היודע לשמור תפילין אביו יקח לו תפלין אך יזהר שלא יגסה דעתו בהן עכ"ל הרוקח . (שי"ן מד' ראשין מבחון כמו שהיה נכתב בלוחות כשהיו נכבד לוחות אלו האזורים סביב השי"ן ובתוך השי"ן ד' ראשים ושי"ן של לוחות לימין של הקב"ה ועוד אי' שם בגמר' כאשר הראה הקב"ה למשה לכתוב השי"ן ולא ידע היהך והראה הקב"ה בד' אלפבוטיו כך עשה ועדיין היה משה מסופק אס הראה לו החלל של האלפבטים ויהיה ג' ראשין או האלפבטים עצמן ויהיו ד' ראשים ולכך עשה שיהיה אחד בג' ראשי' וה' בד' ראשים ולכך נראה לי הכותב ישראל ינו שטוב להניח ריווח למטה לשי"ן של ד' ראשים במקום ששני ראשי הפתחויות של שי"ן האלפבטית באים ליחד שאין לריד לדבק אל גוף השי"ן כדי שלא יבלבל החלל כי החלל לריד ג') . וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף בריתי אברהם . ס"ת בק"ס ובק"ס בא"ת ב"ש שדי הכי הוא השי"ן לפי שהו' שי"ן שבתפילין מונח למעלה בראש כי יעקב החקוק למעלה בכסא הכבוד וק' ביצחק הוא הד' לפי שהד' שבראשיות שבתפילין מונח למעלה מן העורף נגד הלאור ששם מולקין עופות כמו יצחק שנעק' על גבי המזבח בקדשים המ' שבאברהם הוא בא"ת ב"ש י' לפי שהיו"ד הוא שבראשיות של יד על שם שנתנס : בי' נסיונות ע"כ ב' שיני"ן בתפילין וב' שיני"ן בפסוק בראשית לומר כל המניח תפילין לש"ש נעשה שותפות למקום במעשה בראשית . וכן ב' שינין בפסוק שמע לומר שאין קבלת עול מלכות שמים שלימה אלא מניח תפלין ע"כ . ד' פרשיות בראש ואלה זיד כנגד ה' הרגשות שבאדם הראיה והשמיעה והריח והטעם וה' מממש ומבחין ומבין מלאכתו זיד ואין הרגש אחר באל' ע"כ : הכדפוסות לראש או ליד אורכו יהיה מעט יותר על רחבו פי' לרך חריצין יהי' מעט יותר ארוך לפי כשתכניס הג' כפלים של הבית בג' חריצין או יהיה הבית מרובע גם דשום של פי' דרך פניו ואמור יהיה מעט יותר ארוך כי ללדדן

ישכב עור הבית זה על זה וגם התעברת' על פני רוחב
 הבית והוא יהיה מרובע פי' על פני רוחב הבית וכן
 כתב רבינו שמחה ז"ל וכן הרוק' וגם ח"ו כתב רבינו
 הייס משמו של רבינו שמוחה על פני רוחב לא
 כיש עושין על הרכו של רובע עכ"ה י' וז"ל סמ"ג
 תגיח תפלין מרובעות הל"מ אמר רבא בתוספין
 ובאלכסונו העור כנכפל למטה שהיא התחור'
 יתפור סביב בריבוע וכן נמי יהי' זוויות בתפירה
 ולריך שהיא שיעור זה באלכסון שכל המתא
 בריבו' המתא ותרי קומתא באלכסונה ולא הרכו יותר
 על רחבו גם עור התיתורכי היוולאים חוץ
 לתפירה קולצין בריבוע ועור הפליטה הנכפל
 הנקרא מעברת' מקררי' שהיא ניכר ריבוע עור
 התיתורה גם עור הבתים בראשו ח"פ שאין ראייה
 גמורה מתוך ההלכה שינטרך שהיא גבהו
 מרובעות ארבעתן יחד מ"מ בשמות'
 רבא משמ' שהיא מרובעי' דקאמרינן התם אייתי
 אעא טבא תרתי אלבע על תרתי אלב' אבל לבית
 אחד לבדו אין לריך ריבוע גם בגובה של הבתים אין
 קפידה בריבוע וכן תפלין של יד יש לה דין זה שלריך
 ריבוע בתפירה וכן בעור בתיתורה וכן בגוף רוחב
 הבית בראשו עכ"ל - סג"ה ניימני אמר ר"ת

קלף שלנו דין קלף יש לו ויש לכתוב עליו ללד
 הכשר ונשאר הקליפה של לד השיע' שאח"ל יש לו דין
 דוכסוסנו' מפני שגוררין ומתקנין אותה ללד השיער
 ונשאר הקליפה של לד הכשר אח"כ הוכי כתביגין
 תפלין על קלפיה שלנו הלא אין דינו אלה על קלף
 ואם שינה פסול' וכתב רבינו שמחה דיש רויס
 להכשיר קלפיה שלנו לכתוב עליהם באיזה לד
 שהוא רויס כשהוא עושין משני הלדדי' דכ"ה א"ת
 מצ' הלדדי' וי"א דיש לו דין קלף כר"ת כדפי' וי"א
 שיש לו דין דוכסוסנו' לכתוב עליו במקום שיער
 ללא גרע מגויל כו' עד פוק חזי מעמי דבר עכ"ל
 ירד עליו שם דוכסוסנו' לכן יזהר שיעשה כדפי' והוא
 יסמן העור לידע איזה לד של בשר כדי שלא יטעה
 ויפסול מלאכתו אם כתבו ללד שיער והוא יחליק הקלף
 עם האבן שנקרא פימים כדי שלא ימלא הקולמס שום
 עכוז ויגרור עליו באבן העשו' מסיד חי ומלובן ביצה
 וכן יעשה האבן קח סיד חי ויכתוש אותו דק ניפור אותו
 דרך בגד פשתן ויערב בו לובן ביצה וילוש יחד בקמח
 וכשתייבש כל הלוך אז יגרר אותו על הקלף מעט
 מעט דק ובזה יחזיק הדיו שלא יפזרו ויטש' אשו האותיות
 כדאמרינן לריך כל אות ואות מוקפת גויל' ואי לא
 פסולה ולא יגרר האבן על הקלף יותר מדאי כי הוא
 מעכב הקולמו' מליךד ולא ישרטע בשום דבר המשחיד
 רק בקנה ובברזל וישרטע ד' שירטוטין למעלה ולמטה
 וללדדין שירטוט בלשון ערבי סירגול והמשרטע בין
 שיטה לשיטה נקרא הדיוע אך אם אין יכול לכתוב בלא
 שירטוט ביותר טוב שירטע ויכתוב ביושר משום זה
 ח"י ואנוסו : וכן פי' ר"ת וסמ"ג וסרוקת כתבו ללא
 נקרא הדיוע בכך אם אינו יכול לכתוב ביושר בלא
 שירטוט' וז"ל לטעמ' דכולהו לפי שהינם דומי' לטעם

ספר ברוך שאמר

דבר שהוא פטור שנקרא הדיוט כגון חתן שפטור מק"ט
ליבה ראשונה לקרוא כי לשם איפשר שלא יקרא ואפ"ה
הוא קורא ונטיל עליו חובה דלא לרדך ומיתאי כיוהרא
ונקרא הדיוט אבל גבי שרטוט כיון שא"ה בענין אחר
שאינן יודע בלא שרטוט לכתוב אינו עושה משום חובה
אלא משום זה אלי ואנוהו וכה"ג כתב רבינו שמחה בשם
ר"ת בשירטוט ס"ת כמו

שתמלא בהגה זו אך פי' לשון רבינו שמח"ז ל ס"ת
רבינו שמחה שכל תפלין לא בעי שירטוט אכונמו'
המשרטטין בין שורה גוי משרטטין לה בין שורה
לשורה שהם פסולין ע"ש לשור"ה דאמרין מגילה
כו' בספרו ומלשון סמ"ק לריבה שירטוט כאמיתת'
ולרדך לשרטוט בד' רוחות של תורה היינו מוזהר דיש
אבל בין שיטה לשיטה לא בה עול מלכות שמים
ואם עשה לנאותה עוב' הו' ולא מיירי בס"ת ממש
עכ"ל וכן הג"ה של ודג"ה יפה דאמרין
המיימוני כתב דלא נקרא ירושלמי וכו' יש מקשים
הדיוט בכד אם אינו יכול הי בשרטוט העליון סגי
לכתוב שיה בלא שרטוט כס"ת מאי קאי קולותיו
וכן האשר"י דעליהם האנו תלתלים הא ליכא אלא
סומכ' כי היו בתראים סירגל אחד :

ויודעים הדיעות וכדי להוציא עצמו מפלוגתא טוב לשרטוט לפי קיצור דעתו
בין שיטה לשיטה ללד השיער אבל למטה ולמעלה
וללדדי' משרטטין ללד הבשר ומסופק לרבינו שמחה
במה משרטטין אם אנו מוקפידו' בשירטוט המתקיים
וניכר לעולם השירטוט ככרזל או אם סגי בשרטוט
הנרא' לעיני הסופר בשעת הכתיבה כדי שתהיה הכתב
טוב כמו בדדיל או בעופר' אע"פ שמתקן השירטוט
להחר זמן או אם יש לשרטוט בלצב' או בסיקר' ויתקיים
כל ימי שהכתב קיים מיהו לשון שירטוט משמע לשון
גומא וחרין' ושוב אמר בה"ג גרסי' בסידור חליטה
דהילכתא כרבי יצחק דאמר ב' כותבין שלש אין כותבין
ואם שרטט ליה דדיו לאו כלום היא עכ"ל ונ"ל לפי
קיצור דעתי למשמע מכהו דיכול לשרטוט ליה תפלין
בדדיל או בעופרת בין שיטה לשיטה אפי' לרבינו שמחה
שפוסלין תפלין משרטטים אחרי דלא נקרא שירטוט
אלא א"כ עושה גומא וחרין כמשמע לשון שרטוט
עכ"ה' ואין לסמוך על דעתי כי אם על פי מורה
מומחה ואני הכותב ראיתי ממורי אפי' ז"ל בימי מהר"י
בר' מאיר כ"ץ ובימי מהר"ר נחמן ז"ל שרטוט בסכין
שאינה חד אלא עב' בח' דו חומס ומגילה וס"ת עכ"ה :

הג"ה מספר יראים הל"מ שיסרגל מד' רוחות
כדאמרין בגיטין א"ר יצחק שתיס כותבין שלש
אין כותבין פי' בלי שירטוט מד' רוחות והא' דאמרין
במנחות הילכתא תפלין לא בעי שירטוט מוזהר בעי
שירטוט פי' הכי תפלין לא בעי שירטוט בין
שורה לשורה אלא מד' רוחות כשאר כתבי קודש אבל
מוזהר בעי שירטוט בין שורה לשורה לפי שפרשיות של
מוזהר כותבין בתפלין הולך שרטוט ותפלין לא בעי
שרטוט ושמעתי פי' אחר אבל זה שמעתי מר' ת ועיקר
ע"כ הג"ה : ולעולם ינסה הקולמוס קודם שיתחיל
לכתוב ויאמר דפה לשם קדושת תורת ישראל אני כותב
תפלין אלנו' וכל האזכרות לשם קל"ה וכן יאמר לכל
פרשה ופרשה טרם שיתחיל לכתוב ויעיין בקלף שלא
יהא בו נקב אפי' קטן ולא יגרע האות בנקב שכל נקב
שאין הדיו עובר עליו פסול ויזהר שלא יעשה הוי' ג' ק"ר
כמו יודין' ושלא יעשה ראשי היודין' גדולי' יותר מדאי
שלא יהא נראה כרי"ש ויכתוב הפרשיות של יד תחילה
ואח"כ של ראש כי הוא ראשון בפסוק שנאמר והיה לך
לאות על ידך ולעטופות בין עיניך ואם שינה לית לך
בה עיכובא ויכתוב אותיו' טובות וגיבורות ותמימות ולא
שברות במתן ובכוונה גדולה ולתקנם כדי חובתם :
הג"ה לשון רבינו החסיד אם יכרוכ כתיבה דקה אין
יפה ונמחק מהרה הרי בשביל כבודו שהיו קטנים יותר
טוב שימעט בכבודו וירצה כבודו של מקום ולכתוב
כתיבה עבה ושיעור האותיות כדי שיכנסו ב' אותיות
בזיפורן ובשל הגדול ג' אותיות זו אלל זו נמלא' שיאר
למעלה חלק שיעור ג' אותיות וכן למטה ובאמצע כתב
וזהו ידיו גילוי וזה ממולא' בתרשים עכ"ל וכתב הרבה
ראיות ומעמים וכלאחי לכתוב פה' וכתב שיש לזהר
שלא יכתוב בתפלין ומוזות כשיראה לנמנס שאין יכול
לכוון יפה לשמה כלל עכ"ה :

ואל ימחר בכתבתן כדי להרבות ממון במכרם כי
אותו ריות ילך להיבוד ולדירה ויפסיד נשמתו
כי הוא מחטיא את הרבים ועליו נאמר חוטה אחד יהבד
טובה הרבה ואז חזר הוא לאיש משחית ועל זה נאמר
על שלש' פשעי ישראל ועל ארבעה לא השיבנו הראשון
שממעט ומגרע אהבת השם וכבודו ועדותו' אהבתו
כדכתיב וס' האמירך' כבודו ועדותו שנאמר' ואתם עידי
נאום ה' ואני אל והאי קרא קאי התפלין כדאמר בגמ'
הקורא ק"ש בלא תפילין כאילו מעיד עדו' שקר בעצמו
לכן ע' של שמע גדולה ותלויה וד' דאחד עשה שהוא
עד כלומר להעיד שהבורא אחד ואין שני ועוד שהוא

כי ד' פרשיות יש בהן בכל אחת קיימי תרי עשה דהיינו
 שמונה כגון בפ' קדש כתיב והיה לאות על ידך ולזכרון
 בין עיניך • ובפ' כי יביאך כתיב והיה לך לאות וכו'
 ובפ' שמע כתיב וקשרת לאות וכו' ובפ' והיה אם כתיב
 וקשרתם אותם לאות וכו' הרי ח' עשה ועוד כל המניח
 תפילין כאלו קיים כל התורה כולה מפני שקבל עליו
 עול מלכות שמים • ועוד שנו חכמים שבשביעה יזכה
 לימות המשיח ולחיי העו"ה • אמר ריש לקיש כל המניח
 תפילין יחריך ימים שנא' ה' עליהם יחיו אמר רבא כל
 המניח תפילין וכו' מובטח לו שהוא בן העו"ה • ואמר
 אביי ערב אני בו שאין גיהנם שולט בו • ואמר רב פפא
 אף אני ערב בו שאין יצר הרע שולט בו •

דין כתיבת השם

וצריך כוונה גדולה בכל אותיות ועל הכל צריך
 כוונה בשם ובשתיקה ואפי' המלך שואל
 בשלמו לא ישיבנו כי תפילין ומזוזו' וס"ת שכותבין בלא
 כונה אין יולא בהן כלל ידי חובתו ופסולין הן וכושיכתוב
 השם יעיין בקולמס שלו טרס שיכתו' האו' האחרונ' שלפני
 השם יעיין בקולמוס אם צריך לעבול קולמוס וכשיטבול
 הקולמוס צריך נקדש הדיו שעל הקולמוס באות אחת
 טרס שיכתוב השם ולא יתחיל מיד השם אחר שטבל
 הקולמוס אך צריך לקדש ולא צריך לדיו טרס שיגמור
 השם או יטבול באותיות שלפני השם שעדיין לחיס הם
 ויגמור השם ואם שכח שלא הניח שום אות לפני השם או
 יעיין אם ימלא שום אות או תג או ויון הלריכין לדיו
 כדי לקדש בדיו טרס שיכתו' השם ולכל זאת צריך כוונ'
 ויעיין הטיב ויכתוב אותיות טובות ושלימות כמסו'
 באלפא ביתא דר' עקיבא א' נקודה ראשונה כמין יו"ד
 ופניה באמצע הגג כלפי מעלה שמראה על בוראה
 שבראה וגגה עקום כלפי מעלה כדאמרינן בגמרא שלא
 יעשה אלפי"ן עייני"ן מכלל שיש לעקמה קלף כמו
 עי"ן להיפך ורגלו ירחיק מן הגג לכל הפחות כעובי
 הקולמוס וידבק הרגל באמצע האל"ף גס ידבק
 רגלו של יו"ד למעל' בגג האל"ף וחס נוגע רגל האל"ף
 או פני היו"ד למעלה שנוגע בפנים בגג תחתיה פסולה
 ואין למחוק בדבוקות דכתיב וכתבתם צריך להיות
 כתיבה תמה ולא חקיקה כמו גבי גט שנאמ' וכתב ולא
 וחקק : רג"ה וכן כתב אבי העזרי וו"ל יש ענייני
 אותיות אלפה ביתא דר' עקיבא לכן מי שאומנתו מלאכת
 שמים וציון ויראה שיש באלפא ביתא דר' עקיבא לעש'
 מלות כחאמ' וכן כתב ר"ת בתיקון שלו אות ב'אות ולשון
 הרוקח שלא יעשה אלפי"ן עייני"ן או עייני"ן אלפי"ן

בית"ן

ד

רג"ה

כדאמ' עולה בברכות בפ'
 הקורא כל הקורא ק"ש
 בלא תפילין כאלו מעיד
 עדו' שקר בעלמו שנאמר
 וקשרתם לאות על ידכם
 והיו לעוטפת בין עיניכם
 וליכא • ר' קייא בר אבא
 אומר כאלו הקריב עולה
 בלא מנחה וזכה בלא
 נסכים ואמר ר' חייא בר
 אבא אמר ר' יוחנן הרו"ל
 שיקבל עליו עול מלכות
 שלימה יפכה ויטול ידיו
 בו :

גזול מעותיו של הקונה
 ועוד שמחטיו שאין יולא
 בו ידי חובתו ועוד
 שמעבירו בכל יום ב'
 פעמי' על לא תשא את שם
 ה' אלהיך כי הוא מברך
 בכל יום ב' ברכות לבטלה
 היינו נוגע בעטרה וע"ז
 נאמר על מחרס בכסף
 לדיק וכו' והקונה סבור
 שהמכיר לדק היה שכן
 וכו' ל' בבא רמז סו' גדול
 במעשה בראשית ובמעשה
 מרכבה) נאמר דק דק
 תרדוף והמוכר אביון הוא
 ובעבור זה נגעלו בעו"ה

פערי תפל' כי הקוני' אינם עומדי' ומוכתרים בתפילתן
 כהל"מ ועל זה אמר התלמוד כי התפילין אין ניקיין
 אלא מן המומחה פי' אדם שמומחה ולדיק שלא יעות
 ויכתוב כדפי' לעיל לכן יש לידע כל מי שכותב תפילין
 טובים וכשרים כפי כל יכולתו הוי שכרו כפול ומכופל
 וניזול מדין של גיהנם מדאמרינן במכילתא כל העוסק
 בתפילין פטור מתלמוד תורה שנאמר למען תהי' תורת
 ה' וכו' ויולפינן מכאן גמי

רג"ה

לאו דווקא פטור אלא
 מעלה עליו הכתוב כאלו
 לומד וכ"ש אם לומד
 בתפילין דעדיף טפי
 ששכרו כפול ומכופל מספ'
 רבי' שמחה ז'ל עכ"ה :

שהוקשו תפילין לכל התור'
 כולה שנאמר והיה לאות
 על ידך ולזכרון בין עיניך
 למען תהיה תורת ה'
 בפיך :
 רג"ה ואין יצר הרע שולט
 בו • ואמר רב פפא

עוגותיו ממחלים וגדולה מלות תפילין יותר מן התפלה
 שזה תיקון חכמים וזה תיקון הבורא ואמרו חכמים
 שמלות תפילין מברעת בעונות ובמלות לכן יבין וישכיל
 הסופר לזכות הרבים כראוי ובכוונה • ז"ל הרוקח ולא
 מצעי' בשעת תפלה דכל בר ישראל חייב בתפילין אלא
 אפי' בשעה שעושה מלאכתו חייב בתפילין לבד כשהוא
 ערוס או הולך למקום טינפת ולבד בזילות ובשבתות
 וב"ט י' והרואה שיקבל עליו עול מלכות שמים יפכה
 ויטול ידיו ויניח תפילין ויקרא ק"ש בכונה מכלל דקורא
 ק"ש בלא תפילין מלכות שמים חסירה עליו אמר רב
 ששת כל מי שאינו מניח תפילין עובר בכל יום ח' עשה

ספר ברוך שאמר

בית'ן כפי'ן כפי'ן בית'ן יו"ד וי"ו וי"ו יו"ד כפופין
 פשוטין פשוטין כפופין סתומים פתוחים פתוחים
 סתומים עכ"ל הג"ה • ז"ל האסיד ולא ירחיק העטרה
 של אלף מן הגג אלא חילו היה חוט מתוח היה מגיע
 סוף רגל יוד התחתונה כנגד ראש עטרה • הג"ה וכן
 כתב הר"ר אליעזר ממין בכת"י וז"ל וגופו של אלף
 תהא עקומה תעט לזר יתקולא פשוטה וטעמו במסכת
 שבת בפי הבונה וכתבתם שתהא כתיבה תמה שלא
 יכתוב אלפי'ן עייני'ן כגון שהורך לזוהר שלא יעשה
 ממש עקומה לזר יתין כעין לזר שמאל מכלל שיש
 לעקמה קלת לזר יתין עכ"ל • וז"ל האשרי הא דאמרי'
 שלא יעשה אלפי'ן עייני'ן לפי שדומין בקריאתן • וכן
 כתב החסיד ז"ל שהיו"ד של האלף תהיה באמצע הגג
 ולא בסוף הגג ולא יקצר חרטומו של אלף ולא פוקי
 מכתה סופרים צורים שלא פבלו בבל אמיתית וכותבין
 כל אלפי'ן שלהם שהיו ש' למעלה חוץ לסוף הגג לזר
 יתין של האלף • הג"ה • כי על כל פנים יחבר
 האותיו בלי פירוד כי האלף רמז ליחוד השם האמיתי
 כי ה' יודי'ן והברית התיכון שהוא כמין ו' הם כמין
 כ"ו כמין פס המיוחד ועוד שהיו"ד עליו רמז לחכמה
 עליונה והיו"ד השני רמז לחכמת תחונה והברית שהוא
 כמין וי"ו לרמז שהוא וי"ו קלות והברית התיכון
 המברית מן הקצה אל הקצה עד אין סוף והקוץ שעל
 יו"ד העליונה רמז לכ"ע שאין המחשבה תופסת בה
 לחבר את האוהל להיות אחד והמבין יבין וז"ל שבלשון
 הזה כתב שערי אורה וכו' יורנו נפלאו מתורתו למען
 רחמיו וחסדיו המרובים והנה התבונן כמה עון גדול
 הוא מי שאינו מחבר את האותיו כדינס • כי כ"ל כאלו
 קוץ בנטיעות לכן מזה רבה לדקדק באופיות כדי
 לשבר את האוהל להיות אחד והמ"י וזה שכתבתי אשר לא
 כדת אלא שכונתי למלאו פיהם חץ שאמרו נוהש ואין
 קפיד' דבר והס"י ימחיל וכפר לי ויסלח לי למען שמו
 הגדול שכתבתי דברים אלו ככהן עכ"ה :

דין מחיקה

הג"ה וכן כתב בסוג' אם עשה פתוחות סתומות
 שאין למחוק ואם עשה אותן סתומה נקרא חק
 תוכות שהרי בתחילה לא היה שמה עליה אמנם כתב
 שמתר למחוק שאר דביקו כגון נוגע אות לאות אחרי
 שהאות כבר נכתב כדינו או מתר למחוק ולה מקרי חק
 תוכות • הג"ה וגם המיימוני כתב שמתר למחוק
 כדיקיות וז"ל סמ"ק אם לא הית' מוקפת גוויל בתחילת
 עשייתו ואח"כ נטל הדיו הוי חק תוכו' ופסול אצל אם

כבר נכתבה כתקן' ונפל הדיו עליה יטלנה כדאמר
 בירושלמי • ומיהו גם כזה קרה בספר התרומה חק
 תוכות עכ"ל הסמ"ק • הג"ה והה לך יסוד של מהר"ם
 מרוטנבורג רהיטי כי כותבי תפילין ומזוזות שאינן
 בקראין בגופן של אותיות כל האורך שלא נתפרשו בספר
 התרומה ונתנו ריוח באותיו כגון שני יודי'ן של האלף
 והתגא שבראש שאינן מדקיקים לגב ולגג • וכן ביה
 יש שכותבין הבי"ת כזה ב' וכן הגי' מל כזה ג' וכן פ'פ'
 ונרא' שכל אות ואות יש לה להיות דבוקה בלי הפרש
 כזה **אפב** לכל חדא וחד' אות אחת ולא שנים לבר מה'
 וקוף דתלו כרעיייהו כדמפר' בהקומץ ובפי הבונה טעמא
 ועוד מדקא מצעי' לה ה' וקוף מ"ט לתלו כרעיייהו מכלל
 דאינך כולם דבוקי' בלי פירוד וליכא למימר דה' וק'
 בעינן דווקא דליתלו כרעיייהו שלא יהיה דבוקי' אצל
 אינך אי בעי דבוקי' אי בעי משוריי' הא לית חדא
 דלישנא לא משמע הכי דא"כ הכי הוי ליה למיבעי מ"ט
 בעינן דליתלו כרעיייהו דווקא ועוד ע"כ ליכא למימר
 דכל אינך כמה דבעי ענין או דבוקי' או מפורדים
 דהא אמרינן מ' וס' שבלוחות בנס היו עומדי' אלא
 דבוקי' דווקא דאי לאו דבוקי' לגמרי לא הו' עומדים
 בנס וכי היכי דהנך דבוקי' דווקא הני כולם נמי דבוקי'
 דווקא לבר מה' וק' דככולהו לא השכחין בשום דוכתא
 מפורש שיהא צנייהם הפרש לענין חיבור ודיבוק לבר
 מה' וק' שיוצאים מן הכלל כדמפרש בתלמוד טעמא
 מאי מדלח קאמר מ' וס' דבוקי' היו ובנס היו עומדי'
 אלא בנס היו עומדין ותו לא אלתא פשיטא ליה דבוקי'
 היו ולא אלטרך לאשמעי' ומהיכא פשיט' ליה שדבוקי'
 היו יותר משאר אותיות כיון דלא תני לא במשנה ולא
 בגמרא וברייתא ואפי' במימרה לא איתמר אלא ע"כ
 משום דכל אותיות בעינן שיהא דבוקים בלי פירוד לבר
 מה' וק' הילכך לא איטרך לרב חדא לאשמעינן אלא
 הנך ועוד ראיי' משי'ן של תפלין העושין בקמט עור
 הבתים שחלל השי'ן נוגע למטה בלי הפרש אלא דבוקי'
 בעינן לאפוקי מאותן בני אדם האומרים שיש לזוהר
 שלא יגע למטה כדי שיהיה כל הכתב מוקפת גוויל בין
 מצפנים בין תבוחץ ועוד דאמרינן פר' ח' שרזי' כל
 נקב שהדיו עוברת עליו אינו נקב ושאינו הדיו עוברת
 עליו הוי נקב ופסול לפי שהאות נפרדת באמצעיותו
 מחמת נקב ובהפרש כל דהו פסולו' ועוד אי ס"ד סיכול
 לתת ריוח בין הדבקי' אם ירצה א' כ בסוף הבונה שאמר
 כתבין לכתוב אות אחת ועלו בידו שצ"ס ח' ב ופרך
 והתניא פגור ושני הא לתני חייב כגון שהי' לריך יו"ד

ונו"ן ונחבין לכתוב לדיק פשוטה והי' לריך לכתוב וי"ד
 ונו"ן דכל כה"ג חייב שהרי נעשית מחשבתו דכתב כמו
 שכתבין וי"ד ונו"ן הס כמו שצריך והכתב ב' אותיות
 משכתת לה כמי במתכוון לכתוב ע"ן והיה לריך
 לכתוב ש' וכתב כזה ע"ן הלא ע"כ כל אילו האותיות
 דבוקי' הן בלי פירוד ונכד מה' וק' הילכך הפרידן כל
 דהוא בתפלין ומזוז' פסולים - דהא תנן בהקמזן רבה
 דאפי' כתב אחד מעכב ומפרש בגמ' לא נלכח אלא
 לקולו של יו"ד ופרידן פשיטא הלא לכי הידך דר' יודה
 דאמר רב יודה כל אות שאינה מוקפ' גי' מ' ד' רוחות
 פסול כ"ג תקון קתיבת אות בעלמו שמעכב אם ניתן
 ריוח והפרש במקום שיש להיות דבוקים או היסך ועוד
 יש להביא ראיי' דכל האותיות והיו דבוקי' ומחוברי' מכל
 ד' בלי פירוד דאי לא תימא הכי א"כ כי היכי דבעי
 תלמודא מ"ט כרעי דה' וק' תלו כרעייהו לפי שהם
 משוני' משאר אותיות לענין חבור ופרוד ה"כ הוי ליה
 למבעי מ"ט מ' וס' שהן מחוברי' דווקא משא"כ
 בשאר אותיות אלא ש"מ דמ' וס' שוות לשאר אותיות
 בכלהו בעינן מחובר ועוד יש להביא ראיי' מדברי
 התוס' בפ' כ"ג על מה שפי' רש"י גבי כתב ליבוכ'
 והק' התוס' א"כ לפי זה כל האותיות בנס היו עומדי'
 ואם איתא דסברי לר' שיכולי' להפריד כל אות ואות
 במקלף אז לא היה שום אות בנס אלא מ' וס' דשמי'
 כל האותיות שבלוחות הי' להם הפרש קצת ובאותו הפרש
 היו נאחזים ולא היה נופלים כי הלוחות של סגפירים
 היו שהיו קשים ובאחיות כל שהוא היו נאחזים והיו
 עומדים יפה אלא ש"מ שגם ר"י סובר כדברי שגריכי'
 כל האותיות להיות דבוקים ושלמות ותמימות ומשולבות
 מכל ד' לבד מה' וק' וליכ' למידחי דלמא כתב(במ"א)
 ליבוכא ולא היו האותיות נקראת יפה אם לא היו נאחזי'
 ומחוברי' מכל ד' דבוקי' יפה יפה מ"מ מכתב ליבוכא
 נשמע לכתב שלנו מה כתב ליבוכא כל האותיות דבוקים
 אף כתב שלנו כך דבכא מלמא דבר פשוט הוא דלית
 בזה פלוגתא - ועוד כי גס ר' בכתב ליבוכא אפשר
 להיות שיהא נקרא' יפה ואפי' שלא יעמדו בנס כי איפש'
 לחוק יפה סביב כל אות עד שיה' בולט' האות וניכרת
 רק במקלף לא יחוק מעבר לעבר ובאותו מקלף תיאחו
 ותשרך האות בלוח' אלא ש"מ שכל האות על פני כולה
 צריך לחוק כל סביבותיה מעבר לעבר בלי פירוד :

דין לחבר אותיות

אמנם כ"ל שיש תקנה לתיקון האותיות ואין בזה
 שלא כסדרן דכיון שקודם שניתקנו נמי

מה"ר עוזר שלי"ט :
דין נפל טיפת דיו
 לשון סמ"ג ואם נפל טיפת דיו בחלל ב' או ח' או צאות
 אחרת ועתה אין שמה הראשון עליה או ירך שמהל של
 מ' פתחה נובע לשל תחתון ונעשית כזו סתומה
 או אות ר' ונעשית ר' כל כה"ג לא יועיל תקון למחוק
 להטיפה ולגרור בתצר דהוי חקף תוכו' ופסול בין
 בס"ת בין בתפלין ובמזוזות ובגמיעין ולא יועיל אח"כ
 להעביר בקולמס על האות לא לר' יודה ולא לרבנן
 דאם מויעיל העברת קולמוס האות שלא נכתב לשמה
 לשווייה אותה לשמה אבל מ' מ' לשווייה אות לא יועיל
 העברת קולמס ואם נגע אות לחברת' מויעיל תיקון ולא
 מקרי חק תוכות - אבל בירושלמי מכשיר נגיעת אות
 לאות

ספר ברוך שאמר

לאות למטה ופוסל נגיעת אות למעלה . ומסופק אם
נוגע באמצע ואם יש נקב בחלל האות אפי' ממלא כל
החלל כשר כדמפר' בהקומץ רבה אבל בירושל' דמנ' לה
וצריך גויל סביב האות ובפנים עכ"ל סמ"ג .

**דב' יכתו' כזה ב' כי חלל הב' ירחיב לכל הפחו' כשיעו'
רחב עובי הקולמם וכן הב' ג' צ"ב צריך להיות' לה
תג' למעל' לפני' לד שמאל לפי שמרא' על בוראה שברא'
שהוא למעלה וצריך להיות' לה עוקץ מאחרי' בראש ימין
ועקב למטה כי העקב מראה שהוא ב' ולא כפ' והעוקץ
מראה על האל' q' שהיא ראשונה אחריה לגם הגזרה
שהוא ראשון ואחד כדאי' במדרש אומרי' לב' מי בראך
והוא מראה בעוקפה למעל' ר"ל א' שהוא אחד ואין שני .
הג"ה וכן כתב החסיד סבב' מן האותיות שיש להן
זויות וכן הרוקח וז' רבינו שמחה א"ר**

אופיעא למה התורה מתחלת בב' לומר לך מה ב' יש לה
ב' עוקצי' אחד למעלה ואחז' תחרי' אומרי' לב' מי
בוראך והיא מראה להם בעוקפה של מעלה ואמר זה
שלמעלה בראני . ומה שמו מראה להן בעוקפה
של אחרי' ואומר השם שמו כזה ב' לפי שהבית
סמוכה לאלף והוא אחד לפיכך צריך ליתן ת"ג קטן בצד
שמאל למעל' שהוא מראה שהאחד ברא מעשה בראשית
וכן כתב האשרי שהבית צריך שיהא בראשה לצד שמאל
הג' קטן דאמר בירושלמי דהגי' ובבראשית רבה למה
תורה מתחיל בב' מה ב' יש לה ב' עוקצי' אחד למעלה
ואמר מאחרי' וכו' כמו שכתב רבינו שמחה ז"ל וכן
נמצא בהג"ה של המיימוני ולא ספקי' מסופרי' בורים
שכותבין כל הביצ' עגול למעלה כמו כפ' וז"ל
שסדרת' אחרי שיש לה עקב למטה להיכרה שאין כ"q'
לתינוק ללא חכיס ולא טיפס אז אין צריך יותר וזכה
טעו באמת ס"א טעו באמת' כאשר את רוח' מאמת' דברי
רבותינו ז"ל שכתבתי לעיל ע"כ הג"ה :

הנימל יכתוב כך ראשה עב למטה דק מאוד
וארוך מרגל שמאל והרגל שמאל יורד
למטה שיכול להוסיב אות אחת בצד הרגל שלא יגע בו
אלכך ראשו עב ורגל ימין דק לפי שאמר הספר שלא
יעשה הגימ' לין צדי' פי' שלא יעשה ג' כך שאם
תהפכה מה שלמטה תהא למעלה שתהא צדיק פשוט'
וגם הצדיק פשוטה ראש ראשון כמו יוד שעל האלף כמו
יא ופני' כלפי מעלה להראות על בוראה ית'
שבראה וראשה השני עב ורגל דק שאם תהפכה מה
שלמעלה למטה שלא תהא דומה לגימ' ל' : דהכי אמר
ב' הכונה שלא יעשה גימל צדיק פי' לפי שיש לג'
ב' רגלים למטה ואם היתה הפוכה דומה לצדיק פשוטה

לכך קאמר שלא יעשה שתהא צדי' אם היתה הפוכה
כגון לעשות ראש עליון דק וכתחתי' עב דלאו נראית
צדיק אם היתה הפוכה כזה א' צ"ב קאמר שרגל שמאל
של גימל ימוסך ביות' ולא למוסכו למטה עד שיהיו שני
ראשיהן שוין למטה בשני ראשי' צדיק למעלה וכן
תהיה צורתו ג' עכ"ה מיימוני : ופליאה היא למה אין
חוששין כל הסופרים על זה כי כותבין רגל שמאל כ"כ
ארוך כרגל ימין והמדקדק תע"ב ועטרת זהב גדולה
על ראשו עכ"ה :

הדלית' יכתוב כך שיהא לה עוקץ טוב שלא תדמה
לרי"ש בראש ימין לצד בג' דאמ' בתלמוד
בני הזכור בכס שבועקץ אחד מחריב כל העולם כלומר
אם תחסרו עוקץ אחד מנד' של אחד או אם תוסיפו בראש
הרי"ש דלא תשתחוה לאל החר הייתם מחריבי' את כל
העולם כולו לכן מצוה גדולה לכתוב ולדקדק באותיות
בהלכתא והוי שכרו כאלו קבלם מהר סיני ויש לכתוב
הד' ארוכה כזה ד' שלא תדמה לזי"ן והרגל לצד
הגוף עב כזה ד' ולא כזה ד' דהוי כתיבה חלזית ודק
וקצר למטה ולא ארוך שלא תדמה לכפ' פשוטה כמו
שעושין רוב העולם ואני אברהם אומר שמן הדין יהיה
עוקץ של הד' טוב שמראה על מה שעומד אחרי' א'
אחד ב' בורא ג' גומל חסדים ד' ליום היינו האדם
שדל במצות ואינו הגון לכך כתוב מיד ה"ה היינו
הנקודה שבה :

דהא יכתוב כך **הא** כמין דלת ד' ובראשה תג'
ונקודה שבתוכה תולין כמו שאמר הספר
תולין כרעיה דה' ודקו"q' יען כי ה"ה היינו העולם
הזה שנברא בה' שנאמר בהבראש בה' בראש הד' של
ה"ה היינו שמים ורוח אחד איזה שתפוז' והנקודה
היינו רגל שמאל' זה האדם התלוי בתשובה לכן לא
ידבק הנקודה למעלה כלל שהקב"ה מקבלו בתשובה
באותו פתח שבינו ובין הגג כלומר בין שמים אם ישוב
ולכך יש תג על הה"ה שהקב"ה כותר לו כתרים שנאמר
שובה ישראל עד ה' אלהיך . ואם לא ישוב תחתיו פתוח
ויפול בגיהנם ואני אברהם אומר לכן הגג של הה"ה
דינו כד' ולא כרי"ש כי הגג זה השמים אומר לאדם
לדת פתוחה לשבים לכן חזור בך מהרה פן תאבד :
ומשמע בלשון האשירי מרגל שמאל דה"ה דינה להיות
כפוף גגה בסמוך תחת הגג שלמעל' ולא באמצע תחת
הגג כי בענין אחר אינו דומות בכתיבתה"ה א' והחי"ת
כי אין חילוק בין חי"ת לה"ה רק כשרגלה של החי"ת
מקוצר לגגה והה"ה תלוי' כמו הקו"q' וכן הדין בקו"q'
וזה

הג"ה וזכ לשון החסיד אין להרחיק לה ירך הה"א ולא
 ירך הק' מן הגג הלה כשיעור עובי הקולמס ויפריד
 בין הירך ובין הגג שיראה הלובן שביניהם ברחוק אמה
 ולה בינד ולא זקן אלא מבין כ"ה עד בן כ' שנה עכ"ל:
 לשון הסמ"ג תולין כרעיה דה' מפני שהעולם הזה
 נבדל צב' ודומה לפרוודור פתחה למטה שכל הרונה
 ללאת למט' לגיהנס יונא ויש לו פתח קטן אחד למעלה
 שאם רוצה להיגלל מלירד למטה ידחק עצמו ליצנס
 בפתח תשובה העולה לשמים ויש הג' לה' ללד פתח
 התשובה כזה ה' אמר הקב"ה אם חוזר בו אני קושר לו
 כתר כמוני והעולם הזה נבדל צב' ד' שהיא קטנה מפני
 שהלדיקים שבו מועטין והיוד רחש פפוסה מפני
 שהלדיקי' כפופים מפני שמחזיין האחד מחברו הגדול
 ממנו עכ"ל וכתב האשרי' וז"ל שלא יעש' ה"ה חיתיו'
 אלו דומין בקריאתו ובכתיבתו ויש לה הג' קטן למעלה
 ללד שמאל ואמ' בפ' הקומץ רבה מה טעם הית לה הג'
 אמר הקב"ה אם הוא חוזר בו אני קושר לו כתר כמוני
 ובפ' ב' לחגיגה בירושלמי ה' יש נקודה אחת למעלה
 ופירש ר"ח דמייירי בעוקץ דלחתי' שלא תהא עגולה
 מאחוריה דומי' לתנין דדליח בכוכס ובעירובין פ"ק
 וזריך לזכר שלא יגע רגל ה' למעלה כדאי' פ' הקומץ
 רבס מ"ט דתלי' כרעה דה' ואם יגע בו כרעיה דה' ר'
 למעלה אין לה צורת ה' ופסולה בתפילין במזוזות ולא
 יועיל תיקון לתקנה כי פריך לכותבה כסדרן וכן בקוף
 אבל שאר האותיות חוץ מה' וק' זריבין שיהיו גולם אחד
 והיו ד' שעל האל"ף יגע באל"ף וכן מה שבזיין ואחורי
 הלדי' ק' וכן מה שבש"י ויגיע ואם הינס כונעות האותיות
 האלו אז נשתנה צורות האות עכ"ל : וכן כתב החסיד
 שפה"א מן האותיות שיש להן זווית מאחוריה ולא עגול
 לאשקוי מקמה סופרי' בזמן הזה שכותבין הה"א בעיגול
 כמיון רי"ש עכ"ה :
אבן התם מדקאמר מ"ט תלי' כרעיו' דה' אמר הקב"ה
 אי סדר כך אני קושר לך כתר כמוני כפרש"י
 שיש לה"ה הג' למעלה ללד שמאל דהיינו ללד פתח
 התשובה והכי איתמר גבי קוף פר' הבונה מ"ט סדר
 תני' דקוף לגבי ריש והגא' משמ' מקל זקוף ולמעלה
 ומדקאמר אני קושר לך כתר כמוני משמע זיון דקוף
 ולא נייירי בעיקר האות עכ"כ :

ליו"ד וזוהרה דק שלא תדמה לזיו"ן :
הג"ה וז"ל הכ"ר מנחם תלמידו של רבינו אלעזר
 מגרמיו' אשר כתב על הוי"ו בספר כתר סס
 עוב שלו הוי"ו מורה על האצילות אשר נהאל מעילתו
 שהוא עב מלמעלה ומתעבה עד שהי' כחמעט והולכה
 למט' גם האצילות הנח מלמעל' למטה ומדרגה למדרגה
 מסיבה לסיבה ממליא' למליאה עד שמיגיע לגוף האדם
 שהוא תש כח והוא כח הוי"ו כך הוא עבה למעל' וחזקה
 למטה דק וחלושה עכ"ל : וכל זה כתב רבינו אבן
והנה פקח שיניך וראה כמה הפליג זה החכ"על הווי"ן
 שאין לכותבה כלל כמו כתיבה שצורה כזה ועל
 כן אין לכותב' כלל שצורה וחלחין כמו שכותבין אותם
 במחזורי' לפי שאין קיבול שילך השפע ומתרבה אלא
 מתמעט והולך ע"כ ולא פוקי מרוב כותבי תפילין
 שדור סוה הסי' המועטין שבמדינת אוסטרייך ופולין
 וכ"ש בשאר מדינות שקורבין כל הווי"ן שלהם כמו
 מישיט או כתיבה תלחין וכל המדדק בחותיות כדניס
 יברכה ה' בזאת הזכרה והמבין יבין עכ"ל ועכ"ה :
 ואל יעשה ראש של הווי"ן ארוך יותר מדאי שלא תדמה
 לרי"ש אלא כשיעור קולמס אחד ולא יותר ויעשה אותה
 עגול קטת מאחוריה ולא בזווית שלא תראה לזיו"ן עכ"ה
 כאן נרמז סוד גדול במעש' בראשי' והמשכיל יבין ונרמז
 באוצר הכבוד במסכ' שבת ברמז מבוחר למציניס עכ"כ:
זיין יכתוב כך הראש עבה משני דלדי' והגוף יורד
 למטה מתמל' קצר ולא ארוך שלא תדמה לנון
 פשוטה ולכך ראש של זיין לכאן ולכאן כזה ז' על סס
 שהשבת פקרא זי"ן לפי שהשומר שבת כהלכתו השבת
 שומריה ואם כדעו בשבת שעברה והכניס בו שולחן
 ערוך ומט' מולע' ונר דולק מלאך עוב אומר י"ר שיהי'
 לשבת הבאה כך ומלאך רע אומר אמן אמן בע"כ :
הג"ה לשון רבי' שנתה בזי"ן ויש לה ב' תגי' אחד כלפי
 וי"ו ואחד כלפי חית' : וכן היתא בספר יראים
 וז"ל יראה שמים יעשה שניהם ואין בחוספ' הזה קילקול
 האות עכ"ל האשי' רי' :
חית יכתוב כך חוטרך לגגה לחי"ת פי' כמו
 חטוורת הגמל שהוא גבוה בחמלע ונור' על
 חי עולמים שהוא ברומו של עולם ועוד שהספר אומר
 כי נטלת לגגי לחי"ת לשיירי תרי זיין וזה לפי' ר"ת
 אבל לפי' רש"י יעשה כזה ועל גגה הג' דקוף ללד שמאל
 לכן יש לעשות כחרי זיין כזה ועל גבו ג' ולבסוף מקל
 כדפרש"י כדי לקיי' דברי שניהם : ורביס פוסלים
 מלאכתן שמאריבין החי"ת שהם בסוף שיטה של פר'
 ה והי

ספר ברוך שאמר

והי' כי יביאך בשל יד וח' של זבח של פרשה יביאך בראש
מתוך אריכות חיות אין שסתי זיון כזה :
הנ"ה המרינן בהקומץ רבה חוינן לסופרי דייקני
דחטרי לגבו דחית ופרש"י מקל תרגומו חוטר
דהיינו בסוף החית ללד שמאל יש לה למעלה כמין מקל
ור"ת מפ' דחטרי לשון חטוטר דגמל שיש לגבה דח"ת
באמצע כזה ומדקאמ' לגבי דחית ולא קאמ' לחגי דחית
משמע דדבר שהוא למעלה קרוי תג אבל באמצע האות
קרוי גג כדאמ' פ' הכונה שנטלו לגבו של חית ועשהו ב'
זיינין וצמחיקת אמלעות גג החית נעשית ב' זיינין עכ"ל
וכן סוסקי' בר"ת כי לפרש"י לא יתיישב ההיא דאמרינן
שנטלו לגבו דחית כו' וע"ז מביא ראי' מאלפ' בית דר"ע
כפר"ת : לשון המיימני וגבי דלית קאמר נטלו לתג דלית
וכן בסוטה וצירוזין בפ"ק וכן גרסת ר"ת בהבונ' גבי
ח"ת לגבו וגבי דלת לתגו וצירוזין לתגו ובאלפא ביתא
דר"ע נמי אמרינן ח"ת לשני מה הין קשור כתר מפני
שבעלי חטא יש להם גנאי ובוש ואס הוא בסוף האו' א"כ
יש לה כתר ויש עושין שניהן להוליא עצמן מן הספיקא
והא דקאמר חית חין קשור כתר היינו שאין מחוייבי'
לעשות כיון שנראה בהחלה רגל שמאל כמו שרגילין
הסופרים לעשות חין נראה כתר וללד ימין קאמר מפני
מה קשור כתר כי שם חין רגילות סופרי' לעשות כתר
גם משם יש לדקדק שאין לה עוקץ ללד ימין כזה אלא
כזה וצירוך משמע כפר"ת שכתב זוקף מעט לגבו של
ח' כמקל שמרה' אותו החוטר ח' הוא ברומו של עולם
עכ"ל והנה המנהג כמו ר"ת אכן ר"ת בעלמו צמגיל'
אשר כתב בעלמו קיים דברי רש"י ועשה כזה עכ"ל
הג"ה במיימוני ובמרדכי כתב ח"כ על לד ימין זיון
שאין קשור כתר והתג שבגד שמאל לא נעשה מחמת
התחל' רגל שמאל שלא ככונה לכך נקד' כתר :

אך

לאו דווקא בסופי שיטה אלא קרוב לסוף שיטה
כי לא מצינו בדברי רבינו ברוך ולא ברוקה ולא
בשום נוסח שאלו חיות באות בסופי שיטות ובלאו
הכי אסור להאריך שום אות יותר מדאי בין בחפילין
בין צמוזו' בין ב' כמו שהוכיח בעל הג"ה דמיימוני
לשני מהר"ם על סופרי הבו"ם העושין וו"י העמודי'
בס"ת שלא כדון הס כי מחמת זה מאריכי' האותו' שלא
כדת כי חין לקצר ולא להאריך רק האותו' שהם גדולות
וקטנו' ע"פ מסורה וכן משמע מלשון הפני' דמיימוני
וגם רבינו שמחה הביא לשון הגמ' קומץ רבב' ו"ל שלא
ימעט הכתב' לא מפני ריוח שלמעלה ולא מפני ריוח
שלמטה ולא מפני ריוח שבין שיטה לשיטה ולא מפני
ריוח שבין פרשה לפרשה עכ"ל :

וכן כתב ר' אלעז' בעל הרוקח וכתב בלשון זה אות
באות וכתב עוד שלא לכוון כלל לראשי שיטין
ולא להאריך שום אות להשלים השיטין שאין לעשות
אותיות גדולות או קטנות כ"א ע"פ המסורה הלא
יכתוב בשיטה כמו דמתרמי לי' רק השיטות שוות ולא
שאחד נכנס וש' אחד יוצא (בשיטה השורה) עכ"ל :
והנה עיניך רואות כל אילו הגאונים' כתבו שאין
להאריך ולא לקצר לא בחפילין ולא צמוזיה ולא
בס"ת ושליחה נשגבה היא בעיני מדוע הסופרי' אינן
חוששין לדברי רז"ל : ואע"פ שרבינו ברוך כתב ראשי
השיטין אפ"ה לא כתב כך מפני רבנותו אלא הוא כתב
שכן נהגו הסופרי' הראשונים . וגם הרוקח כתב ראשי
השיטין אפ"ה כתב שלא לכוון כלל בראשי השיטין כדי
שלא ילערך להאריך בשיטה האמצעית ולא לקצר
בסוף שיטה אחרונה לכן כ"ל בשיקול הדעת
הקצרה שיש לסופר להאריך קצת באותיות
מיד כשיתחיל בשיט' שניה ולהרחיק התיבות מעט כדי
שלא ילערך בסוף השיט' להמשיך יות' מדאי וכן בשיט'
שלישית ובזה יתקיים דברי רז"ל ומנהג הסופרים
הראשונים כי בענין אחר אינו יודע מאי תקנתיה אבל
אם אינו יכול לכוין בענין זה אז כ"ל שיותר טוב לעשות
כדברי רז"ל שיכתוב בשיטה כמו דחיתרמי ליה תמה
שהיה מכוון ראשי השיטין כמנהג של סופרי' הראשונים
כי אז חין לריך להאריך שום אות בשיטה האמצעית
מפני ראשי השיטין וגם לא למעט שום אות בשיטה
אחרונה בריוח הפרשיות כדברי רז"ל וראי' גדולה דאין
שום נפשות בראשי השיטין ששנינו מי שיש לו ב' חפילין
של יד ואין לו של ראש עושין אחת לשל ראש הפני'
לכתחילה ואפי' בישנות או בשל ראש חדשי' שלא הניח
מעולם תולה עור על אחד מהן ומניח לשל יד' ולמ"ד
הומנה מילתא דמתני עלייהו מעיקרא ואיך יתכן זה
והלא בשל יד ז' שיטין ובשל ראש ד' שיטין בקבלת ר"ב
והרוקח ולרא"מ אלא ע"כ שאין להאריך שום אות כלל
בשביל ראשי השיטין . לשון הג"ה דמיימוני מספר
התרומה מנין שיטין של ראש ע"פ קבלה ד' שיטין בכל
פרשה ובשל יד ז' שיטין בכל פרשה ואילו הן של יד
פרשה ראשונה וידבר ה' את היום ב' יוצאים ג' לתת
ד' תג ה' הכהו ו' תורת ז' פרשה שניה וכהו ה' רחס
ב' בשה ג' לאמר ד' כי הקשה ה' בהמה ו' לאות ז'
פרש' שלישיית שיע ה' את ב' והיה ג' לבבך ד' ובלפתך
ה' ידך ו' מווחות ז' פרש' רביעית והיה א' וצבל כפשיכ'
ב' ואכלת ג' חף ד' אשר ה' בין עיניכס ו' ביתך ז' :
ואלו

לכתוב טי"ת ולא הדביק יריכו החילון השמאלית שהם
שתיים פסול לגמרי ובאלפא ביתא דר"ע אמר מפני מה
הט' עמון ידו וזקיף ראשו קשור קשר כל הנותן פרוטה
לעני יתן לו בסתר משמע דעמון ידו היינו לתוך
חללו עכ"ה דמיימוני :

היוד יכתוב ישרה ולא פניה כלפי מעלה כי יש לה
תב למעלה שמראה על בוראה שהוא בראה
שהוא למעלה ויש תב למטה דאמרינן למה ראש של
יו"ד כפוף מורה על הלדיקים שהם כפופים ראש לכן
יכתוב היוד ישרה כזה ו' והרגל קצר וצקוס ללד פנים
שלא תראה לוי"ו וז' קולות יעשה מיד טרם שיתחיל
לכתיב אות האחרת כי פסולה היא בלא אות' ב' קולות
לר"ת אם חיסר אחת למעלה או למטה וסוף' כ' שכל
אות ואות שחיסר תב או אפילו זיון אחת פסול ואני
שמעתי שהר"ר חיים מוינא חוסר לתקן הקולות אח"כ
אם ימלאם חסר בתישין והוא שנקרא כתב שלא
כסדרן ופסולין : ואני אברהם סומך על פרש"י לתקן
הקולות ואצ"ג שר"וי ר"ת נראות יותר שהרי רב יודא
במסכ' מנחות בהקומץ רבה מזריך קוץ דאמר ר' אפי'
קולו של יו"ד מעכב ופירש"י שהוא רגל ימיו"ת אומר
שאין קרוי קוץ כי אם רגל והקוץ שלפניה ללד שמאל
קרוי קוץ והביא ר' אפי' שכתבתי לעיל למה ראשו של יו"ד
כפוף ורגל ימין שהוא חסר פשיטא שאם אין הרגל או
אינה יו"ד אלא נקודה בעלמא [ס"א נקודה אחת] וכן
האמת אם ימלא האדם בתפילין או בזמזומות שחבר רגל
ימין הכל פסול לר"ת ונקרא כתב שלא כסדרן ופסולי'
אבל הקוץ שלפנים אני אברהם מתקן אותו וסומך אני
על רש"י וח"ר פנחס עומד לימיני לתקן הקולות ולסמוך
על רש"י . וראיה שלי יו"ד בלי קולות לפניה יש לתקן
אפי' לר"ת כי הנבואה שביבא הנביא על סנהרב
שישרפס המלאך ותחת כבודו וגו' ולא נשאר שם רק
עשרה והנער יכתבם היינו יו"ד על כן די לנו אם נער
יכתוב יו"ד עם רגל ימינו בלא קולות לכן אין להכניח
היו"ד מידו עד שיעשה רגל ימינו וקולות שלפנים כי
אינה כשרה בלי אלו שני קולות ויעשה הקולות קטנים
ודקים שלא יקלקל היו"ד :

הג"ה לשון הרי"ח אפי' קולו של יו"ד מעכב דהיינו
רגל ימין של היו"ד ור"ת אומר דפשיט' זה האמת
אם חסר רגל ימין אלא בעינן סיהא ראשי של היו"ד
כשוף קלת ואם חסר פסול עכ"ה . לאפוקי מאותם
שצושין הקוץ שלפניה יותר ארוך הרבה הקוץ מהרגל
דאו נראה כעין ח"ת לכן יעשה הקוץ ביו"ד המשוך
למטה

ואלו הן ראשי שיטין של ראש ד' שיטין בכל פרשה
פרשה ראשונה וידבר ח' מזה ב' הזאת ג' זה ד' פרשה
שני' והיה ח' וכל פטור ב' ממזריכ' ג' כל פטור ד' פרשה
שלישית שמע ח' נפסד ב' לבניד' ג' על ד' פרש' רביעית
והיה ח' עש ב' לא תתן ג' את בניכס ד' כל זה כתב
בספר התרומה מפי הקבלה והע"פ שאם שינה אין בזה
עכוב מדאמרי' פ' הקומץ רבה מי שיש לו ב' תפילין של
ראש ואין לו תפילין של יד תולה עור על אחת מהן
ומניח לשם תפילין של יד משמע שאין חילוק ביניהם
עכ"ל הג"ה דמיימוני וכתבו עוד ראשי השיטין מקבלת
ר"מ ונלאתי לכותב' כי אין אנו נוהגין אחר קבלתו
כאשר כתבו בהג"ה של מיימוני רק אחר קבל' ר"ב אנו
נוהגין ורבינו משה והסמ"ג לא הזכירו מראשי שיטין
כלים עכ"ל : ורמ"מ כתב שקבל שבשל ראש פרשה
ראשונה יש בזה שורות ואלו הן ראשי וידבר ח' אל
העס ב' היום ג' נשבע ד' היום ה' והגדת לבנד' ו'
ולמען ז' פרשה שני' י' ב' ה' שורות ואלו הן והיה ח'
להעס ב' יד ג' כן ד' ממזריכ' ה' פרשה שלישית ה'
וחזי ואלו הן והיה ח' ואספת ב' וקרה ג' את ד' בביתך
ה' לאבותיכס ו' פרשה רביעית ג' וחזי ואלו הן שמע
ח' והיה ב' בביתך ג' וכתבתם ד' ובתפילין של יד כתב
שיש להיות ד' שורות עיין שם ובספר המלות לא הזכיר
מכל זה כלום ונהגו הסופרים כדברי ספר התרומה
הג"ה במיימוני .

ט יכתוב כך כי משיכה ראשונה של ראש ימין יעמיק
לתחתיה כדי שיוכל לירד משיכה מן הראש ימין
למטה ויראה שלא יגיע למטה בקרקעית הטו"ת כלל
וידבק בטוב גוף הטו"ת למטה ויעשה אותה עגול ומה
הטעם אנו עושים אותו משיכה בפנים מראש הראשון
הימין דאמר פ' הבונה נתכוון לאות אחת ועלה בידו
שתיים דהיינו פ' וזי"ן לכך ידבק הט' למטה בטוב
ובעיגול טוב וכן בש"ן ידביק ויעגיל כי בארפ"רט
מלאתי ש"ן של וקשרתם שלא נדבק למטה ועמד' על
ע' ז' ובנורכבו"רג מלאתי ש"ן של בשה ג' כ על ע' ז'
וקורין אותה הרואים בזה :

הג"ה לשון האשר"י שלא יעשה עית"ן פי"ן למדנו
שכפופת הט' דומה לכפופת הפ' ואינו דומה
לו לא בקריאתו ולא בכתיבתו ולכך היה אומר ר"ת
סיהא לז ימין של הטו"ת כפוף למטה כזה סיהא כפופת
הטו"ת דומה קלת לכפופת הפ' והולרך להזהר שלא
יכפה פיה כ"כ שלא תהא דומה לגמרי לכפופת הפ'
וכן כתב הג"ה דמיימוני וכן ר"ח בפ' הבונה נתכוון

כפר ברוך שאמר

כן כתב הגהת מיימוני וכן לשון החסיד אין להאריך
נגו של כ"ף פשוט שנראת כמו רי"ש כי רגל של הכ"ף
לריך להאריך כפליים מגנו עכ"ל לאפוקי מסופרים
צורים שפוסלים מלאכתם בס"ת שמאריכים גגה של
הכ"ף פשוטה כמו רי"ש עכ"ה :

הלמד

יכתוב כך בפשיטות הנוהר והראש ושתי
תגים למעלה כי הראש נקרא מגדל הפורח
באוויר ועל אותם ב' תגים דרש ר' עקיבא תילי תילין
ולכך אמר הספר בהקומץ רצה אמר רב חסדא וכו' בין
שיטה לשיטה כמלא שיטה כדי שיהא ריוח לכתוב אחרת
של למ"ד וראשה וצ' תני' ודין הוא כי כ' ל"מ למפרע
מלך והוא באמצע מלך ובאמצע של אלפא ביתא כדי
להורות על מלכו של עולם שהוא באמצע העולם כנגד
בית המקדש ועליו כתיב המביט לארץ ותערעד וכתיב
ממכון שבתו השגיח על כל יושבי הארץ לכן יהא נאה
הלמ"ד ארוך שמוכל לראות על כל אלפא ביתא כולה
והנכז יהיה עוב ועב שיהא נראה טוב לעיניו לאפוקי
מאותן אומנין שאינן מקפידים על הנכז והשיעור יהיו
כולם שוות שלא ילא אות אחת חוץ לשיטה בין בתפילין
בין במוזות מה שאין כן בס"ת גם יעשה לכל אות
ואות דינו טרם שיכתבו מידו ולכל אותיות הבק"י וי"א
האותיות הבדיקה יעשה תנ אחד לז' שמאל ויעשה אותם
דקי' וארוך שלא יקלקל האות ותגין יהיו זקופי' ופשוטי'
ולא עקומין כי הם כתרי' אותיות שעשה להם הקב"ה
בעלמו כשעלה משה למרום מלא להקב"ה שהיה קושר
כתרים לאותיות אל"ה הקב"ה וכו' ותגין אחרים שפי'
רצא בשימושא רצא אמר רבא כל אלפא ביתא דתגא
איכא בתפילין ואלו הן בפר' קדש חץ דתמץ ראשון על
הח"ד תגין ועל הנדיק ה' תגין ועל ו"ס דיבוס ג' ג'
תגין ויזהר שיעש' תגין על הוי"ו מאוד מאוד דקיש שלא
יקלקל הוי"ו ויאבד קריאתו ויהא נראה כרי"ש או כזי"ן
מחמת התגין ועל השי"ן של אשרו' תגין על ראש
ראשון תנ אחד ועל ראש שני ב' תגין ועל השלישי ג'
תגין ועל היו"ד של עשה ה' ל' ג' תגין ויעשה תגין
מאוד דקיש על היו"ד שלא תהא יו"ד גדולה או הרוכה
מיו"ד אחרת כי הוי"ו והיו"ד יתקלקלו בקל ויאבדו
קריאתם לכן יזהר בהם מאוד : ועל למען ד' תגין על
כל אות ועל ת' דתורת ג' תגין ואח' מהר"ס אחרי דלא
קיס לן על איזה מהן לכן יש לחייב אתרוייהו מ"ס
סתומה של מימים ג' תגין ועל הה"א של ימימה ג'
תגין בפרשה שני' ב' של דיביאך ג' תגין ואחר יו"ד
פטר ראשון על כל אות ואות ג' תגין על הז"ס של
הזכרים

למטה קולר הרבה מהרגל עכ"ה : הג"ה גם במהר"ס
חשמת שיכול ומות' לתקן הקולות ולא מקרי כתב שלא
כסדרן אחרי שהתינוק דלא חכים ולא טיפש מוכירם
ח"ב ה"כ לא שנה שיכול ומותר לתקן הקולות אחרי
שהתינוק כו' יכול לקרו' היו"ד בלא קוץ עכ"ל : והמניח
יו"ד בלי רגל וקולות במזיד אינלו כפרה הם יברך איש
עליהם כי פסולה היא לעולם בלי תיקון הקולות וכן
פסלתי בארפורט: ד"א היו"ד מורה על המתי' שירדים
ויש לה תג למעלה מורה שעולין שאל' ה' ממת ומחיה
מוריד שאלו ויעל . ד"א הקוץ למע' מורה על החוטא'
שירדים לגיהנם שאל' ואח' חלקים תורידם לבאר שחת
וכו' והתג למעלה מורה על השדים שעולים שנאמר
שובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעונך לכן יכתוב
היו"ד ברגל ימיני ובשני קולות :

הקף

יכתוב כך עגולה מאד מאחריה שלא תדמה
לצ' והאוויר שבפנים יהיה לכל הפחות כעובי
הקולמס והכ"ף פשוטה עגולה כמו הרי"ש ולא כדל"ת
כי כ"ף הכפופים והפשוטים הכל אחד אלא שהכפופים
צראש ובאמצע התיבה והפשוטה בסוף התיבה והכ"ף
פשוטה תהיה יריכה ארוך שאם תכפול אות' תהיה כ"ף
כפופה והבאחי ראי' לדברי דכתיב על ידכה ונקרא
ידך ונדרש עליו כה' . ט"א על ידכה ה' פרקיס היינו
בגובה של זרוע למעל' מהקיבורת מכלל שהכ"ף פשוטה
נעשה כ"ף עקומה ואל יאריך הכ"ף למעלה פו יאבד
קריאתו ונראה כרי"ש (וכן לשון החסיד ורגל של הכ"ף
לריך להיות כפליים מגנו עכ"ל) :

הג"ה

ולא כמו שכתבים עתה רוב העולם במחזורים
ובתומשים וקלת סופרים צורים חפי' בתפילין
ומוזות וס"ת ונ"ל לפי קיצור דעתי שאם כתב הכ"ף
פשוטה בזויות כמו דל"ת פסולה ולא יועיל כלל תיקון
כי נקרא חק תוכות דומה לו שאם כתב דל"ת במקום
רי"ש או שכתב מ' פתוחה וחברה למטה שאבאר למחוק
להפריד משום חק תוכו' כדכתב ר"מ בסע' ג' ה"ג ל"ש
דבני כ"ף שנקר' חק תוכו' והע"פ שהתינוק יקרא הכ"ף
פשוטה בזויות כמו בלא זויות הפ"ה אין בזה ראייה
שאדרבה התינוק מכירה בזויות יותר ממה שהוא בלי
זויות מחמת שיבוש הסופרי' כאשר כותבי' עתה כמעט
רוב בשיבוש לכן מזה אין ראייה עכ"ה . רא"מ בספ'
יראים ונ"ל וכל כ"ף פשוטה לריכה פחות עגולה
שאחריה ורגלה ארוך וטעמה שאין חילוק בין פשוטה
לכפופה אלא כשישו' ופשיטות הלכך לריך לכוון הכ"ף
פשוט' כשכופף רגלה שתהא מכוונת ככ"ף כפופ' עכ"ל

הג"ה לכן ספר ירחים ויהיו רוב התיבו' חוץ הסירגל
דכל"מ לסרגל מד' רוחות אין כותבין ג' אותיו'
חוץ לשיטה משמע שאינו פסול אם כתוב אות אחת או
ב' חוץ לשיט' והמחמי' כדברי אבי ז"ל הנוסח זו תע"ב:

דין מוזהר

הג"ה ומיהו במזוז' אין קפידא אם ילא אות אחת או ב'
חוץ לשיטה ואפי' כתב כשירה ובלבד שלא יעשה
אותה כונב או כקובה וכן כתב המיימוני וכל החיצורי'
וכן איתמר בהדיא בגמר' ומיהו נהגו ג' כ במזוזה שלא
ילא הפי' אות חוץ לשיטה אכן דיעבד לא פסול אם
ילא וז"ל הרי"ח מזוזה שנכתב בשיט' קלרות כל שיטה
רק בב' תיבות או בג' כשיר' או שתיים ואחת ושלש כשיר'
אבל כתיב' ה' ב' ו' בקוב' או כונב פסול עכ"ל ובהרוקח
איתא את בתרא יעשה ד' תגין ואנו נהגין רק ג' אך
תרווייהו כמהר"מ כי האי גוונא כתב נמי ר' יודא בר
ברזילי בתשובתו וז"ל כל הקום דמספק' בכתרי' אותיו'
מוטב להוסיף בכתרי' מלגרי'ע וקבל' יש על פה המרבה
בחגין הרי זה משובח • עוד מלאתי כל הני מילי דתני
דקדוקי גפיש' ולא חללנו מהמפני השמועה ולא מדברי
רבותינו הגאונים ז"ל כלום וכל חד וחד עביד כפי דעתו
המשגת בו כי בעונותינו אין היום מי סידרוש בקולי
התלתלים מפני שאין שום אדם משחרר עליהם כעורב
עכ"ל ובספ' המורה איתא קצת טעמים בחגין מתפילין
ונלאתי לכותבם הכל' ובקבלת החסיד מלאתי על הז"ס
לכן טוב לתייג שניהם עכ"ה :

הג"ה לשון סמ"ג בשם המיימוני אם הוסיף או פחת
בחגין לית לן בה אך מלוה לדקדק עכ"ל וכתב
רא"מ בסו"ו ז"ל ואמ' רבא ז' אותיות לריכין ג' זיונים
שעטנ"ז ג' פי' שלא יעשה ראשו עגולה אלא משוך
שעטנ"ז ג' פי' שיהא לכל ראש האות ג' תגין וראיתי בני
אדם שעטנ"ז ג' מתגין כזה וטעות בידם שלא בא
רבא ללמדנו אלא גופן של האותיות האין כמסרו הל"מ
בעלייתו עכ"ל רא"מ • ורבינו שמחה כתב וז"ל
שעטנ"ז ג' לריכים שלשה זיון י"מ לזיון זיון פי' שיש
לעשות לכל אחת ואחת ג' זיוות כמו שיש בראש כל זיון
יחידה וי"מ ג' תגין עכ"ל • לשון התוספות בהקומץ
רבה שעטנ"ז ג' פי' יא ג' זיונים שנים ללד שמאל אחד
למעלה ואחד למטה אבל רש"י בפרושיו אשר כתב
בכתב ידו דלא כרא"מ • וכן אנו נוהגים כי מימין
אנו שותין לשון הג"ה של המיימוני פי' הקומץ גרסי'
אמר רבא שעטנ"ז ג' כל אחת מאלו ז' אותיו' לריכין
ג' זיונים פי' בראש שמאלי ורבינו גרשום זיינס בספר

הזכרים ג' ג' תגין ועל אך דישראלך ד' ד' תגין על
ד' דבחזק יד ג' תגין על קו"ף דהקפה ג' תגין על ח'
דשליחיו ב' תגין על כ"ה דידכה ג' ג' תגין ועל ט"ט
דטוטפות ה' ה' תגין ב' על ראש הראשון ג' על ראש
השני על פ"ת של טוטפות ה' תגין על פ"ד תגין ועל
הת' תג אחד ועל ה' הסי"ן חד דונתנה וב' דהקפה וחד
דויהרג וחד דידכה על כל אחד ד' תגין בפרש' שלישי' ש'
דשמע ג' תגין וי"ה ה' תגין על השי"ו וי"ה דש' דשמע
ד' ד' תגין ע' דשמע גדולה ותלויה ועליה ה' תגין
והזיו"ן שכתוכו תלויה ועליה ג' תגין ועל ראש ראשון
ב' תגין ד' לאחד גדול' ועב' מכל דלתיו' שכתורה ועלי'
ב' תגין ועכ"פ יעשה אותה ענה וגדולה כי גודל הד'
מרה"ה שהקב"ה מושל ויחיד ומלך לד' רוחות העולם
וב' תגין שעליה מראין שהוא מלך מושל ויחיד למעלה
ולמטה והתגין התלוין בעי"ן מרמו על כוד העי"ן
שבמעשה מרכבה • על כו"ן דנפסק ג' תגין על ק' של
ובקומץ ועל ק' דוקרתה ג' ג' תגין ועל ט"ט של
למעט ד' ד' תגין ועל הת' של למעט תג אחד ועל
המ' של ובקומץ ג' תגין ועל ז' ראשון דמזוזות ג' תגין
וכל היכה דאיכא לתגין של שעטנ"ז ג' פי' מיירי בחגין
גדולים דבלאו הכי לריכין זיוני בתפילין ובמזוזות ואם
לא זיון פסול בנמצא ח' ת' דלא גרע מקולו של יו"ד •
פרשה רביעית על ס"פ של ואספת ג' ג' תגין על הפ'
כסול' של פן יפתה ב' תגין פ' של פון פ' של פרעה יעשה
פתוחה רווחה מפני' ויבחוץ ועל ט"ט של טעפת ד' ד'
תגין ועל הת' תג אחד ועל ז' של הארץ ג' תגין •
הג"ה להפוקי מכל הסופרים בורים שמקלרים הלאר
של למ"ד ועשו' על הלמ"ד כמין יו"ד מחמת
שאניס עושי' ריוח בין שיטה לשיטה כמלא שיטה כדברי
רב חסדא פ' הקומץ כי הרוקח כתב בהדי' שיש לכתוב
על הלמד כמו וי"ו ולא כמו יו"ד וכן מלאתי בהג"ה מפ'
גע פשוט וז"ל אין להרחיק העדו' מן הכתב כגון לך
לך זה ע"ג זה אלמא שני שיטין וד' אווירין בעינין הרי
צריך להיו' גולגול' הל' למעל' מן השיטה כמלא השיטה
עכ"ל • וכן כתב רבי שמחה בשם רבי' החסיד ז"ל הג"ה
זו מפ' גע פשוט לשון הזה אות באו' וגם ז' רבי' שמחה
ל' גבוה מכל האותיו' כשיעו' הורך אות אחרת עכ"ה •
והא' לך דברי רבינו עודרום הלוי אשר כתב הרבה
מיני פירושים על הלמ"ד ודעתי שיהא הלמ"ד
בזיוות לאחור ולפנים ויהא לזיו"ת וי"ו נקראים בו אך
אנו נוהגין כאשר כתב רבי' שמח' בשם החסיד שהלמ"ד
מן האותיות העגולות בלי זיוות ואנו כן בזיוות ברה
הספפת' ואלו הן בלא זיוות טיבלס קרשם :

כפר ברוך שאמר

קדשים שכתב וכן רש"י בפירושו בכתיבת ידו כאלם
 שאוחזו זיין ומניפו לימין ולשמאל ולפניו ויש שאין עושין
 אלא חב אחד גדול באמצע ומימין ומשמאל תגים קטני'
 מן האות עלמה . והא להמרינו בשימוש רבא תפילין
 שעטנ"ז ג"ץ ש"ע לשמע ט"ט לטוטפות כ' דנפשך ו'
 דמוזות ג' דגנך ז' דעל הארץ לטוסף הפרשה ג' ג'
 תגין מכלל דשאר שעטנ"ז ג"ץ לא לריכין זיונין ואפי'
 בתפילין אינו כן דכולהו לריכין זיונין הן פשוטות הן
 כפופי' א"כ לענין תגין קאמר לבד זיונין ע"כ. וכל זה
 כתב רבי שמחה בשם ר"ת וז"ל סמ"ק האותיות שעטנ"ז
 ג"ץ לריד בכל אות ג' זיונין בלד שמאל ויש שסומכין
 על קרנות האותיות ובמקל אחד באמצע עכ"ל : ולשון
 המיימוני משמע דווקא בראש שמאל לריכין להיות ג'
 זיונין . והא דאמר בשימושא רבא שעטנ"ז ג"ץ ש"ע
 לשמע כו' כללעיל ג' זיונין הסם מיידי בתגין גדולי'
 שהן כעין מקלות וגם מיידי כלל ג' ראשי שינין וכן
 בב' ראשי ע' וז' וט' עכ"ל ספר התרומה :

אמנם רבינו המתבר לא הוכיר מזה כלום ומתוך
 דבריו משמע שדעתו כדעת רה"מ . ועוד
 ר"ל שלא אמר רבא הלא אמוזה דב' פרשיו של מוזות
 קאמר ופש פו' שפריך זיונין באשר זיונין רש"י ורבינו
 גרשון : לשון אבי העזרי שעטנ"ז ג"ץ כמו שפירש'
 שאם לא זיין פכול ללא גרע מקולו של יו"ד וראי'
 דאמר בפ' הבונה הא דבעי זיוני פטור הא ללא בעי
 זיוני חייב והא דאמר' כו' עיין לעיל : ולשון המיימוני
 מתיקון מוזות פרשה ראשונה יש בו ז' אותיות על כל
 אות מהן ג' זיונין ואלו הן ש"ע לשמע כ' דנפשך וב'
 זיינין דמוזות וב' טיתין של טוטפות ובפרשה שניה יש
 ו' אותיות ועל כל אחד ג' זיינין ואלו הן ג' של דגנך
 וב' זיינין של מוזות וב' טיתין דלטטפת ול' על הארץ וכן
 כתב הרוקח שיש להיות על הפ' של פן יפתה ז' תגין
 אכן כתב בתיקון תפילין שלו שכראה לו לעשות כמין
 פ' בחוד פ' אכל כותבי תפילין כותבין פ' בתוך ז' ע"כ
 וזה שייך במוזות על הפ' דלטטפות ראשון ז' תג ועל
 הפ' דפן ז' ועל הפ' דבקומך ועל הפ' דוקשרתם ז' ז'
 תגין וכן בתפילין :

ומ' פתחה יעשה כך פתוח למטה בלי חזור כלל כי
 כל הספרי' אומרי' אם המ' סתומה למע' פסולה
 ולא יעיל בה תיקון דמקרי חק תוכות והיו' ד בראש
 ילציק בטוב ויהא סוג לראש ומושב המ' יהא קלת ארוך
 הג"ה וכן כתב החסיד ז"ל ורבינו שמחה ז"ל משמו
 ז"ל מ' כך ולא כך אלא כמו ראשו של תרנגול
 ששפז הזזתו עובר אז כרבלתו עכ"ל :

ס סתומה יכתוב כך מרובע לגמרי כזה ולא עגול
 שלא תדמה לש' ותהא סתומה לגמרי כי הספר
 אמר דמ' וס' שבלוחות בנם היו עומדי' יעין כי סתומ'
 היו ועומדין בכל סביבותיהן ולא היה לחתיכה שבפנים
 שום סמך וחיבר ואם היה נופל אז לא היו האותיות כ"ף
 נקבים בעלמא לכן יסתום אותו לגמרי :

הג"ה וז"ל הרוקח **ס** סתומה יעשה אותו כמין ז'
 וילצקה לפניו אך מעט ויליך עמוד העליון לחוץ
 וכן קבלת החסיד שהמ"ס סתומה מן האותיות שיש להם
 זווית כללעיל . והג"ה דמיימוני נמצא שהמ"ס סתומ'
 עגולה מכח מ' פתוחה שאין זיון לו רק הסתימות
 והפתיחות : אך כ"ל לפי מיעוט שלי שאין זה ראוי כי
 מאן לימ' לן שהמ"ס פתוחה דינה להיות עגולה כי יכול
 להיות שקלקלו הסופרים כמו שקלקלו הלומ' ד בקבלת
 רב טודרוס הלוי ז"ל ואני סומך על קבלת החסיד ועל
 אבי הנוסח ז"ל וכן כותבים כל כותבי תפילין והמומחי'
 ודו"ק ותשכח ואם היה לי כח הייתי כותב המ"ס פתוחה
 כמו כן בזווית מחמת שאין זיון לו כ"ף סתימות
 ופתיחות ועוד שהרי החסיד לא חילק בהו לענין זווית
 ולענין עיגול א"כ משמע שאין חילוק אלא בפתיחות
 וסתימות והרי המ' סתומה יבא בזווית :

כ כפופה יכתוב כך ראשה עבה והגרונ עב והמושב
 ארוך שלא תדמה לב' :

הג"ה לאפוקי תאותן שמראין אומנו' בכתיבה
 וכותבין אותו גו' בצומב קצר ופסלין ומלאכתן
 אז עושין ראשו כ"כ עב אז ארוך כמו המושב ותהא נרא'
 כמו ז' ע"כ ימעט ראשה של נו"ן רק שיכול לכתוב
 עליו ג' תגין שלא יגיע זה בזה ודי והמושיב יאריך
 בעוב כדי שיכול החינוק לקרותו בלא גימנוס עכ"ה :
ז פשוטה יכתוב כך ראשה עב ולוארה עב ויריכה
 ארוך שלא תדמה לזי"ן :

הג"ה ויאריך יריכה של הגו' כ"כ שאם תכפיל אותה
 שתהא נון כפופה שאין זיון לו לזו אלא רק שזו
 כפופה וזו פשוטה וכן הדיון בצד"ק פשוטה וכ"ף פשוטה
 וף' פשוטה ע"כ הג"ה :

ס יכתוב כך למעל' ארוכה ולמט' קצרה ועגולה מאוד
 שלא תדמה למ' סתומה כי כל אות ואות שאין החינוק
 דלא חק"ס ודלא טיפש יכול לקרות פסול' לכן יכתוב כל
 אות כהלכתו שירוך החינוק הקורא בו בלי גימנוס :
ע יכתוב כך בעמידה שיכול לכתוב אות אחרת אגלה
 שלא יגיע כזה **עד** כי השאר אמר שריכי' לקרב
 האותיות של כל תיבה ותיבה יחד ובלבד שיהא בין כל
 אות

אות וזאת לכל הפחו' כחוט השער' ינס' יוהר שלא יערב
 התיבות כגון לעשות מצ' תיבות אחת כגון קדם לי או
 מאחת שתיס כגון אחכס כי פסולה כך לכן יקרב כל
 אות וזאת כחוט השערה לכל הפחו' ובין תיבה לתיבה
 כמלא אות קטנה כגון יו"ד או וי"ו ובין פסוק לפסוק
 כמלא ב' אותיות קטנות - לפרשה סתומה כגון בחדש
 האביב והיה כי יביאך ובין בית עבדים והיה כי הקשה
 שלש אותיות גדולות היינו אש"ר והפרשה הפתוחה כגון
 תימים יתימה בפרשה והיה כי יביאך ובשערך בפ' שמע
 תהיה כל אחת וזאת פתוחה כנגד ג' פעמים אשר
 דהיינו ט' אותיות בין בשל יד בין בשל ראש ואם שינה
 פסוק לדברי כל הספרים ובין שיטה לשיטה כמלא
 השיטה לזוהרי הלמ"ד ולראשה ולשתי תגי' ולרגלי
 הכף פשוטה ופ' ונ' וד' שלא יגיע ראש הלמ"ד למעלה
 זק' וק' למטה - ולמעלה יהא בגליון הטבה דסיפרא
 ושיערו הגאוני' כחצי פסוק ולי אברהם אין נראה
 פירוש העולם שמפרשים כדי אחיות לפסוק אלא
 עשיתי פי' לפרוש שדאי לריך לכל הפחות חצי פסוק
 למעלמן השיטה לזוהר הלמ"ד ולמטה בשיטה אחרונה
 לריך חלק כחצי פסוק לריך הד' זק' שלא יקראו אותם
 וידמה הכ"ף לריש זק' ולזיין וכן כל כה"ג ויפסל
 מלאכת מי שיעשה בן ופירוש שפירשו אחיות הליפורן
 היינו למעלה מתג הלמ"ד ולמטה מרגלי הד' וק'
 וסנ"ן וכן כדי שיבא מוקפין גזיל מד' רחופי' ואם
 נחתכה כ"כ בקרב בין מלמעלה בין מלמטה שאין
 לאחתיות מוקפי' גזיל פסולה :

דג"ה לרבינו שמחה בשם החסיד לא יפחות הזיין
 שבזיין כזה ע' אלא כזה ע' ולא ירחיק הזיין
 שבזיין אלא כזה הנכתב בזה למעלה מחזי ויתן
 הפרש לחוליא של ג' ימין ולזיין שבו ולא יטה הזיין
 שבו לא לג' ימין ולא לג' שמאל וכן לא יטה כל
 ירכי האותיות אלא זקופין ופשוטין כמקל שנאמר
 ועפעפיך יישירו נגדך וכשהוא כתב ארלך תפארתך
 לריך להאריך כרעיה דכף פשוט למטה מן האדיק ומן
 התיו וכשהוא כתב ארלינו תפארתינו יכתוב הוי"ו תוך
 גון כזה בן ולא כזה בן אע"פ שלא יגיע למטה כי
 אין להרחי' הוי"ו מראש הנו"ן לכן לא ירחיק כל ראשי
 אותיות כ"ב ואע"פ שרגלי של תיבות קרובים למטה
 א"ה לא נקרא עירוב אותיות דאל"כ אמאי יכתוב את
 הוי"ו בתוך הנו"ן הלא לא נקרא עירוב אותיות אם
 יהי' מוקרבים למטה אע"פ שאינם מקורבי' למעלה
 אע"כ ר"ל ללא נקרא תיבה אחת אלא בקירוב ראשי

אותיות וכן משמע מלשון אבי נוסח' זו שכתב יש לכתוב
 העיין בעמידה כדי שיכול לכתוב אות אחרת אלה
 שלא יגיע בה א"כ לא נקרא קיבור להיות תיבה אחת
 אלא למעלה ולאפוקי מהסופרי' שאינם משגיחי' בקבלת
 רו"ל וכותבין כל ראשי הנו"ן וראשי המימי' או שאר
 ראשי אותיות רחוק זה מזה כמלא אות קטנה או יותר
 אך שמקרבין האותיות למטה וסבורים שדי בזה וזה
 אינו יכול להיות כלל כאשר הוכחתי לעיל - וכן פסלתי
 הרבה תפלין אפי' השימות שהי' בהן פירוד ועירוב
 תיבות כגון אחכס וקדם לי : דג"ה וכן כתב הרוקח
 שיש להני' מעט חלק בין כל פסוק ופסוק וכן שאר קבלת
 הקדמונים ואין להבין טעם אשטרך אפי' המומחי'
 שאינם מניחי' כלל שום ריוח בין פסוק לפסוק אך בני
 פולין נזהרי' בכך וישר חילס שמניחי' ריוח בין הפסוק :
 דג"ה אמנם הרמב"ם היה מונה כל הפתוחות
 והסתומות שכלל התורה כולה שלש פעמי' שאין
 לטעו' כלל בפרשיות גם הגהו' שסביבו דקדקו הרבה
 הפתוחות והסתומות' אכן מזה לא הזכירו מאומה להיות
 שום פיסוק בין פרשה בין בחדש אביב לבין - והיה ובין
 מבית עבדי' לוייה כי הקשה ואע"ג דברוב ס"ת נמלא
 שם הפיסוק וריוח הרבה אולי טעות סופר הוא כאשר
 כתב בעל הג"ה של המיימני על פיסו' פרשה וילא יעקב
 זול"ה מה שמקלח נקדנים כותבי' ב' פרשיות דלית פיסוק
 בראשיהון כגון וילא ויחי וילא כיונו היטיב כי בתחלת
 וילא יש פיסוק כאשר כתב בעמוד וכן איתא בבראשית
 רבה בפ' ויחי יעקב מפני מה פרשה זו סתומה מכל
 הפרשות שבתורה מפני שנסתמו עיניהם של ישראל
 מפני שיעבוד הגלות כו' והרבה פעמים דורש על זה
 וכן אית' במדרש תנחומא וכן כתב רש"י ז"ל ואילו
 מפ' וילא לא הזכירו שם כלום וכן בדקתי מסיפרא
 אשפמי' אשר ילא להם שם במתלת ומאחתי ג"כ להיות
 פיסוק פרשה בזילא יעקב ואין לפקפק בדבר עכ"ל -
 זמנה חני רואה שטעות מפורס' הוא בכל הספרים שאין
 יש פיסוק בפ' וילא א"כ ג' חני יכול לומר שטעו' סופר
 בב' פרשיות לעיל או שמה פלוגתא היא שאין נראה
 לפסוק כלל מכת כל הספרי' כדברי אבינו הנוס' זו אחרי
 שרמב"ם ז"ל ובעל הגהותיו הזמרי' שלא להיות שום
 פיסוקי פרשה בין האביב לוייה ובין מבית עבדים
 לוייה כי הקשה זרוב דבריהם בהלכות ס"ת ונתבאר
 כדברי זול"ה ששם היה רואה בעל המסא' את שפר
 המיימני והגהותיו לא היה פוסל את התפלין שהיה
 כתובי' בלא פיסוק כדלעיל וכן כותבי' כל אגרי'
 תפלין

ספר ברוך שאמר

לכד מק' וה' כמו שהוכיח מהר"ם לעיל בהג"ה של הלף ועוד שמדבקים שני היוד לזואר הזדיק אשר לא כדת כי הקף גוייל צעינן כמו בראשי השינ'ן ועינין שאם נדבקו הרהסים אפי' כחוט השער' נר"ל לפי קצור ידיעתי שפסול גם הכה לא שנה ואם היה לי כח הייתי מסלקס מן הכרם כמו שעשית בחרץ לוויץ עכ"ה :

והנה מלאתי ראיי' גדולה מספר הבהיר שאלו לו מאי לדיק זה נו"ן יו"ד והיינו דכתיב לדיק יסוד עולם עכ"ל והמשכיל יבין לשונם הנה' וכן כתב החסיד וו"ל עוקלין של הזדיקי' היוד שאחרי הנו"ן לא יעקמנו עד כפיפת הנו"ן שא"כ יראה כעיי"ן עכ"ל וכן מלאתי בחרפורט הרבה תפלין שהיו כל הזדיקים כפופים כמו עיינין ופסלתי אותם לפני מהר"ה כ"ץ . וו"ל רא"ס דאמר בספר יריאים פ' כפופה ולדיק כפופה צריכי' להיות עגולות ללד ההחתון כשפשטין שיהיו מכוונת פשוטות הילכך לריך לעשות אותה עגולה למטה ללד ימין כזה ולא בולטות צריבוע כזה עכ"ל וכן כתב בהג"ה במיימוני בשם רא"ס מ"מ אין נגד קבלת החסיד שכתב הפ' מן האותיות שיש להם זוויות למעלה ללד ימין עכ"ה :

צדיק פשוטה יכתוב כך ירכיב ארוך וידבק היו"ד צטוב בלואר שלא תדמה ליו"ד וכו"ן :

הג"ה ויחריך הרגל של לדיק פשוט' למטה מן החיצור של היו"ד שאם תכפיל הזדיק פשוטה שתהא לדיק כפופה עכ"ה :

הקוף הגג יהיה ארוך והנזב ללד פנים מעוק' והרגל ללד שמאל יהיה ארוך שלא תדמה לה' כזה **ק** והתג במלח ללד שמאל כי כל האותיות הבק' וי"א האותיות צדיק"ה צריכי' תגים לפנים במלח וטעם של הקוף וה' אחד הוא ותולין כרעיה דה' זכרעיה דק' שלא יגע למעלה בגג כלל טעם שאמר הקב"ה לאדם שוב תשוב והיינו הנקוד' שבקוף ושבה"א התלווי' ואינם נוגעים למעלה ואקבלך בתשובה באותה נקב למעלה מתחת כסא הכבוד מפני תערומת של שמים ואם תשוב הכתיר לך כתר כמוני וזה לך האות שאמר הספר אמאי מהדר חג האחרון דקוף לריש שהקב"ה קורא לרשעי' שוב תשוב פי' רגל ימין יערוך נגד :

הג"ה לשון החסיד ו"ל קוף יעקם ונזב למטה ולא פשוט כנגדן מדאמר בגט פשוט קפל מלמעלה וכפל מלמט' מהו אי חיישינן לזבוב או לא חלמ' משמע שאין להאריך רגל הקוף כ"א מעט אס ימשוך זבוב הרגל הקצר של הק' לקבל רגל ארוך שיהא נראה כס' כזה

תפלין המומחי' באסטרייך כדברי המיימוני בלי פיסוק כדלעיל ואני מאטער על התפלין הרהסונים שכתבתי כדברי אבי הנוסח זו בפסוק שני פרשיו' כדלעיל קודם שראיתי את המיימוני והגהוניו ושרי לי מרי על ככה למען שמו הגדול :

הפא יכתוב כך שלא תגע הנקודה שבפני' הלא במלח למעלה גם הפ"ה פשוטה תהא כמו כן שאין נוגע בפנים כמו כך ואם תגע הנקודה בפנים למעלה או למטה פסולה לדברי הגהונים :

הג"ה וכן כתב הרוקח שלא ידבקו הכפולות זו לזו . והא' לך לשון החסיד ז"ל פ"ה יכוון כפיפתו בפנים ולאחל' הפא' שלא יהא מדובק לה' לנגה ולא לירך ע"כ ועיין בלשון רא"ס וכו' בהג"ה של לדיק כפופה : וכן בהג"ה דמיימוני וו"ל יכתוב הפ' עגול כמו בכותבי' הכ' עכ"ל אמנם הרוקח כתב קדיח בשם החסיד וו"ל לריך לעשות הפ' כמו ב' מרובע ונה' עגול כמו כ"ף וכן ה' לריך להיות מרוב' ולכן כתב רבינו שמה בשם החסיד דף הוא האותיות שיש להם זוויות ונהיגן לרבען שהרי כתב לבני הפרים ומנשה וכתוב לפעמים לפני הפרים ומנשה הרי הכ' מתחלף במקום פ' ועוד ב' דגושה ופ"ה דגושה קרובה ושווים במבטא והאומרי' פ' ככף רחייסם ממה שאחז"ל שלא יעשה עיתון פכין והט' עגולה כמו כף ומי' אין רחיה שהרי אמרו כמו כן לא ג' לדיק הלא תאמר כשיכרך ראשו של הזדיק למטה אז נראה כג' הע"פ שאין דומה לגמרי כ"כ כמו כן אחתי למחלף פ' בט' ואע"פ שדינו של ט' להיו' עגול ורוב המומחי' כותבי' הפ' צריבוע . גם לא נהירא שהרי ב' ד' ה' ח' ס' פ' ז' ת' הוא האותיות שיש להם זוויות והומו' אין בין פ' כפופה לפ' פשוטה כ"א כפיפת' וששית' הרי משמע לענין זוויות שוות ואיך תמלא לומר הפ' הפשוט' לעשות כמו ריש בלי זוויו' כמו שכתוב בפנים אך נראה לעשות בזוויות כמו הפ' כפופה ע"כ :

הצדיק יכתוב כך היו"ד שבלדיק פני' כלפי מעלה שמוזרה על בורח' שהוא לדיק והנזב של היוד ימשוך לזואר הזדיק ומושב הזדיק ימשוך למטה לחוץ ללד ימין שלא תדמה לעיין כזה :

הג"ה פי' זנב הרגל של היוד יגע לירך הנ' לאפוקי מאותם שאין עושין שום רגל ליוד של הזדיק אך שמדבק פני היוד לזואר הזדיק כזה צ' כמו שכתבתי במחזורי' ובזה הם פסולים ומחטיא' את הרבי' באות אחת בתרי' טעמי חדה שמפרידי' בין רגל של יו"ד לזואר הזדיק ולריכי' האותיות להיות אדוקי' בלי פירוד

או מעט פחו' כי בענין אחר פסול' והוא לכל הסוברים *
אמנם הרוקח כתב בהדיח' שיש לכתוב התיו כמו
 שני דלתיו' ונ"ל שטעמו מפני שקרובים
 במצטא' כמו שפי' החסיד ז"ל גבי בית' ופ"ה לעיל
 בהג"ה של הפ"ה וכן כתב החסיד ז"ל שהתיו' יש לה
 זוויות כדכתבנו לעיל בקבלת הלמ"ד ופ"ה וכן כותבי'
 כל המומחי' אחר קבלת החסיד ז"ל והרוקח כמו ב'
 דלתיו ולא כמו ריש עכ"ל וכן היבל הרי"ח וכו' :
 הג"ה כ"ל דאין להאריך לכתחילה בשום אות כלל כי
 אם ירחי' התיבות מעט מעט בשיטות הראשונ'ו
 כדפי' לעיל עכ"ה :

הג"ה לעיל בהג"ה התי' המתלת' לאו דווקא שם
 כתבתי מענין אריכות האותיות ומענין ראשי
 השיטין עכ"ה :

בפרשה של **הקד'** יאריך מעט בתי'ו של והבנת
 וגם יעש' קרגל כזה דל"ת בתוך דל"ת
 ולא כזה ובפרשת שמע של הראש יאריך הלמ"ד של
 ובכל קלת בשביל הפתחה שבשיטה רביעית : ובפרשת
 ויהי אם שמוע תהי' סתומה לגמרי בין בראש
 בין ביד ויזהר בטיבול הקולמוס שלא יקח הדיו יותר
 מדאי' וזריך לנסות הקולמוס ערס שיתחיל לכתוב
 הפרש' ובתיבת השם כתבתי לעיל . וכשרוצה להתחיל
 לכתוב אז יאמר לשם קדושת תורת ישראל ולשם קדושת
 תפלין אזי כותב' אלו התפלין וכן יאמר לכל פרשה
 ופרשה וערס שיכתוב כל תיבה ותיבה יקראנ' ויוציאנה
 מפיו כי הקב"ה היה אומר למשה ומשה אומר וכותב' .
וכן כתב רבינו שמחה וס"ג וס"ד שזריך להוציא
 בשפתיו ערס שיכתוב עכ"ה . וכן כתב החסיד

כביכרוז תפילין אל יכתוב השמות עד שיבדוק מה
 שכתב הכל כהלכתו שאם יכתוב השם ויטעה בכתיבת
 השם אז יביא את השם לידי גניזה ע"כ . לשון הרוקח
 כתב השם וגשפך עליו דיו לוחך בלשונו דאמרי' בתיקון
 סופרי' המוחק אות אחת מן השם עובר בלאו אבל דיו
 הנטפה ע"ג כתב מותר למוחקו שלא היתה כוונתו אלא
 לתקן וק"ל בשבועו' ה' אל הלקי' הלקיכם אלקינו אלפי'
 אלקיך שדי אדני הינס נמהקים אבל לנאות נמחק
 דפסק שמואל הלכה כר' יוסי דאמר ללא נקרא לנאות
 חלה ע"ש ישראל שנאמר והוצאתי את נבואתי את עמי
 בני ישראל וכו' וק"ל כל הטפל לשם מלפניו נמחק כמו
 לה' הלמ"ד נמחק אבל לאחריו פסק רב הונא כאחרים
 שאין נמחק שכבר נתקדש כגון כ"ו מחלקינו או כ"ס
 מחלקיכם אינו נמחק . כתב במסכ' סוברים אם נתכוון

לכתוב

כזה ולא בזה ק' דלשניהם לריבוי' עגולין כזה ק'
 ולא כזה ק' פי' רגל ימין ימשוך נגד רגל שמאל
 כי בענין אחר לא יוכל להבין עכ"ה :

ריש יכתוב כך עגולה שלא תדמה לדל"ת וראשה
 ארוך קלת שלא תדמה לויו' כזה ויריכה קצר
 שלא תדמה לכף שטופס כזה ק'

שיין יכתוב כך ראש האמצעי כמין זיי"ן וזאת
 רהיטי אחרי שהשי"ן זאת הקיקת שי"ן של
 לוחות כמו שפי' למעלה גבי מימינו . אם דת למו וגבי
 פסל לך מכלל שראש האמצעי אורת זיי"ן בין בחקיקה
 בין בצליטה וגם דרש' ר' נתן הכהן הדרשן שכל אותיות
 שטענ' ז"ג ה' היינו המזויינים כולם יוצאים מן השי"ן
 כי שם ה' נקרא ר"ת שין והם המזויינים וזה ראש
 האמצעי של השי"ן והיא זיינין של שטענ' ז"ג ו"ן ולאפוקי'
 מהות' שכותבים ראש האמצעי כמו יוד כזה וזה אינו
 יכול להיות כי הספר אחר לריד'גיגע החריץ עד מקום
 החפר ודרשו רבותינו עד חרוצי השי"ן מכלל דאינו יכול
 להיות כמו יוד כי לא יגיע למטה כזה וגם לדברי ר'
 נתן הכהן הדרשן אין שום יוד בשטענ' ז"ג ו"ן וגם ראש
 של העיין הוא כמו זיין מטעם ר' נתן הדרשן :

הג"ה אמנם רבינו שמחה ז"ל כתב בהדי' שיש לכתוב
 יוד וז"ל שין בקמטים כמו שין שיש בו שני
 יודין מלד ימין והשין ללד שמאל ביד אחד עכ"ל
 וכן בס"ה כת' בלשון הזה וז"ל הרוקח לריך שיהא היוד
 שבש"ן נדבק בלד זיין שבשמאל עכ"ל ושלוחה היא איד
 בעלמה מפי הנוסח וז' קבלות האלו או שמה יודע ולא
 השניח עליהם ועד עת' כתבתי הכל אחר קבלתי אבי
 הנוסח וז' כמין זיין . אך שבדקתי ללד שמאל בקבלת
 הרקח והש"י ורנו בדרך יבחר למען שמו הגדול עכ"ל
 הג"ה ונ"ל במזה אין ראייה כי אני יכול לומר מה
 שפי' רז"ל עד חרוצי השי"ן היינו עד תחתיתו
 של השי"ן כזה ולא תחתיתו של היו"ד כזה לכן תקנתי
 לעיל הפנים כזה אלא תיקוני' שבדכות השי"ן עכ"ה :

התי'ן יכתוב כך גוף התי'ו כמו דלת כך שמעתי
 שאור זרוע פי' כך ותי'ן בזה קפידה כי מה לי
 ריש מה לי דלת רק שנג שלם יהא ארוך כדיוורך ימין
 קצר שלא תדמה ל"ה שטופס והרגל שמאל יהא מדובק
 בצבוב למעלה ויעיקוס הרגל בלד חוץ ולא ללד פנים
 שלא תדמה ל"ה לכן מזה לעשו' כל האותיו' כמו שפי'
 לעיל בלי חיבור כי לכל דבר יש טע' כמו שפירשנו קלת
 לעיל וכל השיטין הראשונים בין ביד בין בראש יאריך
 מאוד כדי שיהא בשיטין'אחרוני' פתוחו' כג' פעמי' אשר

?

ספר ברוך שאמר

לכתוב את השם וכתב יהודה עושה הד' ה' ומוחק ה' האחרון עכ"ל הרוקה וזה כאשר על שר ספרי' אבל בתפילין או במוזות אין לעשות הד' ה' כי אז היה נכתב שלא כסדרן ופסול וטעון גניזה וביעוי הכותב דל"ע בא"ס שה"ח האחרון לא נחשב לקדוש מעולם יוהר קודם שיכתוב כל שם ושם בתפילין או במוזה שיקרא כל מה שכתוב למעלה פי' שכתב עד השם הראשון היינו עד הוליה ה' אחכס' אז לא יכתוב אותו עד שיקרא וידקדק כל מה שכתב בפרשה ואם דילג שם תיבה או אות או ימחק מכל אותו הדילוג כל מה שכתב עד השם ויכתוב פסח אחרת וכן יקרא וידקדק בין כל שם ושם טרם שיכתוב את השם עד שיגמור הפרשה ראשונה כולה וכן יעשה בכל פרשה ופרשה שאם היה נמלא טעות או דילוג לפני זה השם אחר שכת' זה השם או לא יועיל שום מחיקה ולכתוב יעוד שם פסח אחרת כי אז היתה כתובה שלא כסדרן וזה פסול לכל הגאונים גם אין למחוק כלל שום שם אפי' נכתב שלא לשמה וכו"ס לשמה וכיון להחמיר ולזהר מאוד במחיקה ובכריתות ולא די בשם בלבד פן יאבד הלא הסי' שאר תיבות כגמנו בתורה ענ"מה חרי האף גדול הזה פי' מן החור יבא האף גדול הזה האף המחק' וכורתי' דימו לבני שעיר החורי לכן כ"ל טוב לגנוז אותה פרשה ולכתוב אחרת ממנה שהיו כורתי' את השם מן הפרשה כדי להרויח מעט קלף כי אותו ריוח מעט ילך לירחון וכל אלו המחיקות בשם מהר"ס ז"ל . ואחר שסיים פרשה כולה או יקראנה כולה וידקדק בה היטיב קודם שיכתוב השני' וכן לשני' קודם שיכתוב שלישית וכן טרם שיכתב רביעי בין של יד בין של ראש שאם נמלא שום דלוג או טעות בפרשה ראשונה אחר שכתב ארבעתן אז כולן פסולות אפי' אין נמלא שום טעות בג' אחרונות ואין ראין לכתוב פרשה קדם לאלו ג' פרשיות כי אז היו כתובי' שלא כסדרן ופסולי' . ואם נמלא טעות בפ' שני' ולא בראשונה אז אותן ג' פסולי' ואפי' אין שום טעות בשלישי וברביעי ויגנוז הג' פרשיות ויכתוב ג' פרשיו' אחרות לפרשה ראשונה ואם נמלא טעות רק בשלישי ולא בראשונה ולא בשני' אז השלישית והרביעית פסולה ויכתוב פרשיות אחרוני' אחרות לב' ראשוני' וכיוצא בזה דבעינן לכתבן כסדר שכתוב בתורה כגון קדם לי' ויהיה כי יביאך שמע והיה אם שמע והם שינה בשום אחת מהן פסול לדברי כל הגאונים וטעון גניזה כדאמר השפר כתבו שלא כסדר גמנו . ואם נמלא טעות בפרשה רביעית לאחר השם

האחרון אז ימחק מאותו הדילוג או מאותו הטעות הכל ויכתוב פסח אחרת ועל כל פנים אין לתלות בתפילין ולא במוזות ואם נמלא החזר מלא פסול עד שימחק את היתר כגון בחוק יד וכתב מלא בחוק או מוזות וכתב מוזות מלא אז ימחק את הו"ו ובלבד שלא נשארו כפ' תיבו' כמו בח זק או מז וזת ובלבד שלא יקלל הו' ולא הח' כדי לקרשס כי הוי"ן הוא נראה בל"ת הפוכ' ווי"ן שני שבחי' ת' היא נראה בל"ת וזת : הג"ה פירש כשהיה מוחך הו"ו שבין החי"ת ובין הו"ו אין אז היה נראה כשתי תיבות וזה פסול לכ"ע יוס' הוא מתקן את התיבה כגון שמארי' בן שני שבחי"ת מלפניו או בוי"ן שאחר החי"ת מלאחריו כדי לעשות מהן תיבה אחת אז נראה הוי"ן שבחי"ת כדל"ת וזה פסול ג"כ כמו שכתוב חבי הנוסח או לעיל גבי קבלת החי"ת לפר"ת . וגם הוי"ן שאחר החי"ת כדל"ת הפוכה ופסול אחרי שאין שמה עליה לכן נראה שאין מועיל שום מחיקה ותיקון כלל בכל אלו התיבות וטעונין גניז' בין בתפילין בין במוזות . ואם כתב חסר מלא כגון בחוק יו"ח"ס בחודש והאמרי החוקה חמור שאור זובח מאודך בשיכבך לטוטפות שבפרש' שמע מוזות הראשון שמוע ולעובדו הטוב' אותם וכן כיוצא בזה שכתב חסר מלא נ"ל ג"כ פסול ולא יועיל תיקון משום קלקול האותיות ומה שמות' למחוק היתר היינו דווקא שהתיקון תלוי בב' או בכ"ף או בתי"ו או בל"ת או ברי"ש שפני שאין מתקלקל אות הב' או הכ"ף או הדל"ת באריות מועט כגון לאבותיך העבודה יביאך תניא ויהרוג מבכור לבניך ידיך ביתך ותירוסך ויהרדך גבולך וכל כיוצא בזה אבל מסופק איני במנ' הראשון הו"י"ך נוסח וכיוצא בהן אם מועיל הארכתה הנו"ן והלד"ק למטה כדי להיות תיבה אחת או דווקא למעלה הועיל החיבור ולא למטה ופסול בראשונות והמחמיר תע"ב כה"ג על על העי"ן כתבתי ראיה מדברי רי"ה ז"ל ומדברי חבי הנוסח או ראינו מועיל אכן לעיל משמע שאין מועיל קירוב האותיות למטה להיות תיבה אחת אלא דווקא למעלה ע"כ הג"ה :

ואם ימלא המלא חסר אין לו תקנה וטעון גניזה כי אין לתלות ולא לתקן משום שיהיה של כסדרן לכן כל ירא השם יזהר בצלמו שלא יבא השם לידי גניזה על ידו וכשימחק את המחיק' ימחק כשא"ז יבט בטוב אלל האש אז ימחק בקל ויהיה יפה וטוב לכתוב על אות' מחיקה ולא יתעטש כמו שאמר מוסף כשהתיבה לכה . ולכתחילה יכתוב כל הד' פרשיות בסל

יקשרם ויכרוך אותם בשיער חזק וארוך מונב של עגל
או של פרה ושור אכן ירחילו קודם הטוב כי הוא מטונף
והכי איתמר בירושלמי כורכס בשערות כדי לכפר על
מעשה העגל וזוה הטעם טוב לעשות כל תיקון של
תפילין מעור של עגל לכפר על עון של עגל וכן יש
בשימוש רבא ולאפוקי מאותן שיעוין הרצועות מעור
תייש או של עז ואח"כ יכרוך אותם במטלית פי' בטלתי
של קלף כשר ואין קפידה אם יכרוך השיער תחת
המטלית או על המטלית כי תלמוד ירושלמי ותלמוד
הבבלי חולקים ותלמוד ירושלמי אומר כורכו בשערו
וטולן במטלית והבבלי אומר להיפוך טולן במטלית
וכורכין בשערו וע"ז כתבו ס"ה וס"ג שאין קפידה איזה
מהן מוקדם :

הג"ה *וכן כתב הרוקח ז"ל שינייך כעדר הקלובות
שעלו מן הרמה שכולה מתאימות ושכולה אין
בהם שכל הכל * שינייך כעדר הקלובות זכו מבהמה
טהורה שמות' להכניס משלי' ולפנים * שעלו מן הרמה
שצריך לעבדם לשמה במי עפלים * שכולה מתאימות
אע"פ שפ' שמע קטנה צריך לכוון בחיזה ענין לתקן
הבית להיות בטוב * ושכולה אין בהם שאין בהם חסירו'
ויתירות שאין ליגע אות בהצרתה עכ"ל *

הג"ה *וכן כ' הר"י מקורב"ל וסמ"ג וז"ל הריב"ש
מלריך בתחילת הפ' כדי לגול הניקף אבל בס"ג
לא מלריך כדי לגול הניקף * מ"מ נרא' אם אין לו קלף
כ"כ ארוך שיכול לכתוב עליו ד' פרשיות ולגול עליו את
הניקף או יותר טוב לכתוב ד' פרשיות ולא יניח כדי
לגול הניקף אחרי שלכ"ע צריך לכתילה לכתוב ד'
פרשיות על חתיכה אחת ולא לכ"ע צריך לגול את
הניקף עכ"ה :

ואני אברהם כל ימי הג"ה וכן המיימוני כתב
עשיתי כשניהם לכוונתו במטלית
תחת המטלית ועל המטלית ובשער על המטלית
ואותו כריכות של ראש ובירושלמי יש להיפך
יכרוך ברוחב של הפרשה כורכין בשערו וטולין
בעמידתו כדי שידחק במטלית עכ"ל ס"ג ויש
הפרש' למעל' יחד ואז ישי' לעשות כשניהם :
הפרשה דקה למט' ולמעלה

ויתעוץ ויחזיק השער ביזו משני קצותיו ויהפוך הפרש'
סביב סביב כמה פעמי' עד שיעמוד השיע' ממיל' בלא
שום קשיר' אלא בהיפוך ויניחנה להפוך השיע' מעט מעט
בין האצבעותיו כ"א יחזוק בשיע' בחוק או ישבר השיער
אבל כשיהפכנו הרבה אז יניחנו לך ויעמוד מאליו ואז
יסתכל

יד בקלף אחד ואם יקלור הקלף לפ' והיה אז יחזוק
הקלף הנשאר ויניח בין שניו לכה חלק כרחב ט"ט או
פ"ת מכתובה שהוא כותב וכן בין כל פרשה ופרשה
יניח חלק כשיעור זה לכל הפחות וידביקם בדבק כשר
שקורין לעי"ס הוא עשוי מקלף מבושל מאוד * ד"א
יקח השלפוחית מן השור ס"א או משל דג שקורין בלוז"א
ורחילו היטיב ויתל' לרוח ג' ימים לייבש ואח"כ יבשלנה
בחומץ ויתלנה לרוח לייבש וכשתייבשה אז ישמרנה
וכשיצטרך לדבק אז תכניסנה בתוך הפה שעה קטנה
ומשה ממנו החלק שבין פרשה לפרשה וידביק לעולם
והכי איתא בירושלמי פ"ק דמגילה דובקי' בדבק בקרע
של ס"ת ולאפוקי מאותם שתיפרים הפרשיו' יחד כי לא
מלאנו זה בספרים :

הג"ה אמנם כתב החסיד וכן הרוקח שיכול לתפורן
וז"ל ולריך לדבק בדבק שקורין לעי"ס או
יתפרם בתפירה בחוט שכ' והיה לך לחות על ירך דברי
ר' יודא ור' יוסי אומר אין לריכין והלכת' כר' יוסי
שאין לריך לא לתפרם אלא לדבק * אמנם מהר"ס
מרוטנב"ג הורה לדבוק בדבק ואין לתפרו כדברי
אבי הנוסחה זו עכ"ה :

והד' פרשיות של הראש יכתוב כל פרש' ופרשה לבד
בקלף אחד לאפוקי מאותן שכותבין הרבה
פרשיות בקלף אחד ואח"כ כורתים הפרשיות זה מזה
ואני אברהם כל זמן שכתבתי היה לי ג' מיני קלפים זה
יותר עב מזה כי לפרשת קדש ולפרשת ויהי אם שמוע
היה לי קלף א' * דק מאוד כי הם ארוכי' ולפרשה והיה כי
לפרשה שהיא קצרה מהם היה לי קלף מעט יותר עב
לפרשה שמוע היה לי קלף יותר עב לפי שקצרה היא
ביותר וזוה יתמלאו הבתים בשוים ארבעתם ולא אחת
קטנה ואחת גדולה וזו היא נוי תפילין משום זה אלי

ואמרו ואז יקרא וידקדק בהן עוד הטיב טרם שיכרכם
בשיער ויזהר שיניח חלק בתחילת הפ' של יד ועל ראש
כדי לגול * כל הניקף כדברי מהר"ס אם יש לו כ"כ קלף
ארוך' ולסיף הפרשה יניח חלק כשיעור ט"ט או פ"ת
לכל הפחות ויזהר שיהיו השיעויות שוות ולא אחת קצרה
ואחת ארוכה ויכרכם מסופו לראשו כמו שיעוין למזוז'
אחד כלפי שמוע וזהו מאוד' שיהא הדיו יבש קוד' שיכרכם
שלא ידבק הדיו מבחוץ ויפסול מלאכתו לכן אל ידחק
הפרשיות יותר מדאי בכריכה ואם הדיו עב יותר מדאי
אז יקח ב' אצנים שקורין פימ"ש ויגרום זו על זו ויורד
עשר דק מהם על כל אחתיות וזה יפריד שלא ידביקו
האחיות מבחוץ מחמת עוביו של הדיו וכשכורכס אז

ספר ברוך שאמר

יסתכל היכן הפרשה פתחה • וזהו כלל של פתיח' הפרשה תהא לעולם ליד ימינך בהכנסת הפרשיות לבתים ואז יעמדו כהלכתה כ"ה יהיה הפתיחה לכל שמאלך בהכנסת הפרשיות לבתים אז יעמדו הפרשיות הפוכות רגליהם למעלה וראשיהם למטה ופסולים לכן יזהר מאוד שתהא הפתחה לימין הקורא שיקרא הפרשה מיד כשיתפרו אותם • גם ידקדק בזה שיהא פתוחים הפרשיות בין ביד בין בראש כנגד ימין הקורא וזהו אותו העומד כנגד ימין הקורא וזהו אותו העומד כנגד המניח שיכול לקרוא בה מיד כשיתפתח עור הבתי' בסכין • ולאסוקי מהותם שאינם מדקדקים בזה ומוכניסים הפרשיות בבתים בלא כונה והופכים סתימת הפרשה כנגד ימין הקורא אז חזין יכול לקרות אלף אחוריו כי דרך הפתיחה נהפכה לאחורי המניח • ויכסה הפרשה של יד בצ' קלפים הארים זה לעבר זה בשתי וערב כשיעור רוחב הפרשה וזועט יותר ויכרוך אותם במטלי' בשיער ויעמדו מחליהן וישלים על הבית רצועה שחורה הנקרא מעצרתא כשיעור רוחב הבית לא פחות ולא יותר וישים הרצועה מימינו לשמאל והיינו לרוחב הזרוע והמעצרתא שהיא מקום הרצועה בין בשל יד ובין בשל ראש יקרא מב' לדיה נגד התימור' והארוב' שהיא המעצרת' כמגן קטן כדי שתהא התימורא מרובע לגמרי וימדוד אותה במחוג הנקרא לירק"ל ויעשה חור מרובע בטבלא העליון הנקרא הרובה כאשר יכולה ליכנס בין הבית בארובה בכל זווית וזווית סביב החור של הבית שיהא מרובע לגמרי ובאלכסון כדתיניא תפילין מרובעות הל"מ ואחר רבא בתופרון ובאלכסון •

הג"ה וכל זה כתב הרוקח ורבינו שמחה לאסוקי מכמה אומנים שאינם מכוונים בזה והופכים הרצועות מפנים לאחור לאורך הזרוע וזה טעות כי לשון כל הספרי' הוא מלד זה ללד זה כדפי' לרוחב הזרוע ויכוין שתהא הפתיחה נגד הקורא • ואז יכרות מן העורות של הרצועות הראש והלואר והיריכי' כדי שתהא העור עגולה • ולואר ויריכים יחתוך חתיכות קטנות מרובעו' תרתי אלבני על תרתי אלבני ויעשה בכל אחת ואחת חור מרובע כשיעור הבית וישים אותם על הבית בין תימור' לארוב' וידחוק אותם זה על זה עד שיגיעו עד חריצי השיני' היינו קרקעית' ותחתי' של השיני' לא פחות ולא יותר וגם יכרוך עור ארוך מעור קשה הנוצרת בסיד ללד שתהא בה תימורא ומעצרת' שארובה תיעצא היינו עור התחתון הטבלא העליון

הג"ה וטוב יותר לתקן הרצועה על הבית בעודנו על הדפוס ואז ניכר ריבוע שלה יותר ממה שמשים על הבית בשעת התפיר' לאחרי הכנסת הפרשיות בבתים עכ"ה •

הג"ה וכילד יכוון שיהא ריבוע גמור באלכסון יקח לירק"ל ויעש' עיגול על הארובה ויכוון בלוח עיגול ד' נקבים שיהו מרובעים לגמרי כחוט השערה אז יהיה הלכסון ממילא כי בע"ה לא יהיה הלכסון תכוון עם הריבוע כלל כ"ה ע"י טורח גדול כי אע"ג בריבוע הוא מכוון בכל ד' נקבים מ"מ האלכסון חזין מכוון אם לא יעש' כדפי' לעיל ויעשה העיגול כ"כ גדול שיהא בתוכו ריבוע כשיעור תפירה של בית וז"ל רא"ס תפילין מרובעים הל"מ פי' מרובעות למדנו ר' יעקב ז"ל לאחר שפשה הד' בתים מן כולם יהו מרובעות שיהא ארוך ד' בתים ברוחב בית אחד שאז שיה ריבוע לריבוע תפילין של יד והיינו דתיניא מי שהיולו תפילין של יד ויש לו ב' תפילין של ראש עולה עור על אחד מהן ומניח אלמא ריבועים שיה אמר רבא מרובעים בתופרון ובאלכסון כי ישמור בתפירתו שלא יכוון העור ויפסיד באלכסון עכ"ה • וכתב רבינו שמחה על זה דווקא נקט עולה עור על אחת מהם שמכנים ד' בתים בבית אחד אע"פ שכל פרשה ופרשה נכתב בשני ענמה מ"מ להכנים בבית אחד לא נכון דמעלין בקדש ולא מורדין ולמ"ד הזמנה מלתא היא ל"ל דאתני' עלייהו מעיקרא עכ"ה • לשון הרקח כירש"י הבתים לריכים להיות מרובעי' ואני הקטן לא קבלתי אלף התפילין עצמן לריכי' להיו' מרובעים יוכגון העבל הוא העור התחתון שהבתים מוכבזי' בתוכו ורבא ביאר בתופרון ובאלכסון שיה' התפירות מרובעי' ולא עגולות ואע"פ שהתפיר' מרובעים ואין בהן אלכסון מכוון לגמרי בזווי' פסולו' וקבלנו לעשות י"ב תפירות ג' תפירות בכל ג' כמו הכסא שעליו הכבוד וסביבו י"ב מלאכים ג' בכל ג' ולכן סביב המשכני' י"ב שבעים ג' שבעי' בכל ג' עכ"ל •

וירחיק' הד' נקבי' מן החור של הבית כדי שיהא רוח

יסתכל היכן הפרשה פתחה • וזהו כלל של פתיח' הפרשה תהא לעולם ליד ימינך בהכנסת הפרשיות לבתים ואז יעמדו כהלכתה כ"ה יהיה הפתיחה לכל שמאלך בהכנסת הפרשיות לבתים אז יעמדו הפרשיות הפוכות רגליהם למעלה וראשיהם למטה ופסולים לכן יזהר מאוד שתהא הפתחה לימין הקורא שיקרא הפרשה מיד כשיתפרו אותם • גם ידקדק בזה שיהא פתוחים הפרשיות בין ביד בין בראש כנגד ימין הקורא וזהו אותו העומד כנגד ימין הקורא וזהו אותו העומד כנגד המניח שיכול לקרוא בה מיד כשיתפתח עור הבתי' בסכין • ולאסוקי מהותם שאינם מדקדקים בזה ומוכניסים הפרשיות בבתים בלא כונה והופכים סתימת הפרשה כנגד ימין הקורא אז חזין יכול לקרות אלף אחוריו כי דרך הפתיחה נהפכה לאחורי המניח • ויכסה הפרשה של יד בצ' קלפים הארים זה לעבר זה בשתי וערב כשיעור רוחב הפרשה וזועט יותר ויכרוך אותם במטלי' בשיער ויעמדו מחליהן וישלים על הבית רצועה שחורה הנקרא מעצרתא כשיעור רוחב הבית לא פחות ולא יותר וישים הרצועה מימינו לשמאל והיינו לרוחב הזרוע והמעצרתא שהיא מקום הרצועה בין בשל יד ובין בשל ראש יקרא מב' לדיה נגד התימור' והארוב' שהיא המעצרת' כמגן קטן כדי שתהא התימורא מרובע לגמרי וימדוד אותה במחוג הנקרא לירק"ל ויעשה חור מרובע בטבלא העליון הנקרא הרובה כאשר יכולה ליכנס בין הבית בארובה בכל זווית וזווית סביב החור של הבית שיהא מרובע לגמרי ובאלכסון כדתיניא תפילין מרובעות הל"מ ואחר רבא בתופרון ובאלכסון •

הג"ה וכל זה כתב הרוקח ורבינו שמחה לאסוקי מכמה אומנים שאינם מכוונים בזה והופכים הרצועות מפנים לאחור לאורך הזרוע וזה טעות כי לשון כל הספרי' הוא מלד זה ללד זה כדפי' לרוחב הזרוע ויכוין שתהא הפתיחה נגד הקורא • ואז יכרות מן העורות של הרצועות הראש והלואר והיריכי' כדי שתהא העור עגולה • ולואר ויריכים יחתוך חתיכות קטנות מרובעו' תרתי אלבני על תרתי אלבני ויעשה בכל אחת ואחת חור מרובע כשיעור הבית וישים אותם על הבית בין תימור' לארוב' וידחוק אותם זה על זה עד שיגיעו עד חריצי השיני' היינו קרקעית' ותחתי' של השיני' לא פחות ולא יותר וגם יכרוך עור ארוך מעור קשה הנוצרת בסיד ללד שתהא בה תימורא ומעצרת' שארובה תיעצא היינו עור התחתון הטבלא העליון

וצ"ל כי תפירה וצ"ל חמור כשיעור רוחב הקנה של
 תבן מכל ד' דלדי' כדי שלא יגיע התפיר' לפרשין'
 ויפסול מלאכתו ויעשה הד' שירטוטין מכוונים לגמרי
 מנקב לנקב כדי שיהיו כל התפירות מכוונים לגמרי
 ומרובעי' מכל הנקב' של התפיר' והזו ינקוב במרלע על
 הד' שירטוטין דרך תיתור' והרובה אז התפירו' יהיו שוות
 כולן בין בשל יד בין בשל ראש והזו יהיו בכל ד' ג'
 תפירות כנגד שבטי תם חכן יכוין לב' דלדיס מיימיו
 לשמאלו ביהא נקב אחד בהמלע הרלועה העוברת
 על הבית של יד כד' לתפ' אותם עם ההרוב' והתיתור'
 כדי להעמיד על מעמדה הזו יתפרוה סביב י"ב תפירו'
 עד שיבא למקום שהתחיל והזו יתזור ויתפור עוד פעם
 שנית להסך עד שיהיה כל העור מכוסה שבין נקב לנקב
 ואם יעקמו התפירו' הזו תישר אותם בעץ קשה או בכל
 דבר שאין חומך ויעשה הוויות מרובעו' בתפירות ושל
 ראש יעשה ג' נקבים לכל ד' נגד החריליס שבין בית
 לגית שיהיו הנקבים מכווני' כנגד החריליס כדי לעבור
 ביניהם חוט התפירה בלי שום עיכוב וצ"ל נקב' נגד כל
 שי' ושי"ן והזו יהיו התפירות י"ד חופפי' מנשה והפרי'
 והזו בתפילין גדולים הבל בתפילין קטנים אין לריך
 כ"ה נקב אחד נגד כל שי"ן ושי"ן הזו יהיו התפירו' י"ב
 ויהי פרשה קדש בבית שיש בו שי"ן של ד' ראשויהיה
 כי יביאך בבית שנית שמוע ישראל בבית שליטת והיה
 אם שמוע בבית רביעי שבו שי"ן של ג' ראשין שיהא
 קדש והיה כי יביאך לימין הקורא שמוע והיה אם שמוע
 לשמאל הקורא שיקרא אותם הקורא כמו שהן כתובין
 בתורה מוקדם מוקדם ומאוחר מאוחר וזה סידר הנחתם
 לפרש"י והמיימוני וישמושה רבה ומכילתא :

וראפוקי מפועלי און שאין עושין הבתים עמוקי'
 שיכול החוט ליכנס ביניהם וגם אינם
 עושים כדפי' לעיל ועושין למטה מן התיתורא תפירות
 ארוכו' ונפיק חורבה מנייהו כי אות' התפירות מחמת
 אורכן ירקבו מחמת החמימות ומן זיעת הראש והזו
 פסול לכל התפירות דאמר בתלמוד אם נשברו ב'
 תפירות של התפירה יתקן אבל ג' לא יתקן ופסול כל
 התפירות ולריך תפירות חדשות בכולן ובעו"ה כי לא
 הרבה בני אדם מדקדקי' בזאת ומברכין בפסול ואיכא
 משו' לא תשא כו' וכן לשון המיימוני : ולריך שיגיע
 החרין של תפילין של ראש עד מקום התפר ואם היה
 החרין ניכר שיהו הד' ראשי'ן דשל ראש ניכרים לכל
 עד מקום התפירה כשרה ואם אין חרוט ניכר פסולה
 לכן יעבור חוט גידים ביניהם להבדיל בין בית
 לבית ומנהג פשוט להעביר גיד מגידי התפירה בכל
 הריץ משלשתן עכ"ל : ולשון רבינו שמוח' לריך שיהא
 החרין ניכר בין ד' הבתים ואם מהודקים יותר מדאי
 שאין חריליה ניכר נותן חוט או משיחה ביניהם עכ"ל
 ח"כ משמע מתוך דבריו שאם החרילין ניכרים שאין
 לריך להעביר ביניהם שום חוט עכ"ה : עוד כאן
 מלאתי מיסוד של הרר אברהם ז"ל אבי הנוסע אן :

צ"ל כי תפירה וצ"ל חמור כשיעור רוחב הקנה של
 תבן מכל ד' דלדי' כדי שלא יגיע התפיר' לפרשין'
 ויפסול מלאכתו ויעשה הד' שירטוטין מכוונים לגמרי
 מנקב לנקב כדי שיהיו כל התפירות מכוונים לגמרי
 ומרובעי' מכל הנקב' של התפיר' והזו ינקוב במרלע על
 הד' שירטוטין דרך תיתור' והרובה אז התפירו' יהיו שוות
 כולן בין בשל יד בין בשל ראש והזו יהיו בכל ד' ג'
 תפירות כנגד שבטי תם חכן יכוין לב' דלדיס מיימיו
 לשמאלו ביהא נקב אחד בהמלע הרלועה העוברת
 על הבית של יד כד' לתפ' אותם עם ההרוב' והתיתור'
 כדי להעמיד על מעמדה הזו יתפרוה סביב י"ב תפירו'
 עד שיבא למקום שהתחיל והזו יתזור ויתפור עוד פעם
 שנית להסך עד שיהיה כל העור מכוסה שבין נקב לנקב
 ואם יעקמו התפירו' הזו תישר אותם בעץ קשה או בכל
 דבר שאין חומך ויעשה הוויות מרובעו' בתפירות ושל
 ראש יעשה ג' נקבים לכל ד' נגד החריליס שבין בית
 לגית שיהיו הנקבים מכווני' כנגד החריליס כדי לעבור
 ביניהם חוט התפירה בלי שום עיכוב וצ"ל נקב' נגד כל
 שי' ושי"ן והזו יהיו התפירות י"ד חופפי' מנשה והפרי'
 והזו בתפילין גדולים הבל בתפילין קטנים אין לריך
 כ"ה נקב אחד נגד כל שי"ן ושי"ן הזו יהיו התפירו' י"ב
 ויהי פרשה קדש בבית שיש בו שי"ן של ד' ראשויהיה
 כי יביאך בבית שנית שמוע ישראל בבית שליטת והיה
 אם שמוע בבית רביעי שבו שי"ן של ג' ראשין שיהא
 קדש והיה כי יביאך לימין הקורא שמוע והיה אם שמוע
 לשמאל הקורא שיקרא אותם הקורא כמו שהן כתובין
 בתורה מוקדם מוקדם ומאוחר מאוחר וזה סידר הנחתם
 לפרש"י והמיימוני וישמושה רבה ומכילתא :

הג"ה הכל לפי ר"ת ור"ח ור"ב האין גאון ולר"ב שריא
 גאון ור"י האלפס ומבזבז בהאונים שכתבו ר'
 יוסף ט"ע ורבינו יודה בר ברזילי כך התקין קדש והי'
 כי והי' אם שמוע שמוע הוויות בפני' גבי הדדי והסיני'ן
 מבחון נגד סיני'ן הקמטין בעור שבבתים אבל מ"מ
 לריך לכתוב לר"ת ככתובי' בתורה ואם סיני'ן פסול לר"ת
 כמו לרש"י והרובה לכתוב תפילין של ר"ת של יד שהכל
 בקלף אחד יתח חלק נגד והיה אם ויכתוב פרשה שמוע
 בסוף הקלף והח"כ כשכתב פרשת שמוע חוזר לאחריו
 ויכתוב פרשה והיה אם במקום החלק שהגית ואם שינה
 פסול לר"ת עכ"ה בלבון זה כתב בס"ג :

הג"ה והחר התפירה יכרות הקלילו' שיהיו מרובעו'
 ויולד בחוג שיקרא לריק' ע"כ :

ויזרח תמיד שיהיו הפתיחות נגד ימין הקורא

Exhibl. vatik.

ספר ברוך שאמר

והנה

אני רואה שאני הנוסח זה מקפיד על החוטי'
 שיעצירי בקרקעי' התפלין ממורח למערב
 אמנס בנוסח עתיקה ובסימוס' רבה ושאר רבותינו חין
 מקפידו' להעביר החוטי' בקרקעית התפלין ממורח
 למערב והוא נוסח עתיקה בשם גאון אחד המתחלת
 אמר רב חננאל' עכ"ה : אמר רב חננאל אמר רב
 תיחורה של תפלין הל"מ פי' תיחורה גשר כלשון ארמי
 והיא רצועה עליונה של תפלין וככה יעשה יקה רצועה
 אחת דקיק' וישמנה על התפלין של יד בשתי וערב
 ויתפור קלוותי' עם תפירות התפלין והיא עומדת כגדר
 על הנקר ולישוויה תחת הקמיעות קלף עם המכסה
 התחתון החוזר מלמע' סביב ולריך ליוה' בשעת התפירה
 שלא יתחבז בקמיעות תפלין של יד סביב בד'
 קלוותיה בריבוע וכן של ראש בריבוע ויוטה וענין
 התפירה למטה י"ב ד' בד' זוויתיה וב' בד' שרשי השנין
 וב' כנגד המעברות מלאן במקום היכר חריץ הבתים
 וב' נמי מלאן כנגד המעברות הרי כהן י"ב וכתב
 בשימושא רבה אם היה עברה כשר דכי שקלת' מלכא
 ושמשא הוו להו עברה פי' מלכא יהודא שמשא לוי ואי
 הוו ארבעת שפיר דמי דכי מוסיפס' מנשה והשרים והוו
 להו י"ד ותורף הדבר לתפיר י"ב תפיר' כנגד שבעי
 ישורון לבד מנפק ועייל ולריך בזעזע להיות אחד ולא
 פסיק' כדכתב בשימושא רבה ואם נפסקו החוטי'
 בתופר' פסולין ולאחר שתפר תפלין של ראש לריך
 ליעול חוס שתפר תפלין של ראש בעוד שהיא מחובר
 ומכניסו בין בית לבית עד התפירה וכן יעשה בין כל
 אלבע והלבע ותהיה זו הכנס' בין כל אלבע שתי פעמי'
 וכן הוא עושה מעביר החוס בקרקעי' התפלין ממורח
 למערב והח"כ חוזר החוש על החריץ כלומר שהוא בין
 פרשה שמע לוהיה אם שמוע והח"כ מעביר פעם שניה
 באותו נקב עצמו שהעבירו תחילה ונמל' שתהיה הכנס'
 החוש שתי פעמים והל' החוטי' שקורין רז"ל מעברתא
 לתפלין שהיא הל"מ אמרי בשימושא רבה וכן כל חדא
 וחדא בעו למעבד תרי גידי מלמעל' עד למע' ולהדקי'
 שפיר כי היכי לתפורן שפיר והם נקרא מעברת' נמלא
 בין קדש לוהיה כי יביאך שני חוטין ובין שמע לוהיה
 אם שמוע שני חוטין והיינו דאמר מלבד מעייל ונסיקי:
 רין קרימיה ויכתוב ויעשה תפלין של יד קודם לשל
 ראש כי הא קרא הקדומו דכתי' וקשרת'
 לאות על ירך ולטועפות בין עיניך אבל אם הקדים של
 ראש לשל יד חין בכך כלום .

קודמות לשל יד ומשו' הכי הוי סדר דהא אותיות השי"ן
 כתוב' בעיור של דפוס של הראש ואח"כ י' ברצות' של יד
 ומלטרפין מאלו האותיות של ד"י והכי הוי סדר הקשירו'
 של ד' יכניס הרצועה במקום העשוי לה בנרתקו וישם
 התפלין על ארכבותיו ויחזיר הרצועה כלפי פניו ומליע
 הרצועות כדי שיהיו שוות ויקח הרצועות שמלד שמאל
 בהיותם על ארכבותיו יעשה כעניב' מלמטה ושל ימין
 כמו כן ומוליכו תימין לשמאלו על העניבה השנית
 וחוזר מתחת העניבה משמאל לימין ויקח אותה קלה
 הרצועה השמאלית שעלה ממטה למעלה ויכפלנו על
 אותו קלה השמאלית לכפול מלמעלה למטה ויכניסנה
 בעניבה השמאלית העשוי ונמלא ד' . וקשר של זרוע
 הי' יכניס הרצועה במקום העשוי לה בנרתקו וימלעו
 הרצועה כדי שיהיו שוות ויקח קלה האחד ויקשר לבדו
 ויכניס הקלת השנית בתוך הקשר ונעש' יו"ד אז הקשר
 נירווח ונדקק בלא היתר וקשר של ראש אינו נירווחת
 כלום והיא עשוי' ועומדת ואין לריך להרוויח בראש אבל
 בשל זרועו כל זמן שמניחה ומרוויח' וקשרה כפי האורך
 כדכתיב וקשרתם לאות על ירך בכל עת הנחתה
 והרווחה היא הקשירה אבל בשל ראש חין לריך קשירה
 כלל ולא הרווחה ולכן כתיב והיו לטעפות בין עיניך
 עכ"ל רבי יודא ברזילי ז"ל :

הג"ה וכן כתב הרוקח אמנס רבינו שמחה כתב
 במסקנא דמילתא שאין שום כתב בקשר של
 תפלין לה בשל ראש ולא בשל יד והיה מותר ליכנס
 עמהם בבית הכסא אם אינם מחוברים לבתים שיש בו
 שי"ן וכתב עוד קשר של תפלין הל"מ פי' שלא תאמר
 רשות הוא אם רוצה להניח הרצוע' בלא קשר הו לשבור
 הקשר שפיר דמי הלא הל"מ שלריך לקשרן וגם חין
 לשנותו מקבלה שבידינו עכ"ל . וכן לעיל הבאתי החוס'
 מקומן רבה אלל תקון שי' שכתבים והוכיחו מעם שאין
 שום אות ברצועה עכ"ל :

שיעור הרצועות

הג"ה והא לך לשון הרוקח שיעור הרצועות רוחבו
 באורך שעורה והם היתה פחות מזה השיעור
 עד חיטה כשרה וארכו מן קשר של יד עד שיקשר על
 אלבע אמלעית על שם קשרם על אלבעותיך ורצועות
 של ראש סביב לזואר על שם וענקי' לגררותיך והולכי'
 עד השיבור על שם רפאות תהא לשרך עכ"ל . והא
 נוסח' עתיקת לשמאל עד החוה ולימין עד כריסו היינו
 עד שיבורו ולכל מי שמתהפך לו רצועה בין של יד בין
 של ראש לריך לישב בתענית כי כל דבר מלא' לריך לכחון
 דעתו

דעתו ולעשותה כמלות' וכ"ש תפילין דדברי קדושה
הן וכיון שלא עשה כמלות' לריד תענית לכן לריד
ליזכר בהם מאוד עכ"ל :

דין תשמישי קדושה

ת"ר תשמישי מזוה נזרקים ותשמישי קדושה נגזזו'
ואלו הן תשמישי מזוה סוכה ולולב ושופר
ולילית ואלו הן תשמישי קדושה דלוסקאי ספרים
תפילין ומזוזות ונרתק של תפילין ורצועותיהן עכ"ל
הברייתא • לבן כל ירח השם ית' יהיה זריו וזהיר
לשמור ולגנוז כל עניני תפילין הן מעברת' ותיטורא
והן החתיכות של בין התיטורא והארובה והבתיס
והטלאים שהפרשיות כרוכין בהם וכ"ש הפרשיות עצמן
וכילד גניזתן יקח כלי חרס ויקח כל עניני תפילין הן
בלויין הן פסולות מחמת פגגות וישימם באותו כלי
חרס ויקבור אותו אלל קבר ת"ח כך כתב המיימוני ז"ל
וכל הגאונים כי בעניין אחר יהיו לטוף נזרקים אפי'
כשגנוז אותו בארון הקודש כי אין סס גניזה ימים
רבים : והא לך לשון רמב"ם ז"ל תפילין של ראש אין
עושין אותה לשל יד לפי שאין מורידין מקדושה חמורה
לקדושה קלה ושל יד עושה אות' לשל ראש וכן רצועה
של ראש אין עושין לרצועה של יד כד"ה כשלכשן אבל
תפילין שלא לבשן אדם מעולם אם רצה להחזירם ליד
מותר וכילד הוא עושה עולה עליה עור עד שתעשה
אחת וקושרו על ידו עכ"ל המיימוני: ועל זה כתב רבי'
שמחה ז"ל דווקא נקט שטול"עור על אחת מהן שמכניס
ד' בתיס לבית אחד אע"פ שכל פרשה נכתבת בפני
עלמה להכניס בבית אחד אבל להוציא הפרשיות מן
הבתיס ולהכניסם בבית אחד לא ואפי' למ"ד מתירין
מבגד לבגד ה"מ תשמישי מזוה אבל תשמישי קדוש' לא
אח"כ בלו דליכ' הורדה ולמ"ד הומנה מלתא היא אפי'
לא הונח אלא שהזמינס לראש אין עושין לשל יד ואם
הונחו לא מהכי תנאה מעיקרא עכ"ל :

דין נפסקו התפירות

והא לך לשון המיימוני תפילין שנפסקו התפירות
שלהן אם היו שני התפירות נפסקות זו בזל זו
או שנפסקו ג' תפירות אפי' זו שלא כנגד זו הרי אלו
פסולות כד"ה ביטנות אבל בהדשות כל זמן שפני עבלה
קיימ' כשירה ואלו הן החדשות כל שאיחזים תקלת העור
שנקרע תשרו ותולין בו התפילין והוא חוק ואין נפסק
הרי אלו חדשות ואם אין ראוי לתלות בו אלא הוא נפסק
הרי אלו ישנות :

דין נפסקו הרצועות

רצועה שנפסקה אין קושרין אותה ואין תופרין
אותה אלא מוציאה וגנוזה ועושה אחרת
ושירי הרצוע' פסולין עד שיבא אורכה ורוחבה כשיעור
או יותר עכ"ל המיימוני ז"ל :

**דין עירוב אותיות ודין אות שניקב ודין אות
שנמחק**

מספר רבינו שמחה ז"ל וז"ל בירושל' פ"ד דברכו'
אומר עירוב האותיות אית תני כשר ואית
תני פסול רב אלא בר שמעון בשם ר' יוחנן אומר מ"ד
כשר מלמעט ומ"ד פסול מלמעלה כגון ארצינו
תפארתינו שאם נוגעת לא איכפת ליה' ניקב תוכה של
ה"א אם גויל מקיפו מכל זדדיון כשר ואם לאו פסול ואם
ניקב יריכה של ה' פסול אבל אם נשתייר ירך קטנה
כמו יו"ד כשר כי התייבוק דלא חכים ודלא טיפש יכול
לקרותה ה' עכ"ל : ילשון רא"ס מספר יריאים ואם
האותיו' נכתבו כדכנס ונמחקו או נקראו מייטנין ינוקא
דלא חכים ולא טיפש אי מיקרי בה כמעיקרא שירי
מזוה וכשירה והכי אמרינן במנחות בהקומץ רבה רמי
בר תמרי דהוא רמי בר דיקולי איפסק ליה הוי"ו
דויהרב בנקיב' אתי לקתיה דר' זירא אל"ל זיל הייתי
ינוקא דלא חכים ודלא טיפש אי מקרי ליה ויהרב כשר
אי קרי יהרב פסול עכ"ל :

אלו החסירות ויתירות מספר רמב"ם

בכור מלא וי"ו • זכור מלא וי"ו • הוציא מלא וי"ו
מלא וי"ד • ילאים חסר וי"ו • בחדש חסר
וי"ו • האביב מלא וי"ד • יביאך מלא וי"ד • החתי חסר
יו"ד • והאמרי חסר • וי"ו לאבותיך חסר וי"ו ומלא וי"ד
העצדה חסר וי"ו • בחדש חסר וי"ו • מלת ראשון חסר
וי"ו • השביעי מלא ב' יודיין ראשון ושני מלות שני
מלא וי"ו • שאר חסר וי"ו • בעבור מלא וי"ו • לאות
מלא וי"ו • לזכרון מלא וי"ו • עיניך מלא ב' יודיין •
תורת מלא וי"ו • הוצאך חסר יו"ד • החקה חסר וי"ו •
למועדה מלא וי"ו • מימים ימימה מלאים יודיין •
פרשה שנייה • יבאך תניין חסר יו"ד לאבתך חסר וי"ו
מלא יו"ד • חמר חסר וי"ו • בכור אדס מלא וי"ו •
בחוק יד חסר וי"ו • הוציאנו מלא וי"ו יו"ד • ויהרב חסר
וי"ו • בכור מלא וי"ו • מזכר חסר • ועד בכור מלא •
זבח חסר • וכל בכור מלא • לאות מלא • ידכה כתיב
בה' • ולטופפת מלא וי"ו ראשון וחסר וי"ו אחרונה •
עיניך מלא ב' יודיין • בחוק חסר • הוציאנו מלא וי"ו
יו"ד • פרשה שלישית • מאדך חסר וי"ו יו"ד • לבבך
חסר יו"ד • לבניך מלא יו"ד • בביתך חסר יו"ד שני •

(ובשכבך חסר וי"ו) • ובקומך מלא וי"ו חסר וי"ד •
 להיות מלא וי"ו ידך חסר וי"ד לטעפת חסר ב' ווי"ן
 ראשון ושני • עיניך מלא ב' יודין • מזוזות חסר וי"ו
 ראשון • ביתך חסר יוד שני • ובשעריך מלא יוד •
 פרשה רביעי' שמע חסר וי"ו מלות בוי"ו אחת • לעברו
 חסר וי"ו • ראשון יורה מלא וי"ו • ומלקוש מלא וי"ו •
 דגנך חסר וי"ד • ותידשך מלא יוד חסר וי"ו • ויהררך
 חסר וי"ד • לכהמתך חסר וי"ד • והשתחיתם מלא •
 יבולה מלא וי"ו • הטובה חסר וי"ו • נתן חסר וי"ו •
 אחת חסר וי"ו • לחות מלא וי"ו • לטוטפת מלא וי"ו
 ראשון • עיניכם מלא ב' יודין • אחת חסר וי"ו •
בניכם מלא יוד ראשון • כביתך חסר יוד שני • (בשכבך
 חסר וי"ו) ובקומך מלא וי"ו חסר יוד • מזוזות מלא ב'
 ווי"ן • ביתך חסר יוד שני • ובשעריך מלא יוד שני •
(בניכם מלא יוד ראשון) • לאחתיכם חסר וי"ו מלא יוד:
אמנם רא"ס והחמיד והרוקח • ל כתבו קנת מלאים
 וחסרים כסיגנון אחר אבל אין לנו נוהגין
 אלא כדברי הרמב"ם בחסירות ויתרות וגם הרוקח
 ורא"ס כתבו ראשי השיטין ואין לנו נוהגין אלא אחרי
 ראשי שיטין שפי' רבינו ברוך בספר התרומה אבל
 מ"מ אל יאריך בזהותיות בשל ראשי שיטין יותר מדאי
 בהש' הובחתי לעיל בהג"ה של המת המהחל' לאו דווקא
 ובסוף אותה ההג"ה כתבתי ראשי השיטין של רבינו
 ברוך ז"ל יעוד אני מבקש לכל יראי השם ית' ולחושבי
 שמו שאם ינולח בנוס' או אשר הגהתי בדברי רו"ל אשר
 כתבתי שום טעו' ושגג' הובדילין בשיבוש הלשון שיתקנ'
 למען הש"י ובלבד שיעיין בה בעיון גמור ולא לפוס
 דהיטא כי ידעתי שמקלת דברי ימשמשו כעבור בזהרי'
 אותם סופרים או אפי' לומדים אשר לא קבלו קבלה
 האמתית לכן ללצים יליד ולעניים יתן חן •
 הג"ה זו סידך לעיל

האותיות עמדו מבחוץ ללד השיער ונתקלקלו כל
 האותיות מבפנים ונמלא שהזיאו שנים רבות שם שמ"ס
 לבטלה ואין לסמוך על שנמלא בשם הלל הזקן שאלו
 התפלין של אבי אמי כי אני יכול לומר שבדוקי' היו
 פעמים רבות ועשו להם בתים חדשים וגם היו תפלין
 גדול ביותר ולא כמו שכותבי' הסופרים עכשיו עכ"ה:
 וזהו לשון בעל ההגהות של המיימיני וכל השחורית של
 רצועי' יש להסתפ' אם יכול הגוי להשחי' כמו שאר תיקון
 העור או שמה כיון דהל"מ הוא שיהא שחורות אז לריך
 השחירה לשניה ואפור בגוי מידי דהל' הטווייה וצביע'
 תכלת לציני' דבעינן לשמה בשמאל פ' התכלת במס'
 מנחות והמחמ' תע"ב וספר המלו' ספק שיעור הרצועה
 לריך השחרה לשמה כטווייה של צני'ת וצביעה לתכלת
 וכן במרדכי והל' לך סימני אור זרוע רצועות שחורות
 הל"מ וה"מ מבחוץ אבל מבפני' כלפי הראש יכול לצבוע
 כל מין שירצה ללד אדומות ואומר רבינו שמה ז"ל
 לריך לצבוע מבפנים מין לצבוע שבתים לצביע' ועור
 הבתים יצבע בכל מין שירצה ללד אדום ועתה שנהגו
 שחורים ואז מלוא להשחיר הרצועה בין בפנים בין בחוץ
 ורשב"א ז"ל כתב יש עושין בתים של תפלין מקלף לבן
 לשון סמ"ג רצועות שחורות הל"מ ושמה כמו כן עור
 הבתים לריך להיות שחור ויכול לעשות עור הבתים
 מקלף מעובד לשמן ואצ"פ שהוא רך מקרי שפיר עור
 דהל' גבי כתיבה תניא כתבם על ארבע עורות עכ"ל:
 והל' דאמרין בירושלמי כל הפעור מן הדבר ועושיהו
 נקרא הדיוש ובפ"ב דזכרות קאי אחתן דפעור מק"ש
 לילה הראשונה ואם קרא מיחזי כיוהרה ולא הפעורי'
 כה"ג (ובירושלמי פ"ק דשבת בגמ' אם התחילו אין
 מפסיקין ר' מישא' ור' שמואל בר רב יצחק הוי יתבין
 והכלי' שפחה מן כנישתא עולת אחת ענתה דלולתה
 קס לי ר' שמואל בר רב ומלני אל' ר' מישא' לה כן
 אלפי' ר' אם התחילו אין מפסיקין ותני חזקיהו כל
 הפעור מן הדבר ועושיהו נקרא הדיוש):

שאלה

לרב האי דפוס של תפלין אין לו שיעור
 יש שעושין אותן גובהן של ב' אצבעות
 ויש מוסיף ויש פוחת וכן מהג' בשיבת הגאונים כיון
 שמינהים תפלין גובהן ג' אצבעות וכן הנהיג הרב
 המובהק במקומו כמהג' הגאונים אבל חכמי הזלמתי'
 הלומדים בפני רבן שאין דרך לגלות תפלין בפני רבו
 מניחין תפלין כשיעור אצבע ומחלה תחת מלנפת
 שלהם מפני דרך הרץ שלא ישנו עלמן בפני רבותם
 וגרלה כעזי פקים וחוששין לעונש מפני שתפלין דרך

כבוד דכתיב וראו כל עמי הארץ כו' דתני ר' אליעזר הגדול הומר הלו הפילין של רהש עכ"ל :

וצריך לעשות רפ' דפן יפחה כפולה דחיישי' שמא יבא לידי קלקול דהס יכתוב פ' פשוטה לפעמים ימחק הנקודה כפ' וירח"ככ' וירחה כן יפתה לכן יכתוב פ' כפולה : וגם ה' דוחרה ישפיל רגליו כלפי מטה שלא יכתוב כמו ת' החרת ויהי' נמשך ממנו קלת ויהיה נשמע הריון והס לא עשה לא מעבד : וכבר כתבתי מטה אחר לפשט ח' דוחרה כדי שיפסע הקב"ה חרון אפו : בים ס"ת יש לפ' של פסל לך חגין למעלה ולמטה והעטס כן החגין דלמעלה מורין על שי"ן של ד' ראשין ותגין שלמטה של שין של ג' ראשין :

תשובת מהר"ם בסימן שני' א ברעני מגילה איש כנצבי הה"ר שנייהור בקלרה השיבך כי ר"ת כתב שמגילה יש לה כל דין ס"ת קוז מדבר אחד שנקראה חגרת שאם הטיל בה ג' חוטין גידין כשיר' אבל בכל שאר דברי יש לה דין ס"ת ומנין שיטין מ"ב כדאית' במס' סופרים ורוחב העמוד כשיעור ג' למשפחותיכם וצין שיטה לשיטה כמלא שיטה וצין תיב' לתיבה כמלא אות וכל אות ואות מוקפת גויל ושיעור גליון ג' אלצעות ולמטה ד' וצין כל דף ודף כמלא רוחב צ' אלצעי' וכל פרשיות סתומים ומניח עמוד בסופה כדי לגול עמוד ובראשה כדי לגול כל היקף המגילה והטרת חית"ן לא כדברי רש"י ור"ת ולתלות כרע"דה' **ושעמנו זוגין** וזהו גוף האותיות ט' כפולה ופ' כפולה ר' כזה ד' כזה י' כפולה מ"ס ומס"ך ולתליה כרעה דק' כזה :

הא לך א"ב תחילת לימוד קטנינו ולא נעלם מרוב זקנינו וחכמינו לא תמונתם ולא סוד תבניתם והרהיות על תוארם לבד קבלת תואר לורתם נשתכחה מהתם וראה עד היכן הגיע הפרצה בישראל אשר כל אחד מקיבל שהבי"ת בעלת זויות והכ"ף עגולה והרי כל הסופרים ההומנים כותבים הפי' בס"ת הבי"ת בלד ימין עגולה בלא זויות ולכ"ף עושים שמה זויות ולא זו בלבד הלא כל הסופרים מומחים כותבין תפילין בראיתי כותבים המ"ס כתובה עגול למטה כהשר הוא בהג"ה בנימוני אבל המ"ס סתומה כותבים שמה למעלה בזויות כמשמעות דברי רוקח ודבר זה סתור מעלמו כי בין לפי הראיות או התמונות או הסודות יש להשוות תואר לורתם לפי כל היכולות כמו שכתב בעו"ה' ולא מיבעיה שרוב הסופרים אין יודעים להזהר לכתוב

ההותיו לפי התמונו' ורומזי הסודות אלה מוקלתם הינם מקובלים אבל יש דברים הנפורשים בדברי הכוסף' הנלוים וגלויים ואף המומחים רחיתי ככשלים במקלת כי הא דהפרש בהג"ה בנימוניו בכח"ת בלד ימין תהיה בלא עוקץ ועשו אות' עוקץ וכדברי רח"ס שכתב שכו"ן ודל"ק יהיו ככפופים עגולים ועשו להם זויות' והין לריך להוכיח מכללי סתם כופרים דלא גמירי אשר השמו בלא ידעו והל תדמה בנפשך באשר התינוק דלא חכים ולה טיפש יכול לקרותו שילהת ידי חובת' כי כתב אשר ניתן בהלצבע הלקים לא דבר רק הוא אלא לורתם וסיד תבניתם מסיני ניתנה :

על כן הפתח שערי הסוד אשר לא כדת כי עת לעשות לה' הפרו תורתך מלורף לזה מאמר רז"ל גדולה עזירה לשמה ממזוה שלא לשמה ואולי יראו הסופרים ויראו מפני כבוד לורתם מלשנות תואר הגורות ויען שידעתי סס"ת אחת מיני אלף לא תמלא כתיקנו עלה בלבי לעשות אחת כמלותי' וה' יוכני לגומרה לקרה בה אותי' ע"כ הרבתי לטרוח להצר אלפא ביתא והנה זה ל"ג שנה אשר קבלתי תואר לורת' מן הר"ו ומרד"ה ומן הר"ר מרדכי ומן הר"ר שמשון ברוך שאמר ומסס והלהי' השיתי אחר סופרים וספרים ורהיות וכדודת וקבלתי על יד ויגעתי ומלאתי מחלוק' בדבר לא בין התלמוד לבד אלא חף בין בעלי הסודות בתלקו במקלת דברי' ולפרש הכל אין ראוי לי הלא הנראה הלכ' למעשה לפי כל מפרשי פסקים אשר בידינו והרהיות מתלמוד הבבלי וירושלמי ומא"ב דר' עקיבא ומתוך דברי החסיד והרוקח ורבי' שמחה ז"ל ומתוך ספר אור הכבוד וס' הבהיר וס' התמונה ומתוך קבלתינו וידיעתינו בעשר ספירות עם תוספת קבלתי לורתם הי' מפי הי'ש והצ'צר בראשוני' תואר לורתם לבד בלי טעם וראה למען ידע כל אדם מבין לשון הקודש ללמד האמת : ואח"כ אבאר לחכמים יודעי ספר מביני דת ודין ראיייתם וסבדתם ולפי קבלת רבותינו הגדולי' : ואח"כ אבאר לנבונים סוד תמונת הרכבת' עם סוד מספרים ואיך סדרם זו אחר זו כי הקר"ה הידוע לכל הרה"ה לו ספר התמונו' וגם ידיעתם בתמונת' והבדלתי על ידיעתי : ואח"כ אבאר למשכילים הסודות אשר קבלתי וידיעתי תואר לורת' לפי הספירות עם ביאור שמותן וסדרן אך יוסר מהמה רומזות לסודות עלומות באשר בספר הסוד מלבד הנעלמות ממנו ואשרי מי שמדקדק לכתוב כתיקון : תחיל' דעת הכל יש לו לדעת שכל אות ואות יהיה מדויק לבד הה' וק' וכולן יהו מוקפות

ספר ברוך שאמר

מוקפות גייל ולא יהיו דבוקות זו לזו ולא לעצמן וזאת
במקום שיש חיוב דבוק :

אלף תהיה נקודה עצומה במיניוד ועוקף קטן עליה
ויהיה פניה עם העוקף הפוך קצת כלפי מעלה
ויהיה ירך דבוק אל הגוף באמצע הגוף ויהיה סוף הגב
עקום למעלה מאחוריו קצת ובנקודה שלמטה תהיה
רחוקה מן הראש של הגוף כשיעור עובי קולמוס והיא
ולהנקודה יהיה עוקף קטן למטה אל ימין ויהיה עוקף
שמאל של נקודה עליונה מכוון כנגד עוקף ימין של
נקודה התחתונה :

בית תהיה מרובעת אורכה כעובי ג' קולמסא וכן
רחבה ויהיה לה עוקף חד למעל' ללד ימין נכונה
ללד א' ועקב עם למטה ומקל קטן למעלה ללד שמאל
על פני' ויהי' רוחב חללה כעובי קולמוס .
גימל יהיה ראשו ונפו לזמה לזיין ראשה עם ורגל
ימין יורד למטה מעט יותר מירך שמאל
והירך יהיה משך עם אליה וקצת בשיעור וקצת נמוך
ושלשה תגיין על ראשה :

דלת יהיה גבה ארוך ורגלה קצר וללד ימין יהיה לה
עקב עוב ורגלה שצוט קצת בשיעור כנגד
גימל ועוקף ללד שמאל בזוט על פניה למעלה ואותו
עוקף לא יהיה ארוך כמו מקל :

הא תואר צורתו תהיה כמו דלי' ת רק שהנקוד' תלויה
בה ואותה נקודה לא תגיע למעלה בגנה ולא
תהיה הנקודה משוכה אלא תהיה למעלה דק ולמטה עם
ומעט עקומה ללד ימין ולא תהיה הנקודה רחוקה מגנה
יותר מעובי קולמוס ולא תהיה שמוכה לגנה עד שאדם
צינוני יוכל להכיר החלק ביניהם ברחוק ד' אמות ולא
תהיה הנקוד' נגד אמצע הגב אלא תהי' בלד שמאל נגד
סוף הגב ומקל קטן בלד שמאל על פייה ולמעלה :

וין תהיה עגולה ללד ימין כמו יוד ופניה שוין ורגלה
ארוך כעובי ב' קולמסין וששוט תחתיה בשוה ולא
שזור באמצע אלא עובי' מתמעט והולך עד שתהא
חדה למטה :

זיין ראשה תהיה עם ומרובע ועובר על גופה משני
לדדי' ולא יהיה רגלה ארוך יותר מעובי' שני
קולמסין וששוט תחת' ולא שזורה ושלש' תגיין על ראשה:
חית תהי' כמו שני זיניין רחוקה זו מזו כעובי'
קולמוס ומאחור בגב גבוה למעל' יחדיו אבל הז'
שבלד ימין יהיה ראשה עגול ללד ימין ומקל קטן יהי'
על פניה בלד שמאל :

טית יהיה ראשה הימין קצת ארוך ומשני' ראשה

קצת ויהיה למעלה בלד ימין עגול ולא משוך
בשוה ועוקף פני' משוך למטה בחוכה והראש השני
ללד שמאל יהיה דומה ממש לזיין ויהיה משוך בשוה
למטה וג' תגיין על ראשה השמאל :

יוד יהיה ראשה ופניה שוין ויהיה לה ללד ימין ירך
קטן ועקום נגד ל' שמאל ותב ללד שמאל על
פני' וכנגדו עוקף קטן יורד למטה אבל העוקף יהיה
קצר מן התב וגם קצת קטן מירך ימיני :

כף כשופה תהיה עגולה מכל ל' ושני' למעל' ולמט'
שוין וחללה כעובי קולמוס :

כף פשוטה תהיה גבה קצר ולא ארוך בה יותר מג'
קולמסין ויריכה ארוך ולא יקצר אותה שחית
מה' קולמסים עם עובי גנה ובעקמימות תהיה עגולה:

למר יהיה זארה ארוך ב' קולמסים מלבד ראשה
וגופה וראשה יהיה עגולה ללד ימין למעלה
אבל ללד שמאל יהיה לה זווית וראשה יהיה כשוף לפני'
ועל ראשה ב' עוקפין קטנים וזנבה תהי' עבה וכשופה
לפני' היטיב :

מם פתוחה תהיה למעלה ללד ימין קצת עגולה אבל
למטה תהי' לה זווית אבל לא יהיה לה עקב כמו
בז' ת וגנה יהיה למעלה שוה ולא עגול ויהיה גבה ארוך
עד כנגד מושבה התחתון והנקודה שבלד שמאל יהיה
מושך אליה עם וכמעט בשוה באלכסון קטן ולא הרבה
והחרטום יוצא למטה מן הנקודה באורך ב' קולמסין
ויגיע עד כנגד מושבה התחתון ולא יגיע בו :

ם סתומה תהיה קצת למעלה עגולה ללד הימין
ולמטה יהיו לה זווית לימין ולשמאל ויסתום אותה
לגמרי וגנה יהיה עובר חוץ לסתימת' כשיעור עובי'
הקולמוס :

נון כשופה יהיה ראשה כמו זיין והנרון עם וקצת
ארוך ומושבה משוך ללד שמאל יותר היטיב מן
הראש ובעקמימות' יהיה לה קצת עקב אמנם תהי' שם
עגולה :

ן פשוטה תהיה תואר צורת' כמו זיין אך תהי' ארוכה
ולא יקצר אותה פחו' מד' קולמוסין עם גנה :

סמך תהיה גבה למעלה ארוכה ולמט' מושבה קצר
ותהי' עגולה למעלה בלד ימין ולמטה תהי'
עגול בימין ובשמאל ויסתום אותה לגמרי וגנה למעלה
יהיה עובר חוץ לסתימת' כעובי קולמסא :

עיין תהיה ראשה הראשון כמו יוד משני' קצת כלפי
מעלה וגופה משוך תחת' בעמידה קצת ובה
תהיה זיין עומדת בשוה ונוגעת למטה ביריכה
למעלה

למעלה מחציה :

פא כפופה לא יהיה לה עקב למעלה אבל יהיה לה זוויות קטן ותהיה משוכה קלת לאחוריו שתהא עגולה מבחוץ וכן למטה תהי' עגולה אבל מבפנים יהי' לה זוויות כמו בי' ותהי' רחבה כעובי קולמסא וחלי ויהי' לה עוקץ על פני' ללד שמהל ויורה למטה אל הנקודה שבתוכה והנקודה תהי' לה למטה ללד שמאל עגולה וחלואה באותה עוקץ אבל לא תגע הנקודה בשום מקום יותר :

ף פשוטה יהיה זוויות קטן ומשוך קלת לאחוריו כמו הכפופה ורגליה ארוך ולא יקלר אותה פחות מה' קולמסין וחלי עס גגה :

צדיק כפופה יהיה ראש הראשון כעין יוד שפני' קלת כלפי מעלה וידציק היו' למטה עב באחל' אויר הצדיק למעלה מן ירך הצדיק וראשה השני יהי' כמו זיין והזוואר יהיה קלת עב וקלת ארוך ומושב' משוך ללד שמאל יותר מן הראש היטיב ובעקמימות תהיה עגולה וג' תגין על ראשה :

ץ פשוטה תהיה ראשה כמו הכפופה וגופה ארוך עד שיורד יריכה למט' מן דבוק ירך היזד חליה כעובי ב' קולמסא וחלי :

קוף יהיה גגה שוח ומאחוריו יהיה יריכה עקום היטיב וחלוי בה רגל ולמעלה יהי' הרגל קלת עב ומתמעט והולך וארכו כשיעור ג' קולמסא וחלי ויעבור לפני הרגל ימין כעובי ב' קולמסין ולא יגע למעל' בגג ולא יקריבנו אל הגג עד שאל' בינוני ברחוק ד' אמות יוכל להכיר החלק ולא ירחיקנו מן הגג יותר מעובי קולמס ומקל קטן ללד שמאל על פניה :

שין ראשה הראשון יהיה כמו יוד שפני' כלפי מעלה קלת וימשוך הגוף בשישו' למטה עד כנגד חבו' ראש השלישי והרא' השני יהיה כמו כן יוד שפניה כלפי מעלה ועוקץ קטן למעלה וימשוך יריכה למטה בשפוע ללד שמאל עד מקום חבור ראש השלישי אל גופה שיהיו שלשה ראשין מחוברים למטה במקום אחד וכנגד זה יהיה חד למטה וראשה השלישי יהיה כמו זיין וג' תגין על ראשה ולא יגעו הראשין :

תיו תהיה כמו ריש ממש ויריכה כמו ד' הפופה ויהיה סוף יריכה כנגד סוף גגה :

סילק תואר תמונת האותיות
ויש לך לדעת שיעור האותיו' לפי מדת הקולמסין אשר כתבתי הוא לפי השיעור כתיבה קלרה נשים חלל הבית עובי הקולמס אבל כתיב' ארוכ' לריכה

יותר והנה כתיב' ארוכה טוין האותיות ג' כ למטה הרבה יותר ומתיבה קלרה אמנה כתיבה קלרה נאה יותר מפני שגרו' עבה זה קבלתי שיהיו האותיות ח' ב' מרובעות שוות בארכן ורחבן והונו האותיות ונוי התיבות וכן מוכיחי' הסודות שאפרש בעו' ית' על פן האלף תהי' מרובעת ללד שרגל שמאל עובר למטה כחזי קולמסי מפני אורך הזואר שעל נקודה התחתונה אבל כתיבה ארוכה אינו לריך לעבור כלום בית תהיה מרובעת אורכה כרחבה גימל תהיה ארכה מראשה עד תחיל' רגליה כמו בית . ל' ת' גגה כמו בית ורגלה קלר יותר מחלי קולמס . ה"א תהיה מרובע' יו' ו' ויין' ארכן כמו בית . ח' ית' תהיה מרובעת וכלל לא ירחיב אות' בסוף השורה כי לריכה להיות שני וינין . טו' ת' תהי' ארכ' ורחב' כמו בית . יו' ד' ארכה כעובי קולמסי . כ"ף תהיה מרובעת . ב"ף פשוטה תהיה גגה כמו בית ולא יאריך אותה בסוף השור' שלא תדמה כריש . למ' ד' גופה כמו ב' וראשה עס לוארה גם ארכה כמו בית . מ"ס ארכה ורחבה כמו ב' אך שהנקודה עוברת ללד שמאל כעובי הקולמס . מ"ס סתומה אורכה ורחבה כמו בית רק שעוברת ללד שמאל מחוץ לסתימ' כעובי קולמסי . נו' ארכה מראשה השמאלי עד תחיל' רגלה כמו בית . סמ"ך ארכה ורחבה כמו כ' רק שעוברת ללד שמאל מחוץ לסתימ' כעובי הקולמס . עי' ארכה מראשה השמאלי עד למטה תחלת גופה כמו כ' . פ' רחבה ממש כמו ב' . לדיק ארכה מראשה עד תחילת רגלה כמו ב' . ק' גגה כמו בית . ריש גגה כמו בית ורגלה קלר כמו חזי קולמס . שי' ארכה כמו בית . תי' ארכה ורחבה כמו בית : וסימן בזיוונין למיין דאמר **שעטנז ג'ץ** שכולן ראשה השמאלי כגון זיין וג' תגין עליה וסימני התגין לפי שארי בעלי התלמוד שכלל אחד מקל אחד **הבקי** וסימני הצוקלין לפי התמונות ד'ף וסימני התגין קטני' לפי הסוד אש"ל :

אדרי שפרשתי תואר לורו' אותיות הפרש ראיתן וסברתן עס קבלתן אשר כתבתי שכל אות יהיה מדובק גוף אחד כך הוכיח מהר"ם מדאמר פרק הבונה דכרעי' דה"א וכרעי' דקוף' חלואה מכלל דשאר אותיות שלימים :

א מה שכתבתי למעלה שעוקץ של ה"ה קלת הפוך כלפי מעלה מפני שגופה להקב"ה ומעירה שהוא אחד . ותג קטן שעל היו' ד' רומז לאחד כמו שאפרש בעו' ית' . וירכה יהא דבוק לאמצע הגג כי כן הקבלה מר'

מה שכתבתי למעלה שעוקץ של ה"ה קלת הפוך כלפי מעלה מפני שגופה להקב"ה ומעירה שהוא אחד . ותג קטן שעל היו' ד' רומז לאחד כמו שאפרש בעו' ית' . וירכה יהא דבוק לאמצע הגג כי כן הקבלה מר'

מה שכתבתי למעלה שעוקץ של ה"ה קלת הפוך כלפי מעלה מפני שגופה להקב"ה ומעירה שהוא אחד . ותג קטן שעל היו' ד' רומז לאחד כמו שאפרש בעו' ית' . וירכה יהא דבוק לאמצע הגג כי כן הקבלה מר'

מה שכתבתי למעלה שעוקץ של ה"ה קלת הפוך כלפי מעלה מפני שגופה להקב"ה ומעירה שהוא אחד . ותג קטן שעל היו' ד' רומז לאחד כמו שאפרש בעו' ית' . וירכה יהא דבוק לאמצע הגג כי כן הקבלה מר'

מה שכתבתי למעלה שעוקץ של ה"ה קלת הפוך כלפי מעלה מפני שגופה להקב"ה ומעירה שהוא אחד . ותג קטן שעל היו' ד' רומז לאחד כמו שאפרש בעו' ית' . וירכה יהא דבוק לאמצע הגג כי כן הקבלה מר'

מה שכתבתי למעלה שעוקץ של ה"ה קלת הפוך כלפי מעלה מפני שגופה להקב"ה ומעירה שהוא אחד . ותג קטן שעל היו' ד' רומז לאחד כמו שאפרש בעו' ית' . וירכה יהא דבוק לאמצע הגג כי כן הקבלה מר'

ספר ברוך שאמר

מר' יודא חסיד . וסוף גגה כתב רא"ס שיהא עקוס
 מדאמר' בהבונה שלה יעשה אלפי"ן עייני"ן פי' שלא
 יעשה ממש עקוס למעלה וגבוק כמו ראש שמאלי והף
 ע"ג שלא היה דומ' ממש לעיי"ן מ"מ חשוב דומ' לעיי"ן
 ולריכין אנו ממש חילוק שלה יהיה אות דומה לאות אחר
 ומדוהורך להזכיר שלא יעקס הרבה ויעשה ה' ע' ש"מ
 שהוא דומ' קלת ווא"כ הוא עקוס קלת ומהכא תבין ככל
 מקום שאכתוב שהם דומים שאל"ס שיהא דומים ממש
 לגמרי וריחוק הנקודה התחתונה מן ראש הגוף כעוצי
 הקולמס שעתה יעבור רגל השמאלי כחלי קולמס כדי
 שלא תבע הנקודה אל הגוף והנקודה התחתונה יהיה
 לה עוקץ קטן מלמטה ללד ימין מפני שתמונת' כמו יו"ד
 שתלוי' בגג שלה בגוף האל"ף וכן מלאתי תואר' בספרי'
 ישנים וגם כן לפי הסוד ועוקצ' יהיו מכוונים זה כנגד
 זה רומז לסוד :

ב מרובעת מפני הסוד . לכן כשארחה ג' קולמסי'
 חללה כעוצי קולמס ויהיה לה מקל על פני' בלד
 שמאל ועוקץ קטן למעלה ללד ימין נוטה ללד אל"ף
 כדאמר בירושלמי דחגיגה מפני מה יש לב' שני עוקצין
 אחד למעלה ואחד לאחוריו אמר לב' מי בוראך מרה"ה
 לה בעוקץ' שלמעל' ומה שמו מרה"ה בעוקץ' שלאחריה
 ללד א' ר"ל אחד שמו ע"כ יהיה העוקץ נוטה ללד ימין
 והעוקץ שעל פניה נהגו הסופרים לעשות כעין מקל
 לנוי ויהי' לה עקב עב למטה תמונת' כמו דלוי"ת נמשכ'
 תוך גרון של וי"ו ע"כ צריך שיהיה לה זווית מלמעלה
 שיהי' כדלית ועקב עב למטה שיהי' במקו' ראש של וי"ו:
ג תהיה גופה כמו זיי"ן כי כן קבלנו כל ראשי שמאל
 של שיעני"ג ג"ץ דומין לו' ממש ע"כ נקרא התבין
 זיונין ויהי' ראשה עב ורגל ימין דק ויורד מעט למטה
 יותר מירך שמאל כדאמר' בהבונ' שלא יעשה גימלי"ן
 לדי"ן פי' אם ראש העליון דק והרגל של מטה עב או
 אם ימשוך רגל שמאלי הרבה בשיפוע למטה שיהא שוה
 לרגל הימין באחת מהלה כשתהפכה תהיה דומה
 ללדי"ק פשוטה ומדוהורך הספר להזכיר' שלא יעס' הירך
 בשפוע הרבה רק שיהא בשפוע קלת ומדוהורך להזכיר
 שלא יהא יריכה ורגלה יורדין שוין למטה ש"ו שאין
 ירך ימין יורד הרבה למטה וגם הירך לה יהא עקוס
 אלא ימשוך בשוה ויגבהו קלת כנגד הדלוי"ת כדאמר' פי'
 הבונה מ"ט פשטיה כרעיה דג' להדי דלוי"ת משיע
 שהוא פשוט ולא עקוס וגבוה קלת כדמסיק שכן דרך
 גומל חסד לרוץ אחר דלים כך מגביה הג' יריכה ויהא
 דיכה משוך עב אל הגוף כי תמונת' שיהא גרתי

כמו נו"ן כפופה ומהאי טעמי' צמי לה ירד רגל ימין
 הרבה למטה כדפי' והירך יהיה נמוך כדי להסמיך אות
 אלל ראשה . כי כתב החסיד כשיכתוב הרלינו יכתוב
 הוי"ו תוך הנו"ן ש"מ בלרוך להסמיך הראשים וה"כ
 כשיכתוב הרלך צריך לעקס תואר הג' מעט ללד ימין
 אלל בלי צורך לה יעקס שוב אות כי כך קבלנו שהיו
 כולם בעמידה פשוטי' ולא מעים לה לימין ולא לשמאל
 וזכר לדבר ועפעפיך יישירו נגדך :

ד יהיה גגה הרוך ורגלה קצר שאם היה רגלה הרוך
 מגבה הית' דומה לך' פשוטה ועקב טוב ללד ימין
 ואינו די שיהיה לה זווית חד כי תמונתה כמו בני ווי"ן
 סגורין ויהיה העקב כנגד ראש וי"ו אחת והעוקץ שעל
 פניה כנגד ראש וי"ו השני ורגלה פשוט בשפוע קלת
 ללד ימין כדאמר פי' הבונה מ"ט פשטיה כרעיה דד'
 להדי ג' דלוימלי נפשיה פירוש העני לגומל חסד ואל"ל
 דחין ר"ל שיהא בשפוע אלל קאי על מה שרעיה בלד
 ימין ולא בלד שמאל דהא מדאמר הה"כ מ"ט מהדר
 אפה דלית מג' דליתב ליה בצנעה ולא לכספיה ה"כ
 הא דאמר' פשט' דרעיה כו' ועוקץ קצר ללד שמאל
 על פניה כדפי' :

ה כמו דלוי"ת ותג על פניה ובה נקודה תלויה ולא
 תהיה עגולה כמו רי"ש דאמרינן בהקומץ רבה
 מפני מה ברא הקב"ה העולם הזה בה"ה מפני שדומה
 לאכסדרה שכל הרומה ללאת יולא . ומ"ט תלוי' כרעיה
 דהי דהר בתשוב' מעיילי ליה וליעל בהך כו' ומ"ט אית
 ליה תגא אמר הקב"ה אם חוזר בו אני קושר לו כתר
 כמוני ופר"ת דמיירי בעוקץ שמאחריה ותגא פי' כי הא
 דאמר' בעירובין דאמ' שמה יתיב וצוב אהגא דלוי"ת
 והשוו ליה רי"ש ומיהו בהג"ה במימיוני כתב מלמשי
 אני קושר לו קשר משמע כדפי' רש"י דכתב שעל פני'
 מיירי והף ר"ת צריך להודות דיש לה הג על פניה
 כדאמר' בירושלמי דחגיגה ה' יש לה נקודה למעלה
 מלמד שעתידין לעלות פי' היורדין למטה . ומ"ת
 צריכין אנו לקיים גס דברי ר"ת שברוק קבל שיש לה
 זוויות מאחוריה ועוד שתמונת' כמו ד' יו"ד ומהאי
 טעמי' ככתבי שתהא הנקודה למעלה דק ולמטה עב
 ועקומה קלת ללד ימין ולא ללד שמאל פן תדמה לתי"ו
 ושיעור הרחקה הנקוד' קבלנו כדפי' לעיל והנקוד' תהיה
 כנגד סוף הגב מפני שאם ידבק למעל' תהי' דומ' לחי"ת
 כדאמר פי' הבונה לה יעשה ההי' וחסות' ואלמ' דומ' קלת
 ואילו יהיה הנקודה באמצע לא ידמו כלל :

ו תהיה עגולה ללד ימין שלא תדמ' לזיי"ן והע"ש
 שראש

פראש הוי"ן עוברת משני לדדי' שלו מ"מ חייסין
 פן תיטוק ללא חכים וללא טיפש יקראו זיי"ן ויהיה
 פסול וראשה יהיה קצר שלא תדמה לרי"ש ופניה שוין
 שאם יהיה בהלכסון לא תהי' כתיבה כ"ה משי"ט ורגלי'
 ארוך שלא תדמה ליו"ד - ופשוט תחתיה בשוה ולא תהי'
 כמו כתיב' שצורה בהמצע רק תמה ושלומה ומתמעטת
 עוביה זה רומז לסוד :

ז ראשה מרובע ועובר משני לדדיה הכל מפני הסוד
 ולא יהיה רגלה ארוך שלא תדמה לנו"ן פשוטה :

ח יהיו שני רגליה דומין לשני זייני"ן ממש ולא כמו
 דלי"ת וזיי"ן כדאמרי' בפ' הבונה דלי' נטל גנה
 דח' משווי' לה תרי זייני"ן ונגה גבוה בהמצע כדאמר
 פ' הקומץ חזינן להו' לספרי דווקגי' דחטרי' לנגה דחי"ת
 כלומר חי ברומז של עולם ופר"ת שהוא כמו חטרת
 דגמלא פי' נג' גבוה בהמצע אבל רשי" פי' שהוא כמו
 חומר פי' מקל והוא מלד שמאל ואינו עושין כדברי
 שניה' והא דלח"ב ד"ב דר"ע מפני מה חי"ת אינו קושר
 כתר מפני שבעלי הציא יש לכן בושח משמע שאין לה
 מקל תירץ בהג"ה במיימוני מקל שבדל שמאל שרגלים
 הסופרי' לעשו' בלא חיובא אינו יודע שהוא כתר מחויב
 ומשם דקדק בהג"ה שלא לעשות לה עוקץ בימין ויהיה
 שמה הקרן עגול בלא זוויות ועובי' קולמוס תהיה בין
 שני הזייני"ן כדי שתהא החי"ת מרובעת כמו בית
 הרבה כרחבה :

ט יהיה ראשה קלת ארוך כי תמונת' כמו כ"ף וזיי"ן
 שאפרש בעו"ה ומפיל' ראשה קלת מפני שיהא
 משוך תחתיו בהלכסון ואז יעב' תמונת' הכ"ף ועוד שאז
 יעשה הראש עגול למעלה שלא יהא רחוי' להשיב עליו
 כתרי' התגין שאם היה ראש הראשון שוב והגון להתגין
 כמו ראש השני לא היו מדלגין עליה להשיב כתרי'
 התגין על ראש השני דומיא דהין מעבירין על המלות
 והיינו פעמא שהיודי' שבדל ימין שבעיין ולד"י כולם
 פניהם כלפי מעל' ועוקץ פני הראש משוך מעט לתוכ'
 כי כן הוכיח ר"ת מדהזכיר' שלא יעשה יתי"ן פיה"ן
 אלק' דומין קלת וכן משמע בה"ב דר"ע מפני מה
 טי"ת עמון ידו וקוף ראשו שכל הנותן פרוטת' לעני'
 יתן בסתר אבל לא יכוף אותו לגמרי פן ידמה לפ"ה
 וראש שמאלי דומה לזיי"ן כדשירשתי :

יהיה ראשה ופניה שוין כדי שיראה שהיה כתיבה
 ולא מעשי"ט ויהיה לה רגל קטן ולא יהיה גדול פן
 תדמה לר' והרגל יהיה עקום להטיב צורתה וכן משמע
 לשון רש"י בסמוך ותג על פניה ועוקץ קטן יורד למטה

כדתקן הפי' כתב אחד מעכב ופריך פשיטא ומשני לא
 זריבא לכדר' יודא אמר רב דאמר רב יודא אמר רב
 הפי' קולו של יו"ד ופירש"י דזבו רגל ימין שכפוף וק'
 פשיטא דזבו גוף האות ועוד דזבו של ד' ימין נק' רגל
 לכך פר"ת שראש שמאל של יו"ד כפוף למטה אלא
 שרש"י ור"ת שניהם מזריכי' רגל לד' ימין וגם מה
 שפר"ת שראש שמאל כפוף למטה ודאי ע"ז לא פליג
 רש"י דאמר בפסיקתא מפני מה יו"ד יש לה נקוד' אחת
 למטה רמז לרשעים שירדו ונקודה אחת למעלה רמז
 שעתידים לעלות משמע שיש לה עוקץ מלמטה וכנגדו
 חג מלמעלה והעוקץ שלמטה יהיה קצר יותר מן הרגל
 פן תדמה לחי"ת ומהאי טעמא נמי יעק' רגל היו"ד :

כ כפופה קבלת החסיד שתהיה עגולה מכל דל ולא
 יהיה לה שום זוויות ופניה יהיו למעל' ולמטה שוין
 כדי שתהא ניכרת שהיא כתיבה ולא מעשי"ט :

ך פשוטה גנה קצר שלא תדמה לרי"ש לכולא ימשוך
 הותה בסוף השיטה' לעשות אותה ארוכה כלל
 כדפי' ואע"ג דבהג"ה במיימוני פי' דהין למשוך שום
 אות כלל זהו דווקא למזוה אבל אי עביד לא פסיל דהא
 הלכה רווחת בישראל דבגט מאריכינן אותיות כדת משה
 וישראל אבל ד' פשוטה אם האריך גגה יות' מדאי פסול'
 וכו' אם האריך החי"ת עד ששתינת צורת הוי"ן פסול' -
 וכתב רא"ש שכל הפשוטות זריכות להיות ארוכות
 כשיעור שאם נכפלה יהיו כפופות * ומהאי טעמא לא
 יעשה לכ"ף פשוטה זוויות למעלה אלא תהיה עגולה
 כמו רי"ש שאם כופפי' אותו שתיעשה כפופ' כי אי' חטיבך
 זייני'ם רק שזו כפופה וזו פשוטה :

ל יהיה צוורה מלבד ראש' ארוך כעובי' צ' קולמוסי'
 וראשה עגולה לד' ימין וללד שמאל זוויות לראשה
 מפני שכתב הרוקח שיש לכתוב למעלה מן הגוף למ"ד
 כעין וי"ו וכן אפרש בעה"י שתמונת' כמ"ד כפופה
 ועליה וי"ו ומהאי טעמא כתבתי שיבא זנבה עב' וכפוף
 כנגד פני' היטב ושמעתי קוראי' חגר אם הזנב עב'
 תהי' הכתיבה שצורה ולא תמה ולית' כי הכף עלמה
 דקה היא בהמצעית' וכן צואר הלמ"ד עלמה דקה בין
 ראשה לגופה * וכן קבלנו שזנב' יהיה עב' ומסכי' לאשר
 פירשתי שתמונתו כמו כ"ף מהאי טעמא תהי' עגולה
 לאחוריה וכן כתב החסיד שאין זוויות ללמ"ד וראשה
 כפופה לפני' ועל ראשה שני עוקצין רומזין לסוד :

מ פתוחה תהיה למעלה לד' ימין עגולה כאשר כתב
 בהגה במיימוני ולמטה יהיה לה זוויות ולא עקב
 שהרי תמונת' כף כמו שאפרש בעה"י ואע"ג שיש לה

ספר ברוך שאמר

זויות מ"מ כיון שהיא עגולה למעלה ואין לה עקב
למטה דומה עפי לכך מצד"ת כי הצית יש לה זויות
למעלה ולמטה עקב והזויות למטה הינה מהפך תוארה
שהרי בכתובה הנוחשת נהגו הסופרי' לעשות לבק"י
שמה זויות אבל אין לעשות למ"ס גם למטה עגולה כי
מ"ס פתוחה ומ"ס סתומה שוין והם יהיו שמה עגולות
שמה תדמ' הסתומ' לסמ' דלתנוק דלא חכי' ולא עפש כי
לריכוי' האותיות להיו' נכרים בהדיא וגנה יהיה למעלה
שהו' ולא עגול ויהיה ארוך עד כנגד מושבה כדי שתהא
גופה מרובע לרמוזו לאור ועוד שתמונת' כ"ו ועוד
סתדמה למ"ס סתומה ומה' טעמה יהיה הנקודה משוך
כמעט צהוב כדי שלא יהא הפגם ביניהם גדול רק כדי
שיעור שיתרחב מחמ' הפתוחה כי בפני' של מ' סתומה
זי"ו עומדת ובפני' של מ' פתוחה ו' מוטה קלת כי
בתמונת שניהן זי"ו כמו שאפרש בצה"י וההרטוט עובר
כי קבלת החסיד תארו כמו ראשו של תרנגול ששפתו
עוברת מתחת לכרבלתו וארכו צ' קולמוסי' כי תמונת
הנקודה וההרטוט זי"ו כדפי' ויהיה כנגד התחתון כדי
שתהא ראוי לסתום :

ב יהיה ראשה כמו זיין כדפי' והראש קצר ומושבה
משוך ללד שמאל היטב יותר מן הראש שלא תדמה
לצית ונאר' קלת ארוך כדי להסמיך אות' אלל ראשה
ויהיה לה קלת עובי שהרי תמונת' כמו זיין בחוק זיין
כמו שאפרש בצה"י ויהיה עגולה כי כתב רמ"ס כל
האותיות הכפופות לריכות להיות עגולות למטה שאם
תפשטינה יהיה פשוטות וכן משמע פ' הכונה דהיא
עגולה דאמרינן כתובין לכתוב אות אחת ופלו ביחד
שתיים ופר"ת נתכחין לכתוב ע' ולא הדביק יריכו ללד
שמאל וכתב כ"ז :

ז פשוטה תואר צורתה כמו זיין אך שהיא ארוכה
כעובי ד' קולמוסין כשיעור שתהא ראוי להעשות
נון כפופה :

ח תהא עגולה מכל ללד שלא תדמה למ"ס סתומה
ותהא סתומ' לגמרי כדפי' והנה מקלת סופרי'
שעושי' סתימתן בסוף חף צוה שגנה היא צידס כי אין
חילוק בין מ"ס סתומה לסמך רק שזו צעלת זויות ע"כ
גנה עובר כעובי קולמס כמו מ"ס סתומ' וכן בהדיא
בס' התמונ' שגם תמונתן כמו כ"ו כמו שאפרש בצה"י
ע יהיה ראש הראשון כמו היות זפני' כלפי מעלה
מעט כדפי' גבי אות טית וגופה תהיה בעמידה
כדי שנוכל להסמיד אות אללה וראש השני כמו זיין
כדפי' ועומד בה ולא מוטה :

פ כפופה יהיה לה זויות למעלה מבפנים ולא מבחוץ
כמו שכתב החסיד שכף יש לה זויות גם בוס שגו
הסופרים לעשות לפ' זויות ג"כ למעלה ואינו כן שהרי
הרוקח כתב בשם החסיד עלמנו שלבן של פ' יהיה כמו
בית ומלח אמר שהפ' כמו בית ש"מ דווקא הלבזן כמו
צ' אבל מבחוץ אינו כמו צ' ועוד שכבר פי' שרא"ס
כתב שכל הכפופו' עגולו' למטה וכן כתב הגה במימוני
שהפ' ריכוי' להיות כמו כ' ועוד שבספר התמונה כתב
ג"כ שתמונת' כמו צ' כמו שאפרש בצה"י ע"כ אין
לעשות כלל זויות למטה מבחוץ כ"א מבפנים וזה יעשה
ע"י שיתפוס הקולמס באלכזון וכאשר תאריך מעט
לאחוריה עוש' לה זויות מבפנים וכשאין לה זויות למטה
שתשכ

ק סתומה כתב בהנה במימוני שתהא עגול למעלה
ללד ימין כמו מ"ס פתוחה וכן עיקר אע"ג דרוב
סופרי' המומחי' כותבי' אותם מרובעת מכל ללד מפני
שר' שמה כתב בשם החסיד שאותיו ט"י כ"ל ס' ק"ר'
אין להם זויות ואותיות ב' ד' ה' ס' ט' ת' יש להם זויות
להבינו שר"ל שיש להם זויות מכל ללד כדי שיה' מ"ס
סתומה מושרדת הרבה מזורת סמ"ך ולפיכך הו'רך
גם מ"ס פתוחה מרובעת למעלה כי לעולם לריכות
להיות דומות זו לזו בכל היכולת דמ"ש מכף כפופה וכף
פשוטה ומפ"ה פשוטה לפה כפופה שדומות להדדי וכן
משמע מתוך דברי רא"ס בספר יראים שיהיו דומי' זו
לזו ודברי' אלו דברי טעם וראוי לסמוך עליהם והנה
אדרבה מדברי רבינו שמה שכתב משם החסיד לטיל
ראייה לדברי שהמ"ס עגולה למעל' שהרי מ"ס פתוחה
דלגו עליה ולא הזכירו שיש לה זויות אלא חף הוא מודה
לדברי הגה מימוני שהמיו' עגולין למעלה ללד ימין
ומפני שהמ"ס פתוחה למעלה עגולה אע"ג שלמטה יש
לכ זויות לא הזכירם רבי' שמה והחסיד לא גבי אותיו'
שיש להם זויות ולא גבי אותיות שאין להם זויות אבל
המ"ס סתומה אפי' גלפי זה גם היא מלד אחד עגולה
כיון דכשני ללדן יש זויות הזכירם עם אותיות שיש
להם זויות וכן בהדיא בספר התמונה ש"ס פתוחה ומס'
סתומ' למעלה עגולות וכתב תמונת שתיים כ"ו כפי

שתהא ראוי לסתום :

לפני רגל ימין כעובי ב' קולמוסין ותג ללד שמאל על
 פניו כדאמר פ' הבונה מ"ט מהדר תנא דקוף להדי
 ריש אמר הקב"ה לרשע אם אתה חוזר כך אני קושר לך
 כתר לשון תג וכתר משמעו מקל ולא גוף האות כדפי':
ר תהיה עגולה ממש לאחוריה שלא תדמה לדלי"ת
 ופני' שוין שלא תהיה ככתב מעשיט' וגם ארוך
 ויריכה קצר שלא תדמה לכ' פשוטה :

ש ראש העליון כמו יוד שפונה מעט כלפי מעלה
 וראש האמצעי יש שפושין אותו כמין וי"ן אך
 רבינו שמחה ז"ל והרוקח ורבינו משה כולם הסכימו
 שראש האמצעי כמו יוד וכן קבלנו תמונת ראש הראשון
 עם גופו תמונתו וי"ו ואמצעי כמו יו"ד והשלישי כמו
 זיין ויהיה לירופו וי"ו ורומז לסוד כמו שצ"ב בצה"י
 ועל ראש אמצעי עוקץ קטן גם הוא רומז לסוד וכתב
 הרוקח לדבק ראש אמצעי ללד שמאל למטה ואז יהיו
 ג' הראשון מחוברין למטה בנקוד אחד ועומדי' על
 רגל אחד ושמה יהיה חד למטה דאמר פ' הבונה מ"ט
 אחת מלבן לבוני ושקר לא מלבן לבוני ומשני קשעא
 קאי שיקרא לא קאי ושקר אין לו רגלים תכ"ש שאין לו
 תושב שזה אלא חד יהיה ויעמוד השי"ן על רגל אחד
 כמו הקו"ף והרי"ש :

ת כתב הרוקח שיהא תואר זורת' כמו דלי"ת קטנה
 כשוכה תוך דלי"ת גדולה אמנם בספר התמונה
 כתב תוארה כמו וי"ו בתוך דלי"ת ודברי שניהם נכונ'
 כי כבר קדם אמרינן שהי"ו מרובעת אורכה כרחבה
 מעתה בכתובה קלרה שהי"ו כעובי ג' קולמוסי' אי
 אפשר שיהא רגליה כעין וי"ו שהרי ארוך וי"ו כעובי
 ג' קולמוסין אבל בכתובה ארוכה שהי"ו כאורך ד'
 קולמוס' נאה יותר שיהא רגליה כעין וי"ו ויהיה משך
 הדק למעלה כעובי ב' קולמוסי' והעב למטה כעובי
 קולמוס כי אילו יפשיכו כעין דלי"ת הולך העב להיו'
 גם באורך ב' קולמוסי' ויהיה חבורו קרוב לאחוריו
 וידמה פני' קלת לב' ואמנם אמרי' בירושלמי אם הלכה
 דופעת בידך הלך אחרי המכה ופוק חזי ומשמא דבר
 וכבר נהגו כל הסופרי' מומחי' שראיתי בדברי רוקח
 ורגל שמאל יגע למעלה כי כל האותיות שלמות גוף
 אחד כדפי' ורגל ימין יהיה קצר שאב יהיה ארוך פן
 ידמה לתינוק דלא חכו' ולא טיפס לפ"ם פשוטה סליק'
 אותיות שניות של ביה"ט שמו הכראס שהם אותיות
 אברהם וי"ו יתרה שבה נברא העולם דו"ק :

שע"ס על מה נחלקו הד' פרשיות של ראש לד' בתים
 ושל יד בבית אחד דע כי חמשה חושים יש
 לאדם

תחשב תמונת כ"ף אצ"ג שיש לה זווית תלמעלה שהיא
 בכתובה האפורית נהגו הסופרים לעשות הכ"ף ככה
 לנוי ותהא רחבה קולמוס וחזי כדי לתלות בה הנקודה
 בפנים שלא תגע ויהיה לה עוקץ על פניה ותהיה
 הנקודה תלוי' בה כי הנקוד' מושך העוקץ יהיה כתמונת
 וי"ו כמו שאפרש בצה"י ומהאי טעמא פי' שהנקודה
 למטה ללד שמאל תהיה עגולה :

ך פשוטה יהי' לה זווית קטן למעלה אבל תהי' משוכ'
 לאחוריה כמו כפופה שאם כופפים אותה תהיה
 מאחוריה כמו כ"ף ואורכה ה' קולמוסים ותלי' בדי
 שתהיה רחובה לכופפה :

צ כפופה ראשה הראשון יהיה הפוך קלת למעלה
 כדפי' ויריכה ידביק באמצע אונארה ויזכה שלא
 ידביקה למטה פן תדמ' תוארה לע' וראשה השני כמו
 זיין כדפי' ואונארה קלת ארוך כדי להדביק אותה אלל
 ראשה ומושבה משוך ללד שמאל בטוב היטב כי תואר
 גופה קבלנו שהיא כמו נו"ן ובעקמומית עגולה :

ץ פשוטה יהיה ראשה כמו של דל"י כפופה ויריכה
 תרד למטה מן דבוק היו"ד ר"ל הראש הראשון
 באורך ב' קולמוסין וחזי בדי שתהיה ראוי לכופפה :

ק כתב הסויד מודעי' פ' גט פשוט קפ"ל תלמעלה
 וספ"ל תלמטה מהו מי חיישינן לזכוב או לא פי'
 קפל הוא קב ופלגא ספל הוא סאה ופלג' אגבי שטר הכל
 הולך אחר התחתון לכן צפי היכא דכשב בשטר חוב
 למעלה קפ"ל למטה ספ"ל אי רריך ליתן לו סאה ופלגא
 או אי חיישינן לזכוב שמא היה למטה כחוב גם קפ"ל
 וזכוב משך רגל הקו"ף הקל' נגד רגל הארוך עד שנתא'
 כמו ספ"ל אלמא שדרך ליעקס רגל ימין עד דאופשר
 לזכוב לדצקן לרגל שמאל' ומה"ט יש למשוך רגל שמאל
 קלת באלכסון עד רגל ימין וכן מוכיח בספר התמונה
 שרגל ימין יהא עקום היטב כי תמונת רגלה כמו ב"ף
 כמו שאפרש בצה"י והרגל שמאלי תלוייה בה בדאמר
 בפ' הבונה מ"ט תלוי' כרפי' דקוף אמר הקב"ה לרשע
 אם חוזר בו ליעול בהאי גיסא ואותו רגל שמאל יהיה
 למעלה עב ולמטה דק כי תמונת' כמו טון פשוטה כמו
 שאפרש בצה"י ומהאי טעמ' שיעור ארכה כאורך ב'
 קולמוסי' וחזי בדי שיהא ראוי לכופפה ולעשות כון
 כפופה ויהיה אונארה ב' קולמוסין ומושבה קולמוס ותלי'
 וזה"ש שפי' שראוי להיו' כון פשוט' באורך ד' קולמוסין
 הכא לא יאריך בו יותר כדמוכיח פ' גט פשוט שקרוב
 לזרתה לזורת סמ"ך כדפי' אלמא שאין דרך להאריך
 רגל ימין וכדי לקיים דברי שניסם יעבור רגל שמאל

כפר כרוך שאמר

ל'הס חוש הראייה חוש השמיעה חוש הריח והוש הטעם
חוש המישוש ועיין בהם ותמצא ארבעה מהם בראש
והאחד העיקר ציד דוק : כך הוא לשון רבינו בחיי
בפ' בשלח הבאים אחריהם בים משפט ס'ת להיות עושה
צריש דפיין והסימן המה ב"ה שמ"ו ואלו הם בראשית
יבודה אתה יודוך הבאים אחריהם • שמור ושמעת •
מוצא שפתך : ואעידה בם וי'ל טעם בזה שהוא רמוז
לחדוש העולם שהקב"ה רוכב בערבות כענין שכתוב
סולו לרוכב בערבו' ב"ה שמ"ו והסתכל איך השלים
רמוז הה"א של ביה בענין הים שהזכיר שם משה עזי
וזמרת יה ולכך הזכיר מי כמוך שני פעמי' הה"א הזאת
ותוספו' הה"א דמי כמוכה הראשון היא אחרונה שבשם
והיא אחרונה שבספירות והוא מלאך האלהים שהזכיר
הכתוב בו וילך מאחריהם וכן בכאן הבאים אחריהם
דיס כי ישועו' הים על ידו ולפי מה שדרשו ז"ל בהבדל
בה' בראש ד"א בזכות אברהם תמצא האותיות השניות
לאותיות ב"ה שמו שהם אברהם ותוספו' הו"ו לבאר
בוו' קלוות של העולם נבראו בזכותו והכתוב מעיד
שנבנה העולם על מדת החסד שנאמר כי אמרתי עולם
חסד יבנה וכתיב חסד לאברהם :

בית כתב הרוקח שתנווג דלית למעלה וי"ו למטה
ולירופ' ד"ו וכן מספר הב' שנים ודו בלשון
התלמוד שנים כמו טב למיתב טן דו • לכן מתחלת
התור' בבית כי רומזת לשתי תורות תורה שבכת' ותורה
שבע"פ ורומזת לב' עולמות והכל מן האחד ית' וע"כ סמך
הב' אחר הא' וכן בראשית גימ' שבכתב ושבעל פה
וגימ' שני לוחות וגימ' שני עולמות • כי רומזת
שהמקיים את התורה שבכתב ושבעל פה שנכללו תוך י'
דברות שהן בב' לוחות זוכה לשני עולמות :

גימל כתב בספר האותיות שהין תמונת' מאותיות
שלימות כ"א מחוליות המלורפות וראשה
וגופה עם ירך השמאלי לורות כו"ן ורגל ימינו העובר
למטה שיחא עם לירוף ראשה זי"ן וגוף האות ג' ויהיה
לירופו גנ"ז וגימ'ל ר"ל גמול הטוב לעולם הבא מן
האל"ף ר"ל האחד ית' למקיימי הב' ר"ל שבכתב ובע"פ
שיחא גנוזות נשמתן של בני העליה אל מקום הכבוד
אשר הב' רומזות ובמקום הסוד אבא' יותר בעה"י ע"כ
סמך אב"ג והנה ההרכבה בלתי גוף האות ז"ן רומזה
כי גם מן האל"ף בזכות קיום הב' גמולו להיות נוזן
בעולם הזה :

דלית כתב בספר הבכיר שתמונתה שני וי"ן
סגורין במקלוע בקרן זויות ויהיה עקב הד'
לתנווג' ראש וי"ו החתונה והעוקץ ראש שעל פני הד'
תמונו' ראש וי"ו העליוג' ויהי מעשה שני וי' והופכין
כי מניינס י"ב לרמוז גל י"ב היפוכי' וכו"ו' ב' אלכסוני'
כפי המקובל • ועוד רמוז בה אשר הית' מנהיג העולם
באמצעות י"ב מזלות ועוד רמוז בה אשר הית' מנהיג
הי"ב שבטעים ר"ל בעלמו בלי האמצעות המזלות כ"א
לפי מעשיהם ע"כ סמך הד' אחר הב' לומר שעיקר
גמול הטוב להי"ב שבטעים :

הא כתב בס' התמונה שתמונתה ד' ובחוכ"י הפוכה
ויעלה במניינס י"ד כי בה' נברא העוה"ז ועיקר
וע"כ סמך ה"ה אחר הד' וראש אבתינו אברהם וראש
משפחתנו משפחת בית דוד וראש המשפח' דוד וכן דוד
עולה י"ד וכן בתחילת גאולת ישראל שבה כשירת הים
י"ד

והא לך תמונת האותיות כאשר רובם בספ' התמונה
אבל לא אכתוב כולם לפי דעת החכם ההוא
צלצל חלקוט ואבחר ממנו ומספר הבכיר ומספר הולר
הכבוד ומספ' הרוקח ומספר האותיו' אלא אשר הדעת
מכריע למלוא דרך ישר אכתוב תמונת עם מספר
רמיוותיו גם אפרש בעה"י מתוך רמיוותיו שכך ראוי
סדרן כאשר הם סדורין :

אלף כתב בספר התמונה שתמונת יו"ד למעלה
ויו"ד למטה וי"ו באמצע ויעלה מספר כ"ו
כמו שם המיוחד כי האל"ף הראשונה ופירושה אחד
לפי מספרה ולפי תיבתה וע"כ רומזת לשמו ית' וכן
פסוק ואהבת את ה' וכו' מתחיל בו"ו ומסיים בכ"ף
הרי כ"ו ופסוק כי שם ה' אקרא וכו' מתחיל בכ"ף ומסיי'
בו"ו הרי כ"ו וכו' ויגבה ה' לבהות כו' גימ' כ"ו ועליון
כ"ו פעמי' בקריא' גם עוד רמוז בה שהי' מניע הגלגלי'
כי השני יודין רומזין על שני זידי הגלגלים בלפון
ובדרום והו"ו רומזת על קו האמצעי ההולך באמצע
הצירי' ממזרח למערב וכאשר מספר כ"ו כן כ"ו שבועות
נוטה החמה מקו השוה אל הציר האחד וכו' שבועות
נוטה החמה מקו השוה אל הציר השני כמו שגודע
בחכמ' התמונה גם עוד רמוז בה שהקול תה' היה כשדב'
עם משה מנין שני הכרוכים כי השני יודי'ן רומזין שני

י"ד שנות וגוף האות עול"ה לומר אימת ישראל עיקר
הע"ה כשמקיימי' ה' חומשי תורה והיוד שבתוך הה"ה
הפוכ' מפני שעולם הבא נברא צי' והוא הפוכו של
העולם הזה :

יין כתב החסיד שהין לה תמונה נאותיות שלימות
כ"ה מחוליות מלורשי' כי חוליות ראשה היא יוד
ובחוספת לרוף רגלה תהכך לוי' והוי"ו לשון חבור
ומניינה ששה כי כל המחובר יש לו שש קלוות וזהו כל
העולם ע"כ סמך הוי"ו אחר ה"ה וכו' ימי בראשי' וכן
צירוף היוד יהי' וכו' י"ו פני לחיה אחת וגם העונ'
החתון נחלק לוי' כגון שפרשתי בספר האשכול ומאמר
חכמים פה אחד שהכל נקשר ומחובר קלתו אל קלתו :

זיין כתב בספר שם טוב שהיא מרובע ופני' בואי'
לכאן ולכאן וזיין אין לו מורכבי' כלל רק
מניינה שבעה כי המקום שביעי לשש הקלוות שרמו
הוי"ו והמקום ר"ל הקצ"ה שהוא מקומו של עולם ואין
שיך בו אלה תמונה ולה הרכבה בשום ענין וע"כ הזיין
אחר הוי"ו וכן יוס השביעי אחר ו' ימי המעשה הודש
לה' וע"כ ראש הזיין פנים לכהן ולכאן אחד לשש קלוות
ואחד לששת ימי המעשה וראשה מרובע ר"ל בשלשה
מרחקים באורך ורוחב ועומקי ועומד באיור על רגל
אחד כמאמר חז"ל העולם עומד על רגל אחד ולדיק
שמו שנאמר ולדיק יסוד עולם :

הית ההלכה רווחת בישראל כדברי ר"ת שתמונתה
כמו שני זיינין ויתכן אף לפי ר"ש שתמונת'
צ' זיינין דבוקים ע"כ לא השגחנו על שום תמונה זולת
זה ושני זיינין' באורס זפ"ו ורומז לשבע שבתות שנים
שבע שנים שבע פעמים ומפני שהזיין רומז לשבת
ברהשי' והחית לשמיטה ויובל סמך זו לזו והנה ז' פעמי'
ז' עולה מ"ט והשביעית לעולם קודש והנה גוף אות
חי"ת עולה שמונ' לומר שבהחרונה השמיני' קודש שהיא
יובל שני' וקדשת' את שנת הקמישי' כו' ר"ל יובל הגדול
דל' ועוד רמז בשני הזיינין' ז' ימי סוכות שהשיבס
צו' ענני כבוד שני' כי בסוכו' הושבתי את וגו' וגוף האות
רמז לשמיני' עזרת :

טית כתב בספר התמונה שמורכב מן כף וזייין'
וכ' חיש נלחמה ר"ת אלקים י"ה שדי ועוליס
במלוים כ"ז אותיות ומפני שהט' רומז טוב ר"ל טוב
ה' לכל לכן רמז בה שמותיו המורי' מדת הנהגתו ר"ל
שהוא טוב הגמור תמיד הן בדין הן ברחמי' הן במלחמה
הן בכל המקרים הנכללים בחטע מאמרי' כמנין ט'
ואלו הן כמה איך הנה מלטרף מתי' מלבד יוספע'

יפעל וברוח חן הן מפורשים * ומפני שהשמינית קודש
כדפי' ומזכרת נטובת שש שנה' ולויתו את ברכתי
בשנה השישית ועשת התבואה לשלש שנים לכן סמך
הטו"ת אחר החי"ת :

יוד העשירי יהיה קודש לה' כדפי' והוא סוד המעשר
כי צי' מהמרים נצרה העולם והן ט' מקרים
כדפי' והעשירי מאמר העלם והין סייך כלפי מעלה רק
מהמר העלם לצדו לכן הוא קודש ועל בראשית רק ט'
מהמרות מפורשות והעשירי לדקותו רק נרמות במלת
צרהשית ומפני שהט' מקרים ניסחים בעלם סמך היוד
אחר הט' ומפני שמעלם הקודש צרה' הג' עולמות יש
לוי' ד' ג' עוקצין הירך שלמטה עב כנגד עולם התחתון
והעוקץ בפני' כנגד עולם האמצעי וגם נועה למטה
מפני שהיא גשם והעוקץ שלמעלה כנגד עולם העליון :

כף לאחר שהוכרנו מאמר העלם על הי' ראוי
להמליכו ע"כ סמך אחר הכף למ"ד מ"ס שהם
אותיות מלך והנה מהופך סדרן בה"ב מפני שמלכותו
הפך ממלכו' צ"ו כי ממלכו' צ"ו חלוי בעבדיו וחילותיו
ורכושיו ואס יפרש מהס' הם שלימי' ומלכותו בעל
והקצ"ה כל העול' דריכי' לו והוא ח"ל להם וכתב הרוקח
שתמונת כף כמו שני וויס עקומות ומחוברין כדמות
מערה ונקראת הלור וע"ז נאמ' ושכותי את כפי עליון
וגו' כי הכף דמות כף חיש עקומה וכפופה לקבל מה
שצא אל תוכה והיא רומזת לכף מרע"ה שקבל הלוות
וזהו מאמר דז"ל כף כפופ' כף פשוטה כי מרע"ה קבל
הלוות מן פשוט יותר מכל פשוט ומנין הכף עשירים
כי הצרחה אבינו דור העשירים מאדם והוא הראשון
שקבל את התורה כמו' שנאמר עקב אשר שמע אברהם
בקולי וגו' והנה גם תמונו' שני רישי' דבוקים זה לזה
ויעלה מספרם ד' מאות כנגד מה שנאמר לאברהם
ועבדוס וענו אותם ארבע מאות שנה עד שהקב"ה שלח
משה רבינו עליו השלום וגאלם .

למד כתב בספר התמונה שתמונתה כ"ו ויעלה
מספר' כמנין שם המיוחד וגבוה מכל
האותיות רומזת למלכות ה' ית' שבזוה מכל נבואה
וראשה מעט כפוף לפני' כמאמר דז"ל כ"מ שאתה מוצא
גדולתו של מקו' אתה מוצא ענותנותו עוד רומזת למה
שיש רוס ה' ושלל יראה ומספר עצמה שלשי' כי המלכות
נקנית בשלשים מעלות ומתי' יודע מלכותו כמו' שנה'
ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד יהיה צי' ל'
והמוקבלים מלכותו מתברכין בשלשים כי ג' יודין'
יברכך יאר ישא ל' ולזה כיוונו רז"ל לתקוע שלשים
קולות

ספר ברוך שאמר

קולות כמה שאנו מזכירין מלכותו :

מם

כתב בספר התמונה שתמונת כ"ו ויעלה
מספרם כמנין שם המיוחד ומספר עלמה
ארבעים כנגד ארבעים יום שהיה מרע"ה בהר שקבל
התורה וחתם בה שם המיוחד להודיע שהתורה מה' ית'
ולא ממרע"ה וזש"ה תורת ה' תמימה וגו' וזהו מאמר
רו"ל מ' פתחה מ"ס ס זומה מאמ' פתחה מאמ' סתום
כי מאמ' התורה ר"ל מליצתה גלויה למאות הכתמים
בה ועוד עליה פירושים נסתרי דרך משל וחדה וסודו'
סחוניים ככל אשר פירשתי בספר האשכול עוד רמזות
המ"ס וכן טהרת אשה לבעלה במ' סאה כדי שיהא
יצירת הולד שהוא מ' יום בטהרה ובן ולד עולה מ' :

נון

כתב בספר התמונה שמורכב מן זיין ומן וי"ו
ויעלה ומספרה י"ג כמנין אחד פי' חותמו של
הקב"ה אמת ומודיע שהוא אחד כי מן הא' עד המ' י"ג
אותיות כמנין אחד ומן המ' ועד תי"ו י"ג אותיות
כמנין אחד לכך סמך הנון. אחר המ"ס כי חותם המלך
ראוי להיות אללו ומנין החותם מא' ועד תי"ו פעמים
י"ג שהוא כמנין פעמים אחד הראשון מפני הית' שהוא
אחד שמדתו י"ג והשני נגד ישראל גוי אחד בארץ
ותורתו שבו נבדלו מן העמי' להיות נדרשת בי"ג מדות
והנה מדת נאמן אמת וזהו מאמר רו"ל נאמן כפוף
נאמן פשוט נון כפופה נון פשוטה ר"ל הית' שהוא פשוט
מכל פשוט ונאמן כפופה נגד מרע"ה שקבל התורה
במדותה שנאמר עליו והאיש משה עניו מאוד ככל ביתי
נאמן הוא וגוף האות עולה חמשים נגד כ' שערי בינה
אשר במדות הית' ובתורתו :

סמך

כתב הרוקח שתמונת כ"ו ויעלה מספרם
כמנין השם המיוחד ומדובקי למעלה ולמט'
ולביות סתום מכל ז' כי סוד ה' ליראיו דסתם כדפי'
וסמך אחר הנון הס' מך מפני שהזכיר מדת ה' ית'
וחותמו כי סודות עלומו ידעתם וגם מה שגורת סמך
עגול כל דבר שזה עגול בלתי כדורי אין לו לא
סוף ולא ראש רומז לסוד שה' ית' הוא ראשון
והוא אחרון בלתי סוף וזהו סוד הבכורים
להביא לו ראשית כל פרי האדמה וע"כ נתנו בו חכמים
שיעור אחד מששים וכתבו ושמעו בטנה גי' ס' וגוף
הס' עולה ששים כנגד ששים רבוא מניין ישראל
המביאים זיכורו' להקב"ה :

עין

רומזת על התורה כי היא מאירה עינינו וכן
היא נדרשת בע' פנים ונמסרת לדרוש לפי
דעת ע' סנהדרין שנאמר לא תסור מכל הדברים אשר
יורוך והמה יראי ה' האמרים למעלה אשר סוד ה'

ליראיו וע"כ סמך העיין אחר הס' ובזכות התורה
העולם נזון כמאמר רו"ל אל אין תורה אין קמח וכה"ל
הנה עיני ה' אל יראיו וגו' עד להחיות ברעב וכן תמונת
העיין אשר ישר בעינינו מזרוף מחוליות וז"ן כי ראשה
השמאלית תמונ' זיין ובזירוף מסך גופה לז' שמאל
תהפך לזון וראשה הימני בהמשך גופה עד מקום
שמאל תמונ' וי' ויהיה לרופ' וז"ן כי עינינו אל הית'
לופות לו סינין אותנו ומספר לירוש' גימ' גי' ר"ל ג'ן
שלי וע' רומזת לעדן ר"ל שג"ע הוא של יראת ה' וגז'
זכו בתורה שלהם שנקראת ג'ן כי ג'ן סדרות בחורה
והע' רומזת לתורה כדפי' :

פה

כתוב בס' התמונה שתמונתו כ"ו ויעלה מספרה
כמנין שם המיוחד וזה מאמר רו"ל פ' פשוטה פ'
כפופה לרמוז על קבלת התורה שבאה מפ' פשוט מכל
פשוט לפה מרע"ה וכה"ל פה אל פה אדבר בו וסמך
הפ' אחר העיין לומר שנתנה תורה למרע"ה מאת ה'
וע"כ חתם הקב"ה שמו על זה וכן תאר השה ממש כמו
פה פתחה וי' כתובה הפוכה כלפי מעלה לרמוז שיהא
דברי פינו רק מענייני מעל' כגון דברי אלקי' או תורה
שנאמר ודברת' בס' ולא בדברי' אחרים וגוף מנין הפ'
עולה שמנים וכזבן שמני' שנה היה מרע"ה בצמדו לפני
פרעה בשליחו' של מקום ואמ' לו ואנכי אהיה עם פיך :

צדיק

ויעלה מספרם ס' כי זהו מאמר רו"ל דזיק
כפוף דזיק פשוט ר"ל שניתג' התורה מזדיק פשוט מכל
פשוט לזדיק כפוף ולס' ריבוא וע"כ סמך הזדיק אחר
הפ"ה וגם מניין הרכבת ס' בגי' ס' גיבורים סביב לה
מגבורי ישראל וגבור ר"ל דזיק כמאמר רו"ל איזה גבור
הכובש את יצרו ומנין הזדיק עם לירוף יו"ד נו"ן עולה
ק"ן לרמוז למה שכתוב על קן גשור והארכת ימים ופי'
לעולם שכולו ארוך ר"ל שעולם הבא רק לזדיקי' וכה"ל
ועמך כולם דזיקים לעולם ירשו ארץ ר"ל ארץ החיים
ונזכ' ונירש טובה וזכרה לה"ה :

קוף

כתב בספר התמונה שתמונת כ"ק נו"ן עולה
מספרם שבעים והקוף רומזת קדושת קרבן
היום כלומר לע' פרי החג הנקרבנות להקב"ה לקיום
העוה"ז וזמון הוא שבעל הקרבן קיום העולם בק'
ברכות וזש"ה ונשלמת פרים שפתינו וזש"ה על כן אברכך
בחיי וגו' על גימ' ק' ואומר כי כן יבורך גבר כי כן
גימ' ק' וק' רומזת לאברהם שנאמר בו לך שיעולה
ק' ונאמר עליו הלבן מאה שנה יולד והוא אב המון גוים
וסמך הק' אחר הלז"י מפני שהקדים ופי' קיום בני
העולם

העולם הזה לכן פי' הח"כ קיום העולם הזה :
ריש אמר רז"ל קו"ף קדוש רי"ש רשע וסמך
 הרי"ש אחר הקו"ף להודי' שה'ת' קורא לרשע
 שישוב בתשובה והנה תמונת רי"ש אשר ישר בענינו
 שהיא מלורפת ומתוליו' כי רגלה במלכת גגה הי' תמונת
 וי"ו ובהאריך תהפך לריש ויעלה מניינס מאתים וששה
 בגימ' אלו בבל יו"ו ואלו"ס שהם רשעי העולם
 שהקריבו שתי עולם בתי מקדשינו והכבידו עולם
 עלינו ואין עני ורש יותר מן הרשע לעולם הבא שהרי
 אין לו דבר וכן מספר הרי"ש מאתים כדאמרי רז"ל מי
 שיפ לו מאתים זוז לא יעול מן הלדקה וזה העני גמור
 שאסור בלקט שכחה ופאה אבל יש לו זון פחות כמניין
 לדקה מותר בכלם :

שין תמונת וי"ו יו"ד זי"ן ויהי' זירופו זי"ו והשי"ן
 פי' שכינה וסמך השי"ן אחר הרי"ש כי הרשע
 מסלק גילוי זיו שכינה מן העולם ומנין זי"ו כ"ג וכן
 כ"ג תיבות מן יברכך עד ואני אברכס לומר שע"י
 ברכת כהנים יהיה גילוי זיו שכינה עלינו :

תיו כתב בספ' התמונה שתמונת ד'ו ויעלה מנינס
 עשרה ומספר הת' ד' מאות כנגד ארץ ישראל
 שהיא ת' פרסאות על ת' פרסאות ומקודשת בעשר
 קדושות אך הרוקה פי' שני דלתיו' אמנס בכוונה זו
 רומזת על א"י שהיא ת' על ת' פרסאות דהיינו ד' על
 ד' ומפני שהשין רומזת על זיו שכינה סמך התריה הת'
 כי עקר גילוי השכינ' בא"י וכבר בארתי שתפסנו עיקר
 שתמונת ז' דלתיו' והדל"ת תחתונה הפוכה ותמונת
 נו"ן ויהיה זירופה דלית' עליונה דין' כי באות תי"ו
 הקב"ה דן את העולם כמה שגא' והתיות תיו על מלחי
 האנשים וארז"ל כתוב תיו של דיו על מלחת הדזיקים
 ותי"ו של דס על מלחת הרשעים ופריך ומ"ש תי"ו
 ומשני ה' תחיה תי"ו תמות הרי הת' שני דלתיו' אחת
 של דיו ואחת של דס ולכל אחד לפי דינו וכן נאמר כי
 ממנו תולדות חיים וחילופו לרשעים תתלוי תולדות
 גם עוד רמז בשני דלתיו' שהעליו' כדרכה והתחתיו'
 מהופכת כי דלית' פי' דל כדפי' דלית' תחתו' הפוכה
 שהרי יש דל וגשאר דל ויש דל ויתהפך כי הוא גלגל
 החוזר בעולם וכמו שנאמ' תחנונים ידבר רש ועשיר
 יענה עזות מתחיל בת' ומסיים בת' בתמלה ידברו
 ישראל תחנונים ועבדיך מוכים ופרעה יענה עזות תבן
 לא אתן לכם ולבסוף נתהפך ישראל אמרו גם אחת תתן
 בידינו ופרעה אמר קומו לאז : סליק

והא לך מעט מן הסודות הנעלמות עניני המרכבה

כתואר האותיות אשר אין לפרש כדתנן אין דורשין
 במעשה המרכבה ביחיד וא"ר אמי אין מוסרין סתרי
 תורה אלא למי שיפ בו חמשה דברים יועץ חכם חרשים
 ונבון לחש כדפי' בס' האשכול ובעו"ה ראיתי הרבה
 והרבה שהחזיקו עצמם למקובלים ולא היה בהם זולת
 הדיבור ולא הידיע' בקבלה אמיתית ולא ידיעת החכמה
 עד שישיכילו בעצמם וגטו מן הדרך ובספר האשכול
 רמזתי להקותם אל דרך החיים לכן מי שלא קבל הדבר
 מחכם מושכל ומקובל ומבין דבר מתוך דבר לא יעיין
 בדברים אלו ואחרי דילאתי רוחי וגיליתי את לבי
 בהתנללותי אותו למשכיל ההסכמה למא' פתח דברי
 יושר דע לך אשר דמיון הא"כ בציון תואר רמיותו על
 דרך דעת הנבונה כמה שנאמר וראיתי את אחורי ר"ל
 ימיו ושמהל ואבב גרר' אפי' עוד סדרם עם פי' שמותם :
אלף תואר לורת' נקודה על הו"ו היא רומזת
 לכתר עליון ותג למעלה על הנקודה רומזת
 לאין סוף וגופה שהיא הקו העובר באלכסון מיימין
 לשמאל הכוונה שהי' ראשו תימין מעל הגבורה ולמטה
 סופה מתחת נל"ח ויהיה מחילה בין מדת הדין ובין
 נקודה העליונה וישארו לך אותן שמלד החסד בתוך
 המחילה להודיע שכל טוב וחסד ממנו ית' והדין איננו
 כ"ח העדר הטוב והנקודה למטה רומזת למלכות כי
 היא ראש הכל חס"ד מלמעלה ולמטה ומספר הא'
 אחד לומר שהכל אחדות אמתי בלתי מקבל מספר
 כדפי' והסם המיוחד מתחיל ביו"ד וכן היא נקודה
 העליונה של האל"ף לרמוז מניין הספירות ותכלית כל
 מספרים ומספר גוף הא' אחד לומ' שהוא יחיד ומיוחד
 וראש כל מספרים להודיע שהוא ראשון והחרון ר"ל
 בלתי זמן כדפי' בספר האשכול ופי' האל"ף אין סוף
 שהוא עיקר כל הסודות ואי אפשר ידיעתו אם לא שיקדם
 לימוד רב כמשל ומליצה כנאמר רז"ל לא ישאל אדם
 בפרדס אה"כ מלא כריסו לחס וצטר כדפי' בס' האשכול
 גם פי' חו"ל להקריב הלימודית וטבעיו' לאלקיות וע"כ
 קרא שמה אל"ף ר"ל הלימוד ומלשון ואלפך חכמה :
בית רומזת לב' של בראשי' כמארז"ל עלה במחשבתו
 לברוא את העולם בב' כי ראשית רמז לחכמה
 שנאמר ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב ועל בראשית
 ח"י בחוכמתא ברא כו' ומקובלים הנחנו שהבית רומז
 למחשבה והא' שעליה על אין סוף שברא כדפי' ומפני
 שהב' רומזת לבריא' היא מרובעת ככל אשר פי' בספר
 האשכול אך היא פתוחה לז' צפון והוא סוד נועה צפון
 על תהוה וארז"ל העולם דומה לאכסדרה שאין שם
 מחילה

ספר ברוך שאמר

מחילה ועל העולם העליון כדפי' כפי' שכתבתי על
 ספר יצירה ומעשה היותו מתן דאמר עולם כקופי' לא
 פליגי כי על עולם הגלגל קאי גם הכי' ת' לשון בחוך
 כי מורה על הארץ שהיא אמלעית היצירה לכן קרא
 שמה ב"ת כ' ונבנים ולשון בית דירה ובלשון הישוב
 כאשר ידוע בספרי התכונה שהשבעה נוספת מלשון לקח
 השוה והוא מופת שיש מנהיג כי כאשר ראינו שמה
 הריסות הפנין והריסת הטבע שאין מים מקיפים שם
 הארץ וזש"ה ב' כל ביתי נאמן הוא כי הב' מורה על
 התרכזה והר"ל שנק' לאמועל על שלח גיל' מעש' מרכז':
גימל גופה לורת זיין וזיין רומות להתחלת
 כל בניין שהם שבעה ושבעה סדרי בראשית
 והוא ג' תגין דשעטן ז' ג' כי בכלן לורת זיין ובראש
 כל זיין מהס ג' תגין לרמוז ג' עליונים ר"ל ממעלה
 לשבעה ספירות כלומ' שמיני ישיעי עשירי להשלים
 העשרה והוא מאמר רז"ל ב' מאמרות נברא העולם
 ר"ל ב' ימים והנה ראש כל זיין מהס עוברת מימין
 לשמאל לרמוז שיעירת בראשית בחס"ד ובדיין וכה"ה
 ביום ברא ה' אלקים ארץ ושמים והנה קו אחד יורד
 למטה חד כי השפע מתמעט לתחתוני' והכ' הג' בצור'
 הזיין והירך פשוט ללד שמאל רומז למארו' ל גימל'
 ד י"ת גמול דלים וע"כ הירך פשוט למטה ר"ל מהו' ד'
 להפסיק מדת הדיון שלא תרד למטה ר"ל לגמול דלים
 שהרי תפס מדת חסד ואין הדיון שולט בו על כן קרא
 שמה גימל':

דלית גג הדלית נמשך ללשון מפני שמספר הד'
 ארבע לומר שאילו הד' מדריגות שזכרתי
 כוללים כל שערי בינה ורוח אלקים חיים רומז לבינה
 שרומזת לדיון אשר בה מלפון ובינ' מקום גניזה לבעלי
 עלייה מתחת לגימל' כדפי' אבל רגלה ללד ימין מפני
 שבניין העולמות על חסד כמו שאמר עולם חסד יבנה
 וכבר פירשתי שתמונת שני וזיין' סגורין והנה ו' רומזת
 לו' קלוות והשני וזין ר"ל ו' קלוות בחוך ו' קלוות ר"ל
 רקב' פעמים שש קלוות לכל המדרגות כי בעולם
 התחתון ו' קלוות והוא בחוך עולם האמלעי שג' בו ו'
 קלוות אבל עולם העליון ר"ל השכל ומכ"ש ה'
 אין ציור לקלוות על דרך האמת בהן והנה ידועים
 הדברים אלו הן המדריגות העליונות וע"כ קרא שמה
 דלית' מלשון דלת ראשך ר"ל גבוה':

הא לורת' כמו דלית ובה נקודה ת' ויהי שיש' פתח
 קטן ללד לשון ולצטה היא פתח' כאכסדרה
 נמא' רו' ל' שהע"ז נברא בה"ה שהרשעים יורדים
 וע"כ

הית לורת' כמו שני זינין כי היא השביעי' למספר
 הכ' על זה מורה הז' האמת והנה הבנין רק
 שבעה כדפי' לל' ח האמלע בהם ושביעית מן הבי'ת
 על זה מורה בז' השנית ומחובר יחד כי הם שניהם רק
 אות אחת ודומין ע"י גנה כנין חופה שהרי כל' היא
 מדת חסד לתחתוני' לגמול חסד לחופת חתן ואין על
 אלו שני זיין' ג' תגין כי שניהם רק אות אחת ואין
 העליונים אשר בוונת הז' עליהם ששה אד חופת עליהם
 לרמוז למעלה והנה כל מי שנוהג בו בעולם התחתון
 חסד לא יבנה לבו לחשוב שלדקתו גם לו הטובה אלא
 יפחד וירא שמה הוא לתשלוס מעשיו הטובי' ואז יכניס
 וע"כ

זיין כבר פרשתי שתמונת' לכל הספיר' אך לפי סדר
 מספר כוונתינו מן הבית היא השישית והוא הזיין
 של ואלהי יעקב וכן פרשתי לעיל שתמונת' רומזת לו'
 קלוות וגם היא הזיין של ה' זכרנו יברך והנה תמונת
 גופה רומז לקו האמלעי דרך תפארת וראשה עובר
 לימין ולשמאל לרמוז שהו' קלוות נבראו בחס"ד ובדין
 ובתייחדו ברחמים גמורים אך לסדר הא"ב אז הזיין
 היא השביעית כי תפארת רומז לשבת וגם מאמר רז"ל
 תפארת עטה ליום המנוחה והשומר שבת מעיד על ה'
 שהוא ברא העולם והוא השלים הכל ובה המשיך השפע
 למטה לחבר זיין וזון להיות שלים בארץ ויהיו כולם
 שמורים ומזויני' מכל רע וע"כ קרא שמה זיין':

הא לורת' כמו דלית ובה נקודה ת' ויהי שיש' פתח
 קטן ללד לשון ולצטה היא פתח' כאכסדרה
 נמא' רו' ל' שהע"ז נברא בה"ה שהרשעים יורדים
 וע"כ

וע"כ קרא שמה ח"ת מלשון אל תחת :

ט"ת

כבר פירשתי שתמונת' כמו כף זיין וכבר פי' בהזיין רומז לו' קלוות והכף רומזת לכף מאזניס לשקול השם קלוות כלומר' העולם התחתון בדיון ר"ל מ"ה לפי הרחמי' ועוד הפרש שתמונת' כ"ף כמו כסא כי זה כסא הרחמים כי לדיק יסוד מכריע הב' והוא רחמים אצל לא גמורים וכן פי' לעיל שהט' רומז לג' שמות הקדושים של הדיון להודיע שלפי הדיון מבטל הנהגות ג' עולמו' כלומר של התחתון ר"ל הטבעי ושל אלוהי ר"ל המזלות ושל העליון ר"ל שד"י שדן ע' הומות וע"כ קרא שמה ט"ת מלשון נטיה ימינך כי הנון מפלת מן היסוד כמו ויט משה וכן הט"י שס בלתי נח ור"ל שמטה ההנהגה מן קו שיטת השמים והסולות והטבע ועוד שסדר דינו לעומקו כי מטה כלפי חסד י"ד היא רק נקודה אחת והיא היסוד שכל הניגודות סביב אליה לפי סדרינו שהבית היא הראשונה אצל לסדר הא"ב מספרה עשרה שלא לקצ' בנטיעות ועתה המלכות כלולה עמה וזורתה כמו נקודה עליונה של חלף שניהם שוים לרמוז שיש לנעוץ אחריתו בראשיתו כי הכל על דרך האמת בהחדות ש: ימות וגומר והספירו' נאמרו על ציור הדמיון מזדינו ובילו הכבוד ככל אשר פירשתי בספר האשכול וכן רומזת היו"ד כי רומזת עשרה והיא רק נקודה אחת ומפני שכל משכיל לריך להודות בדבר זה קרא שמה יו"ד והנה ירך יורד למטה בלד ימין וגדול יותר מבלד שמאל להודי' שמנהיג אותנו בחסד יותר מבדיון ומג על פניה למעלה רומזת לחיון סוף מעל מספר העשרה :

כף

כבר פירשתי שכ"ף למ"ד מ"ס אותיות מלדוכן הב"ף עשירית מלכות נומנין הבי"ת והכ"ף לולי עיגולה היתה דומה לבית לרמוז שהאחרית' אשר נוכל לחשוב עליו נגדו בראשית וע"כ בהפך זורת הב"ף מן הבית להיות עגולה לרמוז אשר כל מספר אללו חוזר בלתי קו גס תואר הכף דומה לכסא אשר מקיס מושבו פתוח ללפון ודומ' לכסא מלכות בדיון ולנהג העול' אשר מושבו בלפון כי עשירית מלכות מ"ה הרפה וכן פשוטה נמשכת לייטה לרמוז אשר מן העשירית ולמטה בה השפע לכל הנועיינים היונקים מן היס הגדול שהיא סוף קו האמצעי כי הזותיו' הפשוטי' ד' ו' ק' ז' ו' כולם עומדי' על קו האמצעי להוריד השפע למט' כמו שאפי' צעזעה' ולענין מלכו' של מט' הכף דומה לכף יד רומז למתן תורה כדפי' וע"כ קרא שמה כף :

למ"ד

היא הנהגה מכל האותיות ובאמצעיותו וגם היא

יב

האמצעית מתיבת מלך וכבר פי' שתמונת' כ"ז וחתם בה שמו המיוחד כי היו"ר רומזת לתפארת והיא ספירה השישית שהיא האמצעי בין חסד לדיון והכף דומה לכסא וזה כסא רחמים גמורים הרי הלמד דוגמת מלך יושב על כסאו ועל רהשו כתר והס השני חגים שעליה רומזין לימין ולשמאל דוגמת המלך בכתרו המרחס עמו כי כן הנהגת העולם בחסד ובדיון וכן מלכות שלמטה נקנית כל' מעלות כדפי' ומפני שהמלך שופט ישראל לריך ליימוד יתירה שנאמ' וקראו בו כל ימי חייו וע"כ קרא שמה למ"ד :

מ"ס

כבר פירשתי שהבי"ת רומזת לתחיל' כל שנפול עליו המחשבה והכף אחרית כל הספיר' ואמ' מזד אחד דומה לבית ומלד אחד דומה לכף וכבר פי' שתמונת' כ"ו השם המיוחד ופי' ה' מלך ה' מלך ה' ימלך לעולם ועד וזה כסא מלכות וגופה ארכה כרחבה ר"ל מרובעת. לרמוז על ד' מחנות שכינ' שמושלי' למטה וע"כ נקודה על פניה משוך לפניו עד מטה ויש מ"ס פתוחה ויש מ"ס סתומה כי לפעמים נסתם כתס מלמשול מלמטה כי גבוה מעל גבוהים עליהם וזה כסא החסד וזה מים העליוני' וקרא שמה מס מלשון מים כי דע שמימי היאור ראוי להיות שממים הלח שמ"ס אחרונה נופלת מחמת הדביקות על היאור והוא כפל לשון כמו אדמדס והנה מים או מימים לשון רבים משני שכל טפה מקבלת החילוק וכאשר נאמר לשון יחיד מן מימים ראוי לומר מ"ס ע"ש שג' ונהר יולא מעדן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים כי הטפס יחידתו היא היס הגדול ונפרדו מש"ד מחנו' שהזכרע כאשר פירשתי בספר האשכול :

נון

כמו שפי' גזרת' כמו זיין ורמיותו זי"ן פי' למעל ועל כפיוסות ארו"ל שפירושה נאמן כפוף ע"כ יריכה משוך למטה ללד לשון ר"ל מתחת היו"ד כי זכות הנאמן חולץ לפני מדת לפון שלא תרד למטה והנון פשוטה יורדת למטה לרמוז שדרך קו האמצעי מן הנו' יורד השפע למטה אל המלכו' וכן רומזת שהנאמן ממשיך השפע הטובה למטה והנאמני' הכשרים בישראל עומדים לתחי' המחיס לסעודת לויתן שנא' בו יכרו עליו חברים וע"כ שמה נון לשון לז :

סמך

מפני ש"ס רומזת אל הסוד כדפי' היא עגול' וסתומה מכל לז כי סוד הסודות הוא עגול כי עולם התחתון כדורי והאמצעי סגלגל ועל עליון מאלו ארו"ל גלגל השכל והנקוד' רומזת על הי"ת שהוא מקומו של עולם שגם הוא מקיף הכל והחלק שבמך

עגול

ספר ברוך שאמר

פגול לגמרי מורה על סוד פנימי כי כל דבר עגול המונח לפניך כשהוא אין לו רהש ולא סוף לומר שהוא את ראשון ואחרון בלי ראשית ואחרית ע"כ החז"ל נעוץ ראשו בסופו והחלק רומז שאין לו גשמי' וכלם נסמכי' מה' ית' ע"כ קרא שמה סמך וכבר פי' שתמונת' כ"ו וחתם בה שמו המיוחד כי לכל מקום שש קלוות ושמו חתם ענינה' כמ' שאפ' בספר יצירה וזה כשא' הדין ר"ל מדת הדין הקשה בגלגל החוזר בעולם :

עין

כבר פי' שרומזת לתור' שהיא עין השכל וע"כ קרא שמה עי"ן ולה שני ראשים לדמות חס"ד ואמ"ת כי כבר פי' כי זורת ראש הוי"ן היא תפארת וגופה משוך לחבר זיי"ן וגו' הרי אמר ואלד ימינה חסד והנה זו משוך מן החס"ד מתחת הדי"ן שהיא למטה במקום הנון עד כנגד הלפ"ן לחנוץ בין כל מדת הדין לבעלי השכל ואפי' בין היסוד מפני פנוטה לדין אבל התפארת נמשך אליה מפני שהיא רחמים גמורים :

פה

כבר פי' שרומזת לנביאים מרפ"ה שקבל תורה פא"פ מפני שמדתו נל"ח וכה לנלחי העולם ונבואתו היתה באספקלרי' המאירה ר"ל תפארת ע"כ שם המיוחד חתם בה כדפי' וככ"פי' שהפ"ה רק מבחור דומה לכ"ק וזה רומז לכסא רחמים נוטה לדין למדת נל"ח אבל הפ"ה מפניגים מרובעת כמו ב' של בראשית כי הפ"ה ר"ל הדיבור נמשך אחר המחשבות וע"כ הוי"ו הפוכה ראשה תוך הכ"ו והדק כלפי מעלה לרמוז לאין סוף והפ"ו פשוטה רומזת שמן אספקלריה המאירה דרך קו האמצעי יורד השפע לאספקלריה שאינה מאירה : צדי' זורתה כמו נו"ן ורמיזת נו"ן כבר פי' לדעת חכמי' שרומזת נאמן ורו"ל פי' שלד"י בין עפופה בין פשוטה רומזת לזדיק ורמיזת תוארה דומה לרמיזת נו"ן אך שיש לה נקודה מלד ימינה שרומזת לחס"ד כמו דאש ראשון של העי"ן ר"ל שהלדקו שינטה מקו האמצעי השוה לזד ראש ימיני ר"ל לחסד וע"כ קרא שמה לד"י :

קוף

כבר פי' שפירושה קדוש והנה סדר הא"ב עד קוף שמתחיל היחוד ואחרי כן מלכו"ת עליון וחתמו"ן וחת"כ סדר הגלגל תחלת המבוקש לזדס שיהיה נאמן סודני שכלי נביא זדיק וקדוש ר"ל שילך בדרכי ה' ית' ולדמות לחזקתו כימה שאמ' והלכת בדרכיו ואומר ובייתם קדושי' כי קדוש אני ואמ' בפ' המוכר הכל בפני שרה כקוף לפני אדס כו' עד עקיבו של אדס כנגלגל חמק ואל' בפני השכינ' כקוף לפני אדס ר"ל קדוש' אדס כלפי מעלה במארז"ל הולדיקוס דומים לפני השכינה

כבר לפני אבוקה וע"כ קרא שמה קוף וככ"פי' שתמונ' הקוף ק"כ ק"ו נו"ן ורומזת לקרבן שהוא כנגד מ"ה כי הוא כסח דין נוטה לרחמים ורגל הקוף פשוט למטה כי הקדוש ממשיך השפע אליו למטה וכה שבע אותיות הנה שבזורתן כמו כפורמי' כל אחת כסא בהס"ד לרמוז על שבעה של הזניין ואלו הן ע' לכסא רחמים שאינם גמורים כ"ק למדת הדין הרפה למ"ד לכסא רחמי' גמורים מ"ס לכסא חס"ד סמ"ך לכסא דין הקשה פ"ה לכסא רחמים נוטה לדין קו"ק לכסא דין נוטה לרחמים :

ריש

כבר פי' שפירושה רשע ועוני וזה העוני הגדול מכל עוני כי כל עוני מביע להגוף ופוני זה מביע להנשמה ע"כ קרא שמה ריש משון ריש ועושר אל תתן לי והרי כל גוף משוך לזשון אשר משס כח שאמ"ל יצר הרע ורצוי היה לסמוך שרומזת לשכינה כמו שאפרש בעזרה"י אלל הקדוש אלה להודיע שהרשע גורם להפסיק בין השכינה ובין הקדוש כדארז"ל חמש' חלמידי' היו לו לר"י בן זכאי שהיו רחויים שתשרה עליהם שכינה אלה שלא היה דורס זכאי :

שי"ן

כבר פי' שהשי"ן רומזת לזיו שכינה ע"כ ראוי שתדע שהיא רומזת לכל י' ספירות והנה יש לה ג' ראשין לרמוז לשלשה אבות ומשך הרגלים של ג' הראשנים לרמוז לשלשה הנמשכים מהם ולמטה כלים הם רגלים אל מקום אחד וזהו המלכו"ת וג' עליונים נרמזים ברמוז דק כי שני נקודות ניתנים לשני ראשיה לקראת הנקראים ימין ושמאל ועל ראשה האמצעי תג קטן כדפי' הרי ג' רמיזות לג' עליונים וזהו סוד שי"ן שבתפילין וז"ש וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו מוך - שם ה' נקרא ר"ת שי"ן ואות שי"ן נותנת מורא על כל עמי הארץ והג' ראשים של שי"ן בולטת כעין שיני החומה וע"כ קרא שמה שי"ן כי היא החומה שומרת ומקפת הכל :

תי"ן

כבר פי' שתמונתה צ' דלתי"ן וזהו סוד מעשה בראשית והמרכבה כולה ע"כ ראוי לסומכה אחר השי"ן ומספרו בד' ד' והס"ד מדרגות של ג' עולמות וי' ספירו' והס על סדר ד' על ד' כאשר יודע לבעלי המרכבה ובספר האשכול פירשתי והד' על ד' כדפי' הוא סוד קשר של תפילין שמקושר ד' בד' וזהו מאמר רו"ל שאמרו כל העולמות קשורין קלתן בקלתן כולס כאיס אחד' וכן אותם שאומרים שתמונתה ד"ו כוננת שרומזת על הספירות שהם חתלקים ליו"ד וד' בקר המרכבה וכן השכלים כדפי' בספר האשכול וחלילה

וחלילה לומר סירוד חילוק המספר עשר או ארבע על
הספירות ע"ד האמת אך הכל רומז הדומים וכן תי"ו
לשון כתיבה פי' רוש כדאמר בשבת השורט שריטה
אחת קויו משום כותב שכן רשמים על הקרשים לידע
איזה הוא בת זוגה ומפני שהתי"ו רומז לזה ע"כ קרא
שמה תיו : סליק

וראוי לכל מי אשר ידבנו לבו לקרבה אל המלאכ'
ולכתוב ס"ת ותפילין ומזוזות בקדוש' שישים
דברי אלה על לבו ולכוין בהם בעתהרה ויהיה זריו על
החקירה להוסיף דעת ולקח וסכל טוב ואל יעלה על
דעתו שביארתי רובן ואצ"ל כולן פי' אותו מיעוט
המיעוט לא ידעתי זיאת מהמה בני הזכר בלתי לשנו'
אפי' לורת עוקף אחת מהם כי הם הרי' גדולים ובגרות
בשמים אשר אין סוד ותכלית לסוד תבניתם וגדול ורב
בה האומיות ככל אשר נודע ומספר יצירה והי' יספר
מה ששנית בקינור ידיעתי וברוב גילוי ומה שהעלמתי
בה כי שגיאות מי יבין ומנסתרות נקיני בה תפילת
החות ע"כ יומי' : סליק

סליק ספר הא"ב אשר יסד עהר"ל שליו ויסד אותם
על ד' פנים כאשר כתב בהקדמתו בפנים וה'
יזכינו להגו' בו אני וזרעי עד אלה דורי בריך רחמנא'
אשר הביאני עד הנה - אלה הלליחה נא :

פ דפרעה כפולה כי מרע"ה היה בן פ' בעמדו לפני
פרעה :

ב דפן כפולה באם נמחק נקודה שבפנים יהיה כן אם
לא תהיה כפולה לכך נכתבה כפולה שבכל ענין
יהיה פן :

ח דוחה מלופף שיהא החרון אף של הקב"ה מתפשט
לכל זרדיון ולא על ישראל לבד :

נ חגיון של ובקומך נגד ג' קומות ערב ובקר ולהרים :
נ חנין של וקשרתם נגד ג' קשירו' אחז בראש וב' ביד:
א"ר עקיבא מפני מה ידו של א' זקוף ועומד
ויש לו ב' רגלים כבני אדם מפני

שנחשב כאמת ואמת יש לו רגלים וזקף אין לו רגלים
ומפני מה ידו דקוף תלדו מפני שהוא מעיד לקב"ה
שהוא אמת לעולם שנאמר ואמת ה' לעולם :

ב מפני מה פניו כלפי ג' וג' כלפי ב' מפני שבי"ט
דומה לבית שפוחה דלתיו לכל :

ג דומה לגבר שהוא דומה לעני בשחח ונכנס לביתו
להלויה מחוכו מוזן לעני מפני מה ירכיו של ג'
סמוכים לד' מפני שכל גמילה חסד אינו אלא לדל' :

ד מפני מה דומה לחמל מפני כלפי ה' מפני שאדם

אינו משתדל אלא לטוב בעולם הזה שנבדח בה'
שהוא דומה לאכסדרא שכל מי שרוצה ללאת ינא ומפני
מה יש לו ב' פתחי' גדול וקטן שהבא ללאת ינא בגדול
בא ליכנס יכנס בקטן :

י מפני מה זקוף ועומד ופניו כלפי וי"ן והיא דומה
למטה מפני שרמו הקב"ה בראותיו שעתיד להכות
בו את הרשעים במטה אש של גיהנם עד שנשמע מתוך
הגיהנם ווי ווי מן הרשעים :

ז מפני מה יש לו ב' תנין אחת כלפי ח' ואחת כלפי
ו' מפני שכל בעלי זנות כשהולך אלל זונה עין אחד
כלפי האף עין אחד כלפי אדם ואומר שמה יראוני בני
אדם ויאמרו עליו ווי ווי האלך אלל זונה :

ח מפני מה אינו קושר כתר מפני שכל בעל חטא
יש לו גנאי ובזות פנים ואין לו שבה ושם טוב
בעולם הזה ובעולם הבא אלא פרפה :

ט מפני מה זקוף ראשו והוא קטור ספר שכל מי
שעושה מעשים טובים ולדקה וגמילות חסדים
ונותן פרוטה לעני שיחן לו בסתר שכל הנותן מתנה
בסתר יכסה ממנו ומאנשי ביתו מלאך המות שנקרא
אף שנאמר מתן בסתר יכפה אף :

י מפני מה הוא קטן מכל האותיות מפני מי שמקטין
עלמו בעולם הזה זוכה שיהא נחל חיי הצה"ב
שנבדח ביו"ד שנא' כי ביה ה' נור עולמי' בה' נבדח
הצה"ב וזבי' נבדח הצה"ב מפני מה נבדח הצה"ב ב'י'
מפני שהלדיקי' כולם ממצטים עצמם מפני מה סגין
של יו"ד כלפני פניו שכל לדיק נהנה לפי מעשיו :

כ מפני מה הוא דומה לכסא ופניו כלפי ל' מפני
שכל כסא מלכות אינו מתוקן אלא למלכי ישראל
כ"ל הנקנה בל' מעלות :

ל מפני מה הוא גבוה מכל האותיות שהוא באמצע
לכל האותיות והוא דומה למלך יושב על כסא
ומלכות לפניו ולאחריו שמאחריו כ' זה כסא הכבוד
ולפניו מ' זה מלכות והוא מובחר שבכולן כמלך :

מ מפני מה יש תם פתחה ומס סתומה מלך פתוח
מלך סתום מפני מה ראשו סמוך כלפי קרקע וידו
זקוף כלפי מעלה מפני שהוא מורה באצבעו ומוכיח
כלפי שמים שהמלכות שלו שנאמר והיתה לה' המלוכה :

נ מפני מה ידו לאחריו ויריכו ופניו כלפי ס' מפני
שהו' נראה כמי שמודה ומתחנן לפני המלך לבקומו
שנאמר כפלה ולא תוסיף קוח :

ז פשוטה כאש וישב כאמן עומד כאזן גוזר כאמן
תקיים :

כפר ברוך שאמר

ס מפני מה סתום זאינו פתוח מפני שזה הוא מחנה ישראל שהשכיני' סביב להם כחומה מד' רוחות והוא אינו מחלפן באומה אחרת וזרעם אינם מתערבים בזרע אחר אלא כהן בבת כהן ולוי בבת לוי וישראל בבת ישראל שנאמר והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש :

ע זה עשו הרשע שינאו ממנו ערסיים ומלכי אדום ומפני מה כורע ורובץ מפני שעמיד לפול תחת רגליהם של ישראל שנאמר והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש :

פ מפני מה אהרן יושב ואהרן זקוף מפני שהפה אהרן והפה חותם פה פתוח פה סתום לא היו בע' אומות ולשון שהיה מולא פתחון פה בשני עולמות בעה"ז ובעה"ב בחורה ובמז' במשנה במקר' במדרש בתפלה אלא ישראל בלבד שנאמר מעיד דבריו ליעקב ובתיב בתריה לא פשה בן לכל גוי :

צ מפני מה יש לה ב' ראשים מפני שה' רומז למיני' התופסי' שני ראשי' אחד של ישראל ואחד של אדום ומטעים הצריות ומראי' עלמס לדיקים :

לדיק כפופה לדיק פשוטה :

ק מפני מה גבוה היא בקומה זקופה ויש לה קרן מפני שכל קרני רשעים מהלכים בקומה זקופה בעה"ז ועושי' ממשנה רשע והק' יגדע קדנס מפני כבוד ישראל שנקרא ראש שנאמר ונתך ה' לראש ד"א ק' זה הקב"ה דכתיב ה' זוקף כפופים :

ר זה רשע מפני מה חוזר פניו מן ק' אהרן הקב"ה אין אינו יכול להסתכל ברשעים מפני מה רגלו של ר' מגבו ה"ל הקב"ה רשע אס אתה חוזר בד' אני מכניס אותך במחיתי ואקשור לך כתר כבוד :

ש מפני מה יש לה ענפי' מלמפלה ואין לה שורש מלמטה מפני שהומה לשקר ושקר יש לו דבור ואין לו רגלים וסוף אינו מתקיים ולא עוד שהקב"ה יסכר פי דוברי שקר מלה"ד לחילן שענפיו מרובי' זכו' :

ת מפני מה רגלו שזורה שכל מי שמבקש ללמוד תורה לריך שיכוף את רגליו ועוסק בחורה שני' והס תוכו לרגליך ד"א והס תוכו לרגליך חילו ת"ת שנושאין ונותנין בדברי תורה : סליק סליק

ויהרר שלה יהיה רגל הק' ארוך כמו תמונת נון אלא כמו תמונ' וי"ו הפוכה זכאני' למקומה אחריד יותר ע"ז בעז'ה וגם ע"כ עלה בלבי לדרו' האלפא ביתא על ה' פנים כי עולם הזה נברא בה"א שנאמר בה' בראס כדי לזכות בה ישראל שקבלו ה'

חומשי תורה שצ"י הה' יחזרו בני ישראל תשובה שלימי' כדאמר רז"ל אס אתה חוזר בו אני חוזר בך וכותר לך כתר כמוני ועי"ז יזכו ישראל לה' קולות ולקץ ה' ימים במהרה בימינו וכי"ר :

האלף בית היא הראשונה ועולה אחד לפי שהיא רומז על האחד יש שעלה בלבו קודם

בריאת העולם על התורה שהיית שכונה אללו אלפים שנה קודם בריאה כמה שנאמר שעשועי' יוס יוס ואהיה אמנן אלל אדון להבראות העולמות בשבילה כדי ליתן אותה עם שכרה לישראל גוי אחד בארץ כמו שנאמר א"ס לא בריתי וגו' חוקת שמים וארץ לא שמתי שנכתב ע"י צורת האלף בית כי תמונת האלף צורתה רומזת על יצירת שני העולמי' עליון והתחתון כמו שנאמר כי ביה ה' צור עולמים פי' בשני יודין העליונה רומז לעולם העליון והתחתון רומז לעול' התחתון כדברי רז"ל יו"ד מאמר' נברא העולם ויוד עולה במיני' עשרה וק' החמצעי' שהו' תמונ' וי"ו מהופכ' ופניה נגד מעל ועולה באלכסון עד למעלה לראשה רומזת לרקיע השמים ויפלה מספרס ע"י צירוף היודין כ"ו כנגד מספר שס המיוחד כ"ו ויוד עולם התחתון תלוי בתג שעל פניה כמו חוט מחוץ מלמע' מלמד החסד להפסק לעשו' מחינה לפני רוח פנוני' ויורד מעט למט' על פני היוד בעוקף קטן כדין כל יוד להפסיק היטב בין רוח לפניית ובין העול' התחתון וגם רגל קטן ללד ימיו יהיה לה כדאמרי רז"ל בהקומץ רבה כתב אחד מעכב ומפרש על קוץ של היו"ד היורד מלמעלה למטה מעט לפני פני היו"ד ותלוי ועומד על עולם העליון ע"י הת"ג בחסד של הקב"ה כל דורו' עד מתן תור' ע"כ יסד דוד המלך ע"ה בספרו ב"ו שעמים כ"ח כנגד מספר כ"ו של שס המיוחד שחותם ג"כ בצורת האלף ותחיל' האלף יוד וסוף האלף יוד ומיני' אחד והא' בהא תלית' והכל תמונו יש והודיעך שהוא ראשון ואחרון ויחיד ועיוחד ע"כ ראוייה היא שהיא הראשונה לאלף בית ויו"ד העליונה יהיה לה רקת ג' למעלה קנת עם פניה למעלה וי"ו בגב המצוי הפוך עג' מעלה לרמוז

הג"ה וכדאמר פשיטת בקרובץ שבועות לאלף הקדמת בית ביצירת בראשית כל הו'קמאז מתוקניין ראשי' עולם הבון באות שני כי יש עולם שני הנכי באות ראשון כי הוא אחד ואין שני זע' אלף וידה מול כסא כ"ו דורות עד שנת תחלה ראש לכל הדברות וזו צימק' בו האלף יוד למעלה קנת עם פניה למעלה וי"ו בגב המצוי הפוך עג' מעלה לרמוז

פ'ל

על אין סוף ורגלי של ד' אומות הקדושי' וג"כ
היוד מדוב' לגמרי בחמטע י"ו בנאף אלף בני' כ"ו לכן
הנג שהיא דומה ע"י הכל כתב בפייט וידא מול כסא
לדמות לכף מאזני' לרמוז עשרי' וששה דור וגו' ודוק
שהקב"ה סוקל עולמותיו

ובריותיו ולפי מעשיה' כי מראש גוף האלף שהוא כקרן
וזיות מזרחית לפוגית עד רגל היוד העליון הוא רומז
על מלח החסד ומרגל היוד עד סוף גנה שהוא דמות
ראש הוי"ו בקרן זווית דרומית מערבית הנמוך רומז
על מלח הדין והאמת במו שנאמר להניד בבוקר חסדך
והאמונתך בלילות כלומר בבקר ללד מזרחי' לפוגית להנצ
הקמה שהו' נקרא בקר ולאחר חלי היו' שהוא זללי ערב
נקרא לילות לרמוז ומקיים אמונתו לישי עפר וע"כ
העוקץ ראש הוי"ו הפוך נגד מעלה ובסוף מלמטה
ובוף היוד עם פני' וחבא של מעלה גוטה ללד החצר
כדי להודיע לדין העולמות לפני' משורת הדין בשביל
השלוס וזכו שארו"ל על ג' דברים העולם עומד על
הדין ועל השלוס ועל האמת ושמעון הזדיק אומר על
התורה ועל העבודה ועל ג' ולא פליגי פי' כי ר"ג
שמעמיד השלוס באמל' דבריו נגד הכחוב כדי להודיעך
שיש לדין הדיו והאמת ע"פ השלוס לפני' משורת הדין
וכן שמעון הזדיק הוא אומר על התורה שהוא דין
ועל העבודה שהיא מכפרת עון ומביא שלום לעולם
לפנים משורת הדין ועל גמילת חסדו של הקב"ה עושה
עם בריותיו לפני' משורת הדין וע"כ כדפי' לעיל
שהתג יורד למטה לפני' פני היוד וגוף היוד עם רגלה
משוכה ללד ימין תחת החסד ג"כ וזו שנאמ' עושה חסד
לאלפי' וכו' להלף דוד' וכדי להתרחק מן הפסוגי ומחילה
שלימה על פני' להפסיק בין העולם התחתון לפוגי' כדי
להתקיים ע"כ אמרו רבותינו בפ' הבונה וכתבת' שתהא
בתיב' תמה והזהירו שלא יכתבו אלפי"ן עייני"ן בתי"ן
כפי"ן גימל"ן ודקי"ן ז"ל שאם תהפוך גימל מלמעלה
למטה כמו כן תהא ז"ל אלפי"ן עייני"ן שאם תהפוך
ימינה לשמאלה ח"ו אז לא היה העולם התחתון יכול'
לעמוד ולהתקיים כי היה פתוח עליה הפסוגי מלמעלה
ומלמט' ואחרי שכבר נברא העולם התחתון ביזר הרע
ואם לא הית' מחילה גמורה על פניה היית' מקבל מלד
הפסוגי אליה תסמא"ל הממונה על היזר הרע ונחרב
העולם * ועוד באלף שתמונת' קלת דומה לתמונת גימל
הפוכה נגד מעלה ויוד למטה תלוי בה ויעלה מספרס
ג' לרמוז כנגד י"ג מדותיו של הקב"ה והאלף במניינה

ג"כ אחד והוא במניינ' כ"י"ג להודי' שהאח"י"ש מנהיב
את העולמותיו בי"ג מדותיו והוא יחיד ומיוחד ומושל
ומנהיג את הכל והא' בהא' תלי והכל ממנו יש לקבל י"ש
מי"ש פי"וד עול' התחתון מקבל מרא' שמים שהו' תמונת
אלכסון דמות הרקיע ושמים מקבל מיד העליונה ויוד
מקבל מתג שעליה דק למעלה ורומז לחין סוף ע"כ
אין לאותו יוד עוקץ יורד למטה לפני' פניה וזו הכוונה
רומזת אל השילוש קדושה כדמתרגמין ע"י הנביא
קדיש בשמי מרומא קדיש על ארע' עובד גבורתי' קדיש
לעלם לעלמי עלמיה וג"כ כמו שפי' לעיל שהאלף
במניינה אחד ע"כ יש להמליכנו י"ש בד' רוחות וכו'
רקיעים ולמעלה למטה ואין סוף וע"כ קבעו רבותי'
פעמים בכל יום לייחד שמו ערב כנגד היוד שלמטה
ובבקר נגד היוד שלמעלה ורבותינו דרשו ג"כ מבשכך
ובקומדוע"כ יזכו להנחיל יש עולמו שנא' להנחיל אהבי
יש כ"א כי אלף במילויין כל תיבותיו עול' למניין י"ש
עם השני יודין ג"כ מלויין כל תיבותיו כגון אל"ף למ"ד
פ"ה יו"ד יו"ד וג"כ לקבל שכר לאלף דור כמ' שנאמר
לאהבי ולשומרי מצותי לאלף דור וע"כ קרא שמה
אלף והיא ראוייה להיות ראשונה לכל האותיות ודורות
וג"כ דרשו רבותינו האלף מלשון והאלףך חכמה :

הבית

תמונת' כמו דלת היורד למטה בגרון של וי"ו
שיהיה מניינס עשרה כי היא דמות לבנין
עולם התחתון שיש לה ג' מחילות ופתוח' היא ללד לפון
בעולם התחתון (שיש לה ג' מחילות) שנברא בעשרה
מאמרות ע"כ סמך מיד אחר האלף הבית כדפי' לעיל
שיוך התחתון ג"כ במניינה עשרה ורומז לעול' התחתון
וג"כ הבית במניינה שנים שהיא רומזת לבית ראשון
ולבית שני ולשני מקדשיו אשר היו למעלה מכון נגד
זו שהיו למטה שנחרבו בעונותינו הרבים ע"י פתוח
לגמרי ללד לפוגית ולורתה ותמונתה מוכיח עליה
שבניין העליון מכון נגד התחתון אך שלמעלה
יש לה שני עוקלין שעל פני הבית מראה
על בוראה שהוא למעלה ועוקץ שכנגד האל"ף
רומז ומראה על שם קדשו המיוחד שהוא רמוז בתמונת
האל"ף כמו שפירשו רז"ל והבניין התחתונה למטה יש
לה עקב גדול ועב' כדרך כל יסודות הבניין אשר הם
רחבים ועבים למטה מן הבניינים אשר הם בונים
עליהם כדי להתקיים ולעמוד ומרובעת היא לגמרי
מבפנים ומבחוץ כדין כל בנייני האומנים באבני גזית
שעושים לחיזוק ולהתקיים ולמה היא פתוחה כל כך

ספר ברוך שמד

למנון ולא עגולה כלל ז"ל כדי למלאות פי החיובים
האזן שאם ח"ו תהא סתומה או עגולה אז היו יכולים
להטעות ולומר כמינים ופילוסופי שהעולם נותן בחל
וכבלגלים עגולים וחורים חלילה בלא מנהיג ע"כ
שיא מרדב"ע ופתחה היא לגמרי אפי' ללד לפון לתנבזר
היזר הרע וא"ה העולם מתקיים עוד כל ימי הארץ וזה
לא היה יכול להיות כ"א ע"י מנהיג אדון בל י"ש וע"כ
הזהירו רבותי ג"כ בפר' הבונה שלא יכתבו ביתו ין
בפי"ן שלא תסעה לומר כדפי' וגם ע"כ היא פתחה
ולעמיד לבא יאמר הי"ש לע' אומות העולם תאמרו
לאלהיכם שיתקמו רק מחילה רביעית כי כבר
תקנתי השלשה מחילות ויפתדו כלם בדבשת ואין להם
להצוי סנאמ' מי לא יראך מלך הגוים כי לך יאחה כי
בכל חכמי אגוים ובכל מלכותם מאין כוחד ועוד דמו
במנונם הבית שהא דומה לתמונת ד' ויפלה מספרם
עשרה כנגד עקרי התורה עשרת הדברות והיא עצמה
במניינה שנים כנגד שני לוחות ג"כ ברמז בדפי' לעיל
על האל"ף וכדאמרו רז"ל על שלשה דברים הפולס
פומד על הארצה ה' היא י"ד דברות שפיקר התורה
דמחיים בתמונת מכיין הבית כמה ד'ו עגולה ג"כ י"ד
במניינה וב' בעצמה כנגד ב' לוחות ועל הפודיה זו
היא בית המקדש ועתה בעונותינו הרבים שחרב ב"ה
בית הקפלה במקומה ברמז הבי"ת ועל גמילות חסדי'
אז"ש שהבית פתוחה לגמרי ללד לפון ח"ה הפולס הזה
מתקיים בחסדו של הקב"ה וע"כ קרא שמה בית כלומ'
ע"י הבי"ת ובני בית יתקיים בניין הבי"ת ר"ל
העולם הזה :

גימל

תמונתה במו זי"ן ורגלש מעט ארוך יותר
וע"י רגל שמאלי שהיא תמונתה יו"ד מהופך
ברגל למעל' ואם תשוב באורך רגל'ה עד ראש הזי"ן
או יהיה תמונת וי"ו וע"י זירופו יהיה הכל זי"ו כלומר
ליהנות מזיו שכינתו ומאחר שפי' לעיל שבי"ת רומת
לבנין עולם התחתון שבתוכה כל הבריות ופתחה היא
לגמרי ללד הנפני ע"כ ראה הגימ'ל שהיא בשל' גמיל'
חסד והסמיה ע"מה מיד אללה אשר הבי"ת לפני פתח
ביתה כחין מחילה להפסיק בין הנפוני ובין הבית כדי
להתקיים בני בי"ת למקיימי התורה שבר זה הגימ'ל
זוכה עוד לגמילות חסד פס' ללים ושינה מזיו שכינה
ושהיא אות ראשונה המוכרת בכתר מלכות כגון הג'
תגין שצל כל ראש צורת זי"ן כמו שזכרנו ביוסף
הצדיק ע"ה שהצמיד ג"כ עצמו לפני רחל אמו להשא'ן
בין פיטו על שמו הפרע תליתן בא"ע כמו שגא' ואשר

ניגש יוסף ורחל וע"כ ברמז אביו על זה כמו שא"ן
פורת יוסף בן פורת עלי עין וגם ע"כ זכה לכת' מלכות
הראשונה לבית יעקב ולחיות ברעב וע"כ סמך
הגימ'ל מיד אחר הבית וקרא שמה בית'ל על שם
הגימיל' חסד שיעשה ועוד כדפי' לעיל שהגימ'ל תמונתה
זי"ו שעולה במספר כ"ג וגימ'ל עצמה במספרה שלשה
וע"י זירופו יהיה הכל במניינה כ"ו כמניין שם המיוחד
כ"ו לרמזו שהגימ'ל נהנה משם המיוחד ומזו שכינתו
וע"י רמזה הגימ'ל שלשה במניינה ומוכרתת ראשונה
כנגד הג' אבות העולם המוכתרים הראשונה בכתר
פלמן בכסא הכבוד ונהנין מזיו שכינתו וג"כ דמוים
הם קצת בתמונת' כדפי' לעיל שתמונת גימ'ל זי"ן
זי"ד שצל' במספרם ע"י הגימ'ל שהיא במניינה שלשה
פ"י הכל יהיה מניינם עשרים דורות שהיה מאדם ועד
אברהם שהוא ראש לכל האבות וכאשר פי' לפיל
שתמונת' למטה כמו יו"ד או יו"ו וזו הו"י ר"ת יעקב
זיפקב ששם קבלו שם כולם תן ה"כ דורות ועוד רמז
בה שפיקר תמונת הגימ'ל המסופה בידינו מספר
האותיות צופה כמו זי"ו וע"י תוספת רגלה השמאלי
יהיה דומה עם נופה למו"ן עקומה וע"י הפמונת שפי'
לפיל יו"ד וי"ו וע"י זירופו הכל יהיה אותיות זי"ו והג'
עצמה במספרה שלשה כלומר בזכות הג' אבות יוון
כל בית ישראל וע"כ סמך הג' אשר הבי"ת לגמול פסם
חסד לקיים העולם בני הבי"ת אשר יקיימו התורה
שהתחלה בני"ת ובאל"ף ראש לעשרת הדברות ע"כ
סדרן אב"ג ואחרי שפי' לעיל שהגימ'ל כ"כ בעלת
גמילות חסד שפי"ו היא מקבלת שם כלדיקים גמורים
ע"כ הולכרו רז"ל בפ' הבונה להביר שלא יכתבו
גימלי'ן לדיקי'ן אז"ש שאינו דומה לה כ"כ צורת כ"כ
פ"י הפיכה תלעלה למטה ולעשותה רגליה עבים
וראשה דק כזה ג' דמות לדי"ק פשוטה מהופכת ח"ה
יובל לטעות ולומר כיוון שדומים הן בקבול סדרן שהכל
אחד הוא יאמרי למיחלשי גימלי'ן כלדיקי'ן וכלדיקי'ן פי'
בגימלי'ן צדד שא"ן ח"ו יכתבו גימלי'ן לדיקי'ן פי'
צורת הוי"ן בפתיה למטה הארץ או ח"ו נוכלו לטפול
ולומר אפי' לדיקים גמורים וגימלי'ן שסדים כולם כשאר
ב"א ואם בהמות וחייתו וזילנות לשאים ערומם וכוחם
יונקים מן הוצר כמו שאמר כי עשר אהיה ואל עשר
תשוב וכו' שאמר כלמס הגדה נתחך וכמה שאמר
פלתה פ"ה מקרה אחד לאדם ולבהמה וזהו לנין החינים
היורדן למטה כשרפי למזים היונקי' תלעלה מן העלם
פ"כ כדפי' לעיל שצורת תוי"ן רק ע"י למעלה ודיקים
למטה

למטה ובתריהם יורד חלמטל על ראשם וצורת היו"ן
 יורד רוח הנשמה והשכנ תלמעה למטה כגון האדם
 כמו שאפרש בעה"י כשאגיע למקומו וע"כ הולכו רז"ל
 להזכיר אע"פ שאינו דומין כ"כ יחד :

דלית יהיה עבה מאוד למעלה כדל ימין ועוקץ
 אחד שמה שלא תדונה לר"ש והג קטן על
 פניה ורגליה יורד למטה מתמעט והולך עד נגד רגל
 של הנימ"ל דק וחד זלא יאריך אוחס ען תדמה לכ"ף
 פשוטה ואחר שפי"ה שהג"כ כ"כ בעלם גמילת חסדי' הסמוך
 הדלי"ת אללה שכן דרך גדלים מחזרי' על בתי הגדיבים
 גומלי חסד' ~~ומג' הדלי"ת~~ פונה מן הנימ"ל נגד הה"א
 כי הדלים שהיו כבר פשירים מתבשרים פניהם לקבל
 נדקה וע"כ הנימ"ל פשטה ידה למטה קלת בשיפועה
 יורדת נגד הדק שבסוף הדלי"ת כדרך גומלי חסד
 פשוטים כדרך ספר מתנתם ואינם רואים פני הדלים
 כדי שלא יתביישו וע"כ קרא שמה דלי"ת כי היה כבר
 עשיר וירדה מנכסיה ולורסיה ותמונת' מורה עליה כי
 עבה היא למעלה בקרן זריות ורחבה בגופה שלא תדמה
 לזי"ן והגלה מתמעטת והולך עד שיהי' דק בסוף רגלה
 ומגיע ליד הגומל ספר שמה כמו שנה' מקימי מעפר
 דל על לשון דל"ה וע"כ היא עתה גדלותה היא מזה
 לה' ית' ומלדיק עליה הדין שפי"ה תשעה צרמה הדלי"ת
 הוה ומחמת פג"כ היא פתוחה לגמרי ללפון למטה
 ומפשפשוך במעשיה לחזור בתשובה שלימה ע"כ נורתה
 דומה לזרפה ה"א שיש לה ג"כ תג על פניה שרומז על
 כשבים בתשוב' כמו שאפרש בסמוך בנורת הה"א וע"כ
 סמך הדלי"ת בין הנימ"ל ובין הה"א בדפי' לעיל
 שמתחנה שהג"י ו"ד או זי"ן וזו היא פי' לירוק ד"ה י"ז
 ד"ה להשם ית' שמו לחזור בתשובה שלימה וע"כ תג על
 פניה קלת קטן נגד הה"א כלומר שפי' הנימל והה"א
 שהם בעלי מעשים יעלוג"כ הדלת וע"י התשוב' עממם
 וע"כ הזהירו בפי' הכונה שלא יכתובו דלתי"ן ריישי"ן
 שאח"ז יכתבו כמו ריישי"ן ועגולים אחי היא יכול לטעות
 בצורת' ולומר שכן מדת העולם שהביצול והגלגלים
 חוזרים בעול על בני האד' שהיו עשירים עניי' ועניים
 עשירי' ולא לפי מעשיה' וח"ו יכפרו בעונם ובגומל
 הטוב ולא יחזרו בתשובה ויחריבו כל הצולס כדלרו"ל
 פי"ז ב"ו ו"ל בני הזהרו במל' אפי' שנים שאח"ז תחזרו
 או תוסיפו אפי' עוקץ אחד אתם מחזריבים כל העולם
 וצירופו אם תחזרו בעוקץ של הד' מאחד או אם תוסיפו
 עוקץ לר"ש של לא תתקוה לאל אחר :

פניה וכמו יו"ד קלת פשוט למט' נגד התג מעט חשוב'
 לחוכה ופתח לר וקטן בין היו"ד ובין הדלי"ת אחרי
 שפי' לעיל שהדלת בעוצמה ירדה לדלות ועי"ז היא
 צומח' הוד"ה ומאחד' על חטאיה לחזור בתשוב' שלימה
 הולך להסמך הה"א אליה שגברא העולם הוה בה"א
 בשביל התשובה שנה' בהבראש בה' בראש ותמונתם
 ונורתם רומזת עליה כדלרו"ל העולם הוה דומה לה"א
 ולאבסלח ולאפרוזדור הקון עלמך כפרוזדור שתכנס
 לטרקלין וע"כ יש לה פתח קטן בין היו"ד ובין הדלי"ת
 שלשם פי' לער התשובה יכנס הבעל תשובה למעלה
 וע"כ תג זקוף כמו כתר על פניה כדלרו"ל ע"י אס
 אתה חוזר בי ע"י הפתח הקטן אחי חוזר כך וכופר לך
 בסר במוני וזו היא התג שעל פניה שכל הה"א וכמו כי
 ימיך פשוט לקבל שבים כי נורת תמונת הה"א דלת
 לגמרי וכלי היו"ד שהיא ללד שמאלינו כמך הד' ע"י
 צירופו יהיה יד ימינו של הקב"ה שהיא לשמאלינו כמך
 שנה' שויתי ה' לנגדי תמיד בי מימיני כל אמוש וע"כ
 היו"ד פשוטה בימינו פשוטה בכל עת לקבל שבים על
 יחד שרמזה בנורת הה"א כדפי' ונ"כ היו"ד רמזה ל"י
 מחמרו' שבו נברא העולם ולקיימי' י' דברות וה' חומש
 פורה והד' רמזה לד' יסודות שפי"ה צ"כ נברא כל
 הברואים מיו"ם עפר' א"ש רו"ח ונ"כ כדפי' שפי' י
 הה"א תמונת יד ימינו שפי"ה נשבע הקב"ה לעשו נקמה
 בצדוק ובעמלק למחות את שם מתחת השמים שנאמר
 בי יד על ב"ם י"ה וע"י יבאל הקב"ה אחמנו ג"כ
 מגלותינו כמלא שכבר הגיע זמן קץ גאולתינו רק
 שהשופה מצב מצדיקו ומאחר הגאולה במה שנאמר
 וצד וקבלך וצמ"ה פתח אלי ואשובה אליכם זיד ימינו
 פשוטה בכל עת מקודם כדפי' בנורף הה"א במה שנה'
 דרשו אפי' בהמלאו בנורתה של הה"א ע"כ בנורת
 היו"ד נעשה הא' וזו היא ע"י צירופו י"ה כמה שנה' בי
 ביה ה' נור עולמים מולס הוה בה"א זצול' הבא בפי"ד
 כמו שנאמר בה' בראש כלומר ע"י נורתה וזו היא
 שבעתם של הקב"ה בעה"ז ובעה"ב שהיא כשאו כמ"ש
 השמים כשאי שלא יהיה שמו וכשאו שלש עד שינק' בב'
 באדום ובעמלק ולגאול אותנו מגלותינו כנאל את
 הצותינו ממצרי' כמלא שכלס רמזים בנורת הה"א י"ד
 ויה ושמם שהוה כשאו ועולם הבא שיהי' למצ'ה לאלף
 השביעי ליום שכולו שבת ותנוחה לחי' עולמים ת"י
 עולמים הבעלם וע"כ אחר בי יעקב כפר לו יה ישראל
 לגאולתו וצמ"ה נ"כ שבעי יה עדות לישראל כדי שלא
 יאמרו אלינו א"ה לע"ל כמה אסם מיחיים עלינו וכלא

ספר ברוך שאמר

המזרים משלו נגופכם ויכ"ש בנשותיכם ע"כ חותם
 היות אותם בשם י"ה שנחר לו ועקב לעדו בראש שמים
 ובסוף שמים כגון ה' הראובני ה' השמעני להעיד על
 ישראל שהם מזרע קודש אבותי הם הוי"ו ואותו שם י"ה
 במילוייו יו"ד ה"א עולה כמניין כ"ו כמו שם המיוחד
 של ד' אותיו כמנין כ"ו וזה שיעד הפייט מחליו תתמלא
 תיבתו נמלא ששם המיוחד חותם בשמינו וע"כ הזהירו
 רז"ל בפ' הבוגה שלא יכתבו הוי"ו תית"ן שאת"ו יכתוב
 ח' שהיא סתומה למעלה לגמרי אז לא יוכל שום חוטא
 לשבט רק לירד למטה בניהנם שהם שחוחות לשם ותי"ו
 לא ישאיר שריד ופליט במ"ש כי אין לדיק בארץ אשר
 יעשה טוב ולא יחטא ולכך יכתוב ה"א בפתח קטן ולא
 תית וע"כ קרא שמה ה"א ע"ש הא לכס זרע שיאשר
 שריד ופליט ע"י ה"א :

וין יכתוב ראשה עגולה **בב** ימין שלא תדמה לזיו"ן
 ופניה ישרה שלא תדמה למעשי"ט שנא וכתבת'
 שיהי כתיבה ולא מעשי"ט ולא יאריך פניה יותר מעובי
 קולמוס פן תדמה לרי"ש ורגליה מתמעטת והולך עד
 למטה חד ודק לכל הפחות באורך שאר אותיות. ולא
 יעשה עבורה באמצעיתא כמנהג הסופרים שכותבים
 מחזורי כתיבה המאוזרת ג"כ למדנו מוכתבת שמהא
 כתיבה תמה ולא עבורה ואחרי שפי' לעיל על ה"א
 שנברא בה העוה"ז לחזור בה ע"י פתח הקטנה לתשובה
 שבין הד' לו' ללד הלפני ע"כ ראה הוי"ו והסמיכה
 ליה לפני אותו פתח כמין מחיל לפני הרוח לפניה שלא
 יפית בפתח הקטן ומעכב ח"ו מבצלי תשובה בשערי
 התשובה מלעשות גמר תשובתם כדרך הילך הרע של
 סמאל"ל הבא מלפון וע"כ הוי"ו זכה לדברים הרבה
 שתמונתה כתמונת מטה השם י"ש שצ"י נעשו כל
 המופתי' במזרים וקריע'ים סוף וג"כ זכה שתמונתה
 וזורתה כל הדיבו וקולות מהי"ש שדבר למרע"ה כולם
 שבתמונו הוי"ו כמו ויאמר וידבר ה' וכתו שאפרש עוד
 על הקו' כשאגיע למקומו וג"כ זכה הוי"ו שתמונת'
 וזורתה נעשו כל הזפורות לתקוע בהן בר"ה ליום הדין
 לשחק ולערבב השטן והילך הרע מלקטרג על עמו
 ישראל וע"כ סמכה הוי"ו לפני ה"א ושנה פניה לנגד
 הילך הרע לשחקו וג"כ כדפי' לעיל שה"א נברא לתקן
 עולם הבא הסמיכה אליה הוי"ו שהיא במניינה ששה
 ה"א במלוי ג"כ ש"ש וע"י ששת ימי המעשה כולם
 לשרתו לו ליום שביעי ליום שכלו שבת ומנוחה לחיי
 עולמים על סמך זה מה טוב ומא' נעים לשבת אחים
 גם יחד להקבר את האהול להיות ח' כמנין אחד פי' ע"י

ה"א הוי"ו והוי"ן לחצר עולם הזה ועולה הבא להיות
 אחד וע"כ קרא שמה וי"ו ע"ש החינו' וע"כ את' והזכירו
 ג"כ רבו' בפ' הבזק' שלא יכתבו ווי"ן יודי'ן שאת"ו יכתבו
 יודי'ן אז היו"ד קלרה ברגלהולא היה יכולה לסתום
 אפי' הפתח קטן לפני רוח לפניה וח"ו ע"י זרע בעלי
 התשובה וע"י רוח הלפני' ולא בעלי התשובה למנוח
 הפתח וימנעו מלעשו' תשובה ויפלו ח"ו למטה בניהנם
 שהיא פתוח לגמרי לשם וע"כ יכתוב הוי"ו הרוכה מעט
 לפני רגל ה"א כדי שלא תדמה הוי"ו כלל ליו"ד וג"כ
 שלא תדמה לזיו"ן פן חטעה ולומר שיוכל להסויף חול
 על הקדש ולסוף יבא ויקבע ח"ו שבת עכ"יוס ו' ויטעה
 בין אדון כל למשרתו כמו שנפגע אחר שנעשה מין
 בכהאי גוונא :

זיין יכתוב ראשה מרובע לגמרי שלא תדמה לזיו"ן
 ולארהר עב ורגלה יורד באמצע מתמעטת
 והולך עד למטה חד נגד ג' אות' אחרת אבל לא ארוכה
 כ"כ כמוהו פן תדמה לכו"ן פשוטה וג' חגין על
 ראשה ומאחר שפי' לעיל שהוי"ו כ"כ חשובה שצ"י
 לזרתה ותמונת' נעשו כל המופתים במזרים וקריעת
 ים סוף כדפי' לעיל ראוייה היא הזיו"ן להסמיך אליה
 לשרתה לשמשה לנוח בה מכל ימים שנא ויברך אלהים
 את יום השביעי ויקדש אותו ע"כ היות חביבי' עליו כל
 השביעי' שבת יום השביעי חנוך הוא אדם השביעי לקחו
 היות בלא עתו מהעול' הזה שנת שביעי' שמיט' שבע כני'
 שבע פעמי' (יובל) ואלף השביעי מנוחה לחיי העולמים
 עד אברהם כ' דורות וע"י יצחק ויעקב שהוא עיקר
 זרעו הקודש בניו יהיה כ"א דורו כי בני בניו הרי הם
 כבנים וזוהי עולה למנין ג' שביעית והעמיד הקב"ה
 מהם הג' אבות לקבל שבין כל הג' שביעית דורות של
 כ"א דורות וכשתמנה אברהם יצחק ויעקב לג' דורות
 לוי קתה עמרם לג' דורות נמלא משה ואהרן הם דור
 השביעי שנחר בהם הקב"ה ובזרע' לכהנים וללוים מכל
 שבטי ישראל וכשתמנה משה ואהרן ונדב ואביהוא
 אליעזר ואחמ' אז תמלא שפנחס בן אליעז' ג"כ השביעי
 שנחר בו השם ית' לבדית' כהנת עולם ולמ"ד פנחס
 זהו אליהו ולא מת ומקבל כל הברית של מילה לעולם
 וע"כ בחר היות צורת הזיו"ן ובשביעותה שהם חביבי'
 לפני הקב"ה וע"כ ראשה מרובעת לגמרי וג' חגין
 (שעל ראשה לג' אבות העולם והגוף היורד באמצעו)
 ביניהם כנגד שבטי ישורון שיא' מהם וכלל מקום)
 ככתר מלכות על ראשה רתוו הרא' הריבוע לד' האמה'
 והג' חגין שעל ראשה לג' אבות העולם והגוף היורד'
 באמצעו

באמצעו ביניהם כנגד שבטי ישראל שאלו מהם ובכל מקום שיהיה לורת זיון הפי' באתיות אחרות מפני רוב חיבתה ג"כ ג' חנין כמו כתר מלכות על כל ראשם כגון אבות **שעמנו נין** ע"כ הוי"ן ג"כ באמצעו כי מן האלף עד תיו ה' האמצעי באתיות והיא אות הראשונה של מלך י' שומן המ"ס עד האלף הזיון האמצעי ו' אבות בימינה ו' בשמאלה כנגד ו' ימי המעשה לשרת לה נחמים ותמונ' הזיון בראשה עובר לימין ולשמאל לרמוז על ששת ימי המעשה וג"כ דרשו רבו' חס תשמור שבת כראוי בנר דלוק ושלחן ערוך המלאך עוב מצרך כן יהיה לשבת הבאה ומלאך רע יענה בעל כרחו וזמן וע"כ אמר הכתוב אות היא לעולם ביני ובין בני ישראל כי ששת ימים וכו' פירוש אות היא זה הזיון המביאה ישראל בלורת' ובתמונת' לע"כ בקיום מצות שבת ותפילין ומילה שנאמר בכלם אות שהיא הזיון רמוז עליהם על אות שבת כדפי' שהיא אמצעית וראשה עובר לימין ולשמאל וכו' ותפילין ג"כ רמוזת כי ראשה מרובע לממרי כתפילין מרובעו' הל"מ ושלשה תגין על ראשה כנגד הג' חרילין שבין הד' בתים של ראש שמינין למטה עד התפר שנת' בהן ג"כ הל"מ שמינין בנובה של הראש והרגל של הזיון היורד מן הראש הריבוע באמצע למטה נגד התפילין של היד שיורדין באמצע של הריבוע להניחם על היד באמצעיתה נגד הל"ב על יד כה"ה מדכתוב ידכה וג"כ ריגוז לורת תמונת הזיון לאות ברית קודש למילה ביום ז' קודש שנימול דומה לה כי למעלה בבטן עד וכנגדה למטה ע"י הכיס והגיד יורד באמצע לממרי עד למטה דק וחד דומיא דרגל של הזיון ביום זיון וע"כ הסמיך החי"ת מיד אל הזיון להמול בהשכמה ביום ח' להסמיך האותיות יחד שנאמר ג"כ בה והיה לאות ביני ובניכם וכן תמונת ימים ימול בשר ערלתו וע"כ יסדו רבי' בצרכה של אחר המילה חתם באות ברית קודש פי' זו היא אות הזיון הקוד' שנת' בה ויקדש אורו כדפי' לעיל ועוד רמוז בתמונ' ובלורת הזיון שע"י יורדים הנשמה והשכל אל גוף האדם וגם לפעירת האדם למקומו ג"כ ע"י אות' התמונ' והלורה כי לורת הזיון ותמונת' מרובעת ועבה היא למעלה בראשה וג' תגין על ראשה וגופה עם לוארה מתמעט' והולך עד למטה דק פי' עד שמיני' לכת האד' שהוא תש ודק כחס למט' ר"ל בעה"ז למטה ולמעל' מרובעת כי כל מעשה מרכבה מרובע' וכחס גדול ועצוהק מתמעטת והולך עד למטה דק עד גוף האד' ר"ל בעה"ז ועסי שאל' ויחס באפי' נשמת

חיים ויהי האדם לנפש חיה כי תמונת הז' כתמונ' האף הפוכה שעל פני האדם ועבה היא על הפה ועוברת על לידי הפנים והולכת ומתמעט' עד בין העינים דק וחד ועל הפה בנחירי האף יש ג' עמודים נגד ג' תגין שעל ראש הזיון וע"כ היא הפוכה כי מעש' מרכב' מהופכים לעולם התחתון כי האדם נקרה עולם קטן כי העינים נגד שני המאורות השמש והירח והגלגול' נגד הגלגל' שהם עגולים וכן כל האברים מפרש בספ' יצירה והאף שהיה יורדת על הפה מבין שני המאורות בלורת הזיון ממש לירד הנשמה עד גוף האדם ע"י וזו היא שאלמר ג"כ נר אלהים נשמת אדם פי' שירדה מלמעלה מבין שני המאורות בלורת הזיון אל הגוף האדם וכשיפטר האדם מן העולם הזה אז עיניו ראו' עם פיו של אדם ע"י האף שהיא תמונת הזיון מהופכת כדפי' לעיל וע"כ לא יהיה דברי פינו אלא מדברי תורה או דברי אלהי' ושבחו וגדולתו וכיוצא בהן ולא מדברי עראי' כ"ש שלא ידברו דברי ליצנות או ניבול שה' כי ע"י האף מהופכת מלורת הזיון ע"פ ע"י החרין שג"כ ע"י הפה הולך וחוזר ע"י הרוח היוצא מן הדבור אל נחירי האף הן טובים הן רעים וזו היא שאל' מלוא גוררת מלוא עבירה גוררת עבירה וכו' וע"י נטמאה ח"ו הנשמה בגוף האדם ע"י עצירתו וכשנפטר האדם מן העולם אזי היא הנשמה כ"כ כבידה שאינה יכול' לעלות בלורת זיון אל מקומה שהייתה כבר וזו היא גיהנם כי ע"י ז' הן לה לער גדול מזה וע"כ קרה שמה זיון כי ע"י לורתה ותמונתה חס הסך האדם אזי יהיה זיון' וישמר בעה"ז ולעה"כ כדפי' לעיל וע"כ הזהירו ג"כ רבי' בפ' הבונה שלא יכתבו זיינין וזיון' שאם ח"ו יכתבו כמו וזיו' אז נוכל לטעות ולומר שיוכל להוסיף מחול על הקודש וע"י יבא לכבדו ולבסוף חתי' ח"ו לקבוע יוס' השבת על יוס' ולטעו' באדון כל למשרתו כמו שפגש באחר שעלה למרום וראה מטטרו'ן שר הפנים ועלה בדעתו לטעות בין אדון כל למשרתו ולומר ששתי רשויות הן ונעשה מין ע"י ותלמיד חכם גדול היה :

חיה יכתוב ראש הראשון קלת עגולה נגד הזיון וכמו זיון' וראש השני כמו זיון' ממש ולא ירחיק מן הראש הראשון לכל היותר כעובי הקולמס ותנ' על פניה כדי לדמות קלת לה' ויחסר שני זיינין למעשה יחד כחטופרות גמל' כדי לקיים דברי סנייה רבינו תם ורש"י ואחרי' שפי' לעיל שהזיון בלורתה כ"כ חביבה ומעונה לפני הקב"ה הסמיכה החי"ת מיד אלל' על שאלו' תן חלק לשבעה וגם לשמונה ולבשה גיאות

ספר ברוך שאמר

ואמרה מאחר שנעשו כבודות הרבה לנור' הזי"ן לריך
להכבידו בכפליים כי יש לי שני זורות זייני"ן ויעלו
על ראשי שני פתר מלכות כי ה"ך ישמשו שני בני מלך
בכתר אחד וע"פ חטאה החי"ת כמה שנאמר פן יאמרו
ידינו רמה וכו' וע"כ ה"ן לה שום כתר מלכות כי הי"ת
רם ונשא משפיל גה"ס ומגביה שפלים והע"פ שיש לו
שני זורות זייני"ן אלה ה"ן לה שום כתר מלכות והתג
שעל פניה ללד שמאל לדמותה לה' וחטרת גמל לקיים
דברי ר"ת ורש"י ואינם קרוים שום כתר כדפי' לעיל
ולא זה בלבד אלא העוקץ שלה ללד ימיו נגד הזי"ן ניטל
הימנה כד"ן כל חמדן כי לשם היא קבלת החימוד מן
הזי"ן ואחרי שראה החי"ת כ"כ גנאי ובושת שקיבלה
על החימוד ועל הגיאיות שלא ניתן לה אפי' כתר אחד
וע"כ היה לה חרטה לחי"ת על חטאיה וע"כ ניתן לה
חטרת גמל עליה שהם אותיות ח"ר ע"ת ח"ט ותג על
פניה ועי"ז יהיה דומה לה לכתר אחד ג"כ אך
שחטרתיה נטתה לאמלעית' למעלה ומחוברים יחד
ועי"ז חי"ת יהי' דומה לשער בתמונת' וע"כ בקש שלמה
ע"ה פ"ז שנאמר והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד
בלומר שאז שערים ראשיכם פי' החטרת גמל שהם
בעיניים שאז אותם שיהיו זקופים ויהיו כמו כתר אחד
ע"י התג ג"כ שעל פניה של חי"ת ויהיו ג' זיונין זקופים
ויבא מלך הכבוד פי' וירא כל העולם שמחלת לחטאיה
של חי"ת כמו שמחלת לחטא של אבי דוד עבדך וע"כ
קרא שמה חי"ת מלשון אל תירא ואל תיחש כי מחל ה'
ית' לחטאיה וע"כ ניתן לה לפייסה ח' למילה וח'
למילואים ושמיני עזרת ומיום השמיני והלאה ירצה
לקרבן ושונת ימי הזוכה וע"כ הוהירו רבותי' בפר'
הבונה שלא יכתבו ההי"ן חית"ן שאח"ו שיכתבו ה'
אז יהיה הד' פתוחה קלת ללד נפון ומאחר שכבר פגע
בה ה"ך הרע לחטא בחימודו ובגיאיות אולי יפח בה
הרוח הנפוני דרך אותה הפתח אלי"ח"ו וימנעה מלחרט
ע"י היז"הר לשכינתה הטו"ת לח"ט עולם ויאבדו עוד
אחר' עמה וח"ו מה יאמ' העולם ע"כ סמך ח"ט כדפי':
ט"ת צריכה להיות ראשה הראשון ארוכה ב' קולמסין
ועגולה מכל זד וכסוף לפניה מאוד עד נגד
יריכה התחתון מהה"ירו רבי' עליה שלא יכתבו עיט"ן
פיפי"ן ש"מ סיה" קלת דומה לפי' וכן במיימוני וראש
השני כמו זי"ן מתם בצניעה ומחוברת למטה יחד כי
כ"ז תמונת' ואחרי שפי' לעיל שהחי"ת קבלה כ"כ בושת
וגנאי על חטאיה שיש לה שני זורות זייני"ן וה"ן לה
שום כתר גמור ראה הטו"ת עלבונה ופנה פניה על כל
גופה ממנה וכסף ראשה עד נגד יריכה למטה בג"כ

יוכל להיות שהטו"ת ג"כ כבר נתנ' עיניה בחי"ת לח"ט
עמה ועי"ז נתחרט היא מאוד בכל לבנה וקבלה עליה
יסורין וחשובה שלימה כאילו עשה המעשה שכן מלינו
בחסידיים הראשונים שניערו גופם ציפורים על ה"ך
הרע ועל ההוררים רעים יותר מאחרים ע"שים על
המעשים וע"כ כפפה ראשה וליערה עצמה כ"כ וגופה
ציפוריט עד שכפפה ראשה על פניה נגד לבנה ונגד
יריכה כמעשה בן דורדיא החוטא שקבש שמים וה"ן
לצקש עליו רחמי' ולא קבלוהו כי ילא עליו ב"ק שא"ן לו
חלק נעה"ב אז הלך לבקעה וכסף ראשו בין יריכו עד
שיצא נשמתו וחזר וילא ב"ק עליו שהוא בעה"ב ולא די
שימחול הי"ת לחוזרים בתשובה שגימיה חלה יותר ע"ז
פעונויותי' יחשבזו למלות ולזכות ועי"ז למעל' העליוני'
אשר לדיקים גמורים אשר לא עשו חטא אינם יכולים
להגיעש וע"כ חיברה אליה זורת זיי"ן גמור וכתר
מלכות על ראשה אך בדרך זה שיחשבו בעלי תשובה
שלימה כ"כ בסייגים ובלא ההוררים רעים שלא יפגעו
בהם עוד כל ימי חייהם כאשר אבאר שתמונת הטו"ת
רומזת קלת ע"ז כי תמונת הטו"ת במקל' ראשה הראשון
שעל פניה יו"ד מהוסב' ע"ס פניה ורגל' ללד שמאל ויתר
ראשה עד למטה תמונ' רי"ש וראש השני עם התחתית
היא תמונת נו"ן עקומה ג"כ הפוכה והיא עצמה כולה
בתמונת' כ"ז ועי"ז לירפוש יהי' הכל אותיו' כנז"ר כלומ'
בעלי תשובה שלימה יעשו עצמם כנזיר כל ימיהם
כדארז"ל הרוחה טוסה בקלוקל' לריך להזיר ע"כ סמך
פרשת נזיר לפרש' טוסה בחזרה וג"כ ע"כ סמך הטו"ת
אחר החי"ת שראה בקילקולה של החי"ת ועי"ז הטו"ת
חורה בתשובה שלימה ונעשו עצמה כנזירה וע"כ קרא
שמה טו"ת מלשון טאטתיה בלומר שטאטתית' כל חטאה
מעליה ויחשבו לה לזכות ועי"ז נעשית עצמה כנזירה
זוכה למעלה העליונה כדפי' לעיל וע"כ זכה ג"כ
להסמיכה אל היוד אות קודם שנאמר בה העשירי יהיה
קדש והיא ראש לשם המיוחד של ד' אותיות והיא ראש
וסוף לכל השפירו' והיא ראש וסוף לזורת האלף כדפי'
לעי' לזורת האלף וע"כ הוהירו רבותינו ג"כ בפ' הבונה
שלא יכתבו לגמרי טית פי' שאח"ו יכתבו כמו פה אז
יהי' לה פה ולשון ומלח להרי' ראש' וח"ו עי"ז לא יתחרט'
ולא ישוב בתשובה שלימה כי ע"י פה ולשון ומלח להרים
ראש יבא לדבר עם שכינת' ח"ט ועי"ז הדיבור יבא
לידי מעש' כי ג"כ כבר נתנה עיניה בחי"ת כדפי' לעי'
ויאבד ח"ז שכינתה עמה ויאמרו העולם ע"כ סמכו
יחד וע"כ כדפי' לעיל שלא יהיה לה פה אלא ראשה
כסוף

כפוף כדרך הצעלי השוכה שלימה והנזירים ששומעו
 חרפתם ואינם משיבים כמו שאין להם פה להשיב ולא
 מלך להרים ראש אע"פ שיזדעים להשיב ה"ה שותקים
 כמו שאין להם פה ומקבלים עליהם יסורין תהבה
 כדאמר ל' ספר יסורין בתיקתא וכופין את ראשיהם
 והולכים לדרכם ואומר בלכס מעט טובי נבזית ומודי'
 להי"ת וגם ע"פ סמך ליו"ד :

יו"ד יכתוב למעלה עגולה לגד ימין ורגלה יעקם
 למטה לגד שמאלי שלא יהיה דומה ליו"ו ת"ג
 בשוה על פני עולה למעלה ולמטה על פני היות הכל
 למטה העוק י"היה קצר מן הרגל שלא יהיה דומה לחית
 קטן ולא יכתוב גוף היות ארוכה למעלה פן תדמה
 לרי"ש קטן רק כצווי הקולמם ופני היות יכתוב ישרה
 ולא באלכסון פן תדמה למעשיט דכתיב וכתבתם דבצו'
 כתיב' ולא מעשיט ואחרי שפי' לעיל שהי"כ"כ בעלת
 השוכה שלימה ראו' היא להסמיך אליה היות שהיא
 עשירית אות קודש ורמוזה היא לעולם הבא שברא
 ביום בשביל הנזיקי' שדומ' ליו"ד שיזכו בעולם הזה
 להנחיל עולם הבא כמ"ס להנחיל אוהבי יש כדפי' לעיל
 בצורת האלף שע"י היותו"ן על האלף במליון עולמם
 למנין י"ש ויוד התחטפה שרומז' לעולם התחתון שתלוי
 ועומד לתיקון עולם הבא לקבל י"ש מ"ש כי ע"כ יו"ד
 במנינה עשרה כי עשרה דורות מאדם ועד נח ועשרה
 דורות מנח ועד אברהם שהוא עיקר הראש לכל האבות
 ועיקר זרעו יצחק יעקב וישראל ורעם שקבלו עיקרו
 התורה בעשרת הדברות שבזכות התורה ינחלו אוהבי
 י"ש עולמות וראש שמותי' רמוזי' ביו"ד ובצורת היותו"ן
 שבאלף מאדם הראשון ויוד שבאלף מאברהם ויוד
 מילחק ויוד מיעקב ויוד מורעם ישראל ועיקר שבט
 מישראל יהודה ויוסף שמהם הושה מלכות בית ישראל
 ויוד מיה"ש שחתם י"ש בשם של שבטי ישראל הראובני
 השמיעני וע"י בולס יהיה ז' יודין שהם עשירית קודש
 לה' משבעים עממים שבחר בהם הקב"ה מכל האומות
 כמ"ס וחתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש וכמ"ס
 עם קדש אתה לה' אלהיך וע"כ היות היא האות הקטנה
 שבאלפ' בית' וראשה כפוף למטה כמו הנזיקי' שבישראל
 כופפי' ראשיהם ומעטו' למטה ר"ל בעה"ז למטה וכמה
 שגאמר לא מרובכם חשק ה' בכם מכל העמים כי אתם
 המעט - ועוד ג"כ היות עוקפה של תפלה ושל מטה
 רומזת לחתית המתים שיעלו ויחיו לע"ל כי ימות ויחיה
 ע"י היות וכמו שאמר הנביא על תחית המתים על כל
 בית ישראל וחייתם ויחיו וע"כ קרא שמה יו"ד שיו"ד
 ישראל להי"ת שמקיים חסדו ושלמותו לישיני עפר כמו

שהבטחתי ע"י נביאיו כמ"ס אני אמית ואני אחיה אני
 דברתי ואני עשיתי כאוס השם הכל על תחית המתים
 וע"כ רמוזים על היו"ד בעוקפה של מטה שימותו ועל
 של למעלה שעושה למעלה שיצמדו כל בית ישראל
 מקבריהם ויחיו ולא ימותו עד עולם - וג"כ רמוז היות
 על הקדושים שבישראל שאסרו נפשם על קידוש השם
 ועל יחודו והם ג"כ עשירי' שבכל דור דורות שבחר בם
 הי"ש כגון עשרה הרוגי מלוכה רבי עקיבא וחביריו
 שבאה עליהם מלכות הרשעה בשפטן בעלילת עשרת
 השבטים כמ"ס כל אשר יעבור תחת השבט עשירי יהיה
 קודש לה' - וע"כ ארז' ל' בפי' הנוגה שלא יכתבו וי"ן
 יודין שלא יחליפנו ולא ימיר אות הקודש באות אחרת
 ואם המיר ימיר אות באות אחרת והיה הוא ותמורתו
 קודש ולריכים שניהם גניזה וקבורה לקבור אותה שרפ'
 עם כל הכתוב אחרים אלל הקדושים אשר בארץ או אלל
 לדיקי עולם החסיד' ת"ח ויהי גניזתן כדון קדושי'
 ובכור' ועוד רמוז בתמונת היו"ד שהיא העשירי אות
 קודש להמילה שנאמר בה אות קודש והוא חבר העשירי
 באדם ג"כ קודש לה' כי תמוג' המילה ע"י העטר' שהיא
 למעלה ולמטה לפני הגיד וזו שלמעלה ועל' לרמוז כנגד
 ת"ג ופניה של היו"ד שעולה על פני היו"ד וסוף ראשה
 של המיל' שהי' עגולה וקצת עקום למטה וחד נגד הכיס
 רמוזה נגד רגל של היו"ד וגוף המילה נגד גוף היו"ד
 וע"כ יסודו רז"ל בצרכה של אחר המילה חתם באות
 ברית קודש וכו' כלומר הי' שהיא העשירי אות קודש
 על כן המילה שנימול גם כן היא חבר העשירי
 ואות קודש כי שני העינים ושני האזניים ושני נחירי
 האף והפה ושני הידי' והמיל' שנימול היא חבר העשירי
 ואות קודש דומה לתמונת יוד שגם הוא אות העשירי
 ואות קודש כדפי' לעי' קצת בצורת הוי"ן שהיא במניינה
 שבעה וע"י הג' תגי' וְשֵׁשׁל ראשה יהיה עשרה במנייני'
 ג"כ אות קדש לכוונ' זו כדפי' וע"כ סמכו רז"ל שדרש
 על שנאמר ובה אליה שהוא ע' וע"י המילה שהיא חבר
 העשירי אות קוד' לקדש בה ע"י מילה את האשה בביא'
 וע"כ יהיה כל אדם בצניעות ובאהבה שלימי' לשם שמים
 עם אשתו לכל הפחות בשעת תשמיש לכיון דעתו לדעת
 אשתו ויהיו ילדיו הגונים וטובי' כמ"ס וזהבפת לרעך
 כמוך ופי' רבו' על אשתו הכתוב מדבר וע"כ הי' שיתוף
 פמוי"ה לשם איש ואשה ואח"י שיקלקלו מעשיהם זה
 כנגד זה שלא כהוגן אזי יברח השם י"ה מהם וישאר רק
 אש ואש פי' אש להבה תמיד וע"כ יכבוש כל אדם את
 יצרו להשוות דעתו לדעת אשתו הטובה כמ"ס כל אשר

תאמר

ספר ברוך שאמר

מאמר אליך שרה שמע בקולה וכמ"ש ע"כ יעזוב אים
 הדיו וחמו ודק באשתו והיו נבשר אחד פי' לדע' אחד :
כף יכתוב עגולה ללד יתין למעלה ולמטה ופניה
 ישרה פן תדמה למעשי"ט וחרתי שהיו ד' אות
 קודש יש לסמוך אליה ג"כ הכ"ף שרומז על כלי הקודש
 לסמוך קודש אל קודש כי תמונה הכ"ף בתמונת שני
 כפות זהב כשל הנשיאים שבראשם נוגעות יחד זה כנגד
 זה דרך כפיות הכ"ף וקיצול יד של הכפית העבה
 פשוטו למעל ולמט' יו"כ כף במניינה עשרי' ושני כפות
 במשקלם עשרים זה"ב לרמוז על אברהם חזינו ע"ה
 שהוא דור עשרים מאדס הראשון וכף אחת עשרה זהב
 במשקלה לרמוז על יצחק וכף השני שב"כ עשר' משקלה
 לרמוז על יעקב שזרעם קבלו עיקרי התור' בי' הדברות
 שעל שני הלוח' כנגד השני כפ' של ז' ה"ב ימים קורין
 בתורה בסבוע וב"כ הקרבנות של הנשיאים רמוז' על
 האבות פר' אחד נגד אברהם שהוא אב אחד שהקריב פר'
 אחד חיל אחד נגד האיל של עקידת יצחק היהיד לאמו
 וכדש אחד לכל נשיא ונשיא נגד יעקב שנה' בו והכשבי'
 הפריד יעקב לקרבן של הנשיאים שבה מורעו וע"כ
 סמוך הכ"ף בין היו"ד והלמ"ד שע"י הכ"ף יהי' אותיות
 כלי' לסמוך כלי הקודש ליו"ד העשירי אות קודש וב"כ
 ע"כ קרא שמה כ"ף ע"ש הכפות כדפי' ועוד רמוז
 כ"ף כפופה לכף יד כפופ' של מרע"ה שקבל הי' דברו'
 מכף יד פשוטה של הקב"ה שהוא פשוט מכל פשוט וזהו
 מכף אל כף שהם עשרה וי' הדברות במנין הכף ג"כ
 עשרים וג"כ הכף רומז בתמונו' לכנפי הכרובי' שהיו
 פורשי כנפים מלמעלה סוככים בכנפיהם על הכפורת
 גלומר כפיפו' הכ"ף תעמיד על הכפורת וקצת בשיפוע
 גמלא עי"ז שהכף פורשי כנפיה למעל' סוככי' בכנפיה'
 אל הכפורת ופניהם איש אל אחיו אל הכפורת ע"י
 בשיפוע כי הכ"ף במניינה עשרים וכרוז אחד גבהו
 עשרה טפחים וכרוז השני ג"כ עשר טפחים וזה יעלה
 למניין עשרים ג"כ הכף וג"כ הכף פשוטה יהיה רגלה
 ארוך כ"כ שתוכל לכופפה ולעשות ממנה כף כפופה
 וג"כ להעמיד בקצות השני על הכפורת ועי"ז יהיה
 הפסוק מסודר על אופניו ויהי' כמו שנאמר ויהיו השני
 כפי"ן פורשי כנפים מלמעלה סוככים בכנפיהם ושני
 קצות הכפורת ופושטים בכנפיהם זה כנגד זה בשיפוע
 וראשיהם קרובי' זה אל זה באמצעו של הכפורת ובזה
 י' טפחים לשם מן הכפורת ופניהם ג"כ לנגד הכפורת
 איש אל אחיו ועוד רמוז בתמונת הכ"ף שהיא דומה
 לתמונת שני ווי"ן שהם עולים במניינם י"ב ג"כ כנגד

י"ב כל הכפות של הנשיאים י"ב לשבטי ישראל שהיו
 כ"ף ברכות בכל יום כמו שנאמר מה ה' אלהיך שואל
 מעמד ממך בני' מהה וג"כ דרשו רז"ל ממ"ה י"י
 במילוי יעלה ג"כ מהה ומ"ה בח"ת ב"ש י"ך שבמניינה
 ק' וכף במילוי ג"כ קו"ף ועל רמוז הכף כפופה למטה
 בתמונת' דומה לשני רישין סגורין ברגליהם בכפיפתם
 למעל' ולמטה ורומזת לבלות מזרים שנתמ' בה ועינו
 אותה ארבע מחות שנה ושני רישין עולה במניינם
 ג"כ ד' מחות וע"כ היא כפופה למטה לרמוז שאנו
 כפופים תחת רומנו' העול' **הג"ה**

למטה ר"ל בעולם הזה **כתיב בראשית** ויגרש את
 שהיא למט' והכ"ף פשוט' החלש וכו' ואת להט החרב
 רומזת לבאולת מזרים המתהפכת לשמו' את דרך
 עינחס השם ית' כ"כ ג"כ עץ החיים כף פשוטה
 בכפלים כמו שנאמר ע"י מתהפכת כנגד ר' ש"מ
 הכ"ף פשוטה ואתה הרס לדרש ואסכמרחי' מן הדרך
 את מתוך ונטה את ידך אז להט החרב מתהפכת
 וגם קריעת ים היה דומה מן עץ החיים בג"ע ודו"ק:
 לתמונת כ"ף שהיא כ"ף

פשוטה כמו שנאמר לגזור ים סוף לגזרים ואין גזרים
 פחות משנים והיו סבורים ישראל היאך שעלו גם כן
 המזרים מן הים לדרך אחרת ג"כ ביבש' עד שראו אותם
 מתים על שפת הים וג"כ ד' לגזור ים סוף לגזרים
 פי' בזכות המילה שנימולים נעשה קריעת ים סוף
 כמ"ש בנימין לעיר רודס שרי יהודה רגמחה כלומר
 שבטי בנימין מהרו לפני כל השבטים לתוך הים עד
 המילה אז קרע הים בזכות המילה שנאמר לגזור ים
 סוף אל תקרא לגזרי' אלא לגזורי' ועוד רמוז בתמונ'
 הכ"ף לתמונת כ"ף מאזני זרק כי עגולה היא מצפני'
 ומבחיץ ככ"ף מאזני זרק וע"כ סמך הכ"ף לאותיות
 מל"ך להפך כי המלך בכבודו שוקל כל דריות לפי
 מעשיהם והוא באמצע מן הא"ב שפי' לעיל וג"כ ע"כ
 היא חותמו של מלך ע"י אל"ף ותי"ו וזהו אמת חותמו
 להודיע שהוא יש"ע רמיות' אל"ף מ"ס תי"ו שהוא
 רחשו ואחרון ואמצעי וג"כ דרך המלך בשר ודם למסו'
 חותמו לשני' למלכותו להאחד התיב' שמונת בה החות'
 מסוגרת בשני מפתחות ולשני ג"כ מפתח אחרת שע"י
 שניהם יפתח התיבה לחתום בחותמו של מלך כדי שלא
 יוכל כל אחד ואחד לבד לחתום אלא לפי אמירת המלך
 וליווי וחתום השניים למלך מלוכמים בלבוס מלכות
 חואר המלך ולכן הל' גירופו כ"ו כמנין שם של ד'
 אותיות וע"כ המ"ס ג"כ תואר כ"ו וג"כ המ"ס יש להם

המיוחד כ"ו

נון יהיה ראשה וזוהרה עם גופה דומה לזיון אך
 שיהיה משוך גופה לז' ימין כדי לקרב אליה
 אות אחרת למעלה לראשה ג"כ ולא די בקירוב למטה
 ולא יאריך בראשה יותר מעוצי הקולנוס פן תדמה
 לזכ"ת קטן ובעיקוס למטה יהיה קצת עגולה כדי שחופל
 לפוטטה ולעשות ממנה כון פטוטה וכן כל הכפופות
 והכפולות ריכות להיות למטה בעיקוס קצת עגולות
 מטעם זה ומושבה למטה יהיה ארוך יותר מן הראש
 כדי שלא תדמ' לזכ"ת קטן ג"כ ואחרי שפי' לעי' שהמ"ס
 ראש שמו של מלך וגם שהיא רמוזה כ"כ לנאמנת י"ש
 הפקיד חותמו אללה והיא שנייה למלך ומלוכשת בלבוש
 מלכות וע"כ ראויה היא להסמיך ג"כ נביאים ונאמני'
 וסודנים להיו' גם כן בע"מ המלך כי תמונת הנון ראשה
 וגופה עד עיקוס מושבה כמין זיון ממש וע"י עיקר
 מושבה יהי דומה ליו"ד או ליו"ו הפוכה והיא עצמה
 כן וע"י לירוף הכל יהיה אותיות יוון רמוזת בהש
 להודיעך שע"י עלתס יוון הי"ת כל שבטי ישראל שהס
 ס' ריבוא וגם ע"י י"ג מדותיו הרחמנים כי יוון עולה
 במניין ס' וי"ג והנון ג"כ משבע האותיות המוכתרים
 בכתר מלכות כגון שעט"ל ו"ג א' ב' ג' ד' ה' ו' ז' ח' ט'
 שבעת השמים המשרתים היושבים ראשונה במלכות
 וע"כ סמך הנו"ן אחר המ"ס וגם הנון משומרת ה"טב
 מפני רוח לפוגית ע"י בת זוגה הנון פטוטה כמין דלת
 עולה וכמין מגן ארוכה שהס מעמידה לפניו
 ולאחריו ומשומר מכל רע כמו כן הנון כפופה ארוכה
 ולפני' פתח ביתה כמין מגן נגד הלפני וגם ע"כ קרא'
 שמה כון על שם במגיני ינון שהיא משומר ע"י מגן בת
 זוגה ונון פטוטה ג"כ היא לריכה להיו' כ"כ ארוכה כדי
 שחוכל לעקס למטה ולעשות ממנה ג"כ כון עקומה וכן
 כל הפסוקות לריכין להיות ג"כ מטעם זה ארוכים
 כ"כ לעשות מהם עקומות כדי להגין היטיב לפני בת
 זוגה מפני רוח לפוגית ועוד הנון כפופה רמוז לגלות יוון
 כי תמונת הנון למטה על ידי כפיפה הוא דומה ליו"ד
 או ליו"ו הפוכה והיא עצמה כון וע"י לרופי הכל יהיה
 אותיות יוון ולפני הנון בהלפא ביתא הס אותיות מלך
 להיפך וזה יהיה רמוז לגלות מלך יוון והנון פטוטה
 קצת רמוזה לגאולתה שהיה ע"י מתתיהו בן יוחנן כ"ג
 וע"כ נמי סמך כון למס ונון כפופה לפטוטה ועוד
 רמוז בתמונת הנון שיש לה תמונת ז"ן יו"ד וי"ו וזהו
 ע"י לירוף זיו כלומר שהכניחים והנאמנים והסודנים
 ות"ח נהגים מזיו השכינה ומקבלים רוח הקדש בצורת

תמונה חזכה המ"ס פתוחה לדמות לחיבה שהיא קצת
 פתוחה והמ"ס כחומה דומה לחיבה ומסוגרת לגמרי
 ע"י תמונת הו"ו יהיה חיבה ומסוגרת לגמרי נמצא
 שהו"ו עצמה היא המפתח וע"י אמר הכתוב הבריה
 הריכון מבריה מן הקצת אל הקל' פי' מלמעלה למטה
 ע"י שני קצות תמונת הכ"ף נמצא שחוסם של הי"ש
 תמיד מסוגר בתמונת מ"ס כחומה וע"י נמצא שהלבוץ
 שבהוך המ"ס כחומה הוא עיקר ליו"ר האמצעי של
 החוסם של הי"ש וע"כ לא ראה הקב"ה י"ש למכו' אותו
 הליבוץ בשום ד' של בני חכם אפי' ליד מרע"ה בלוחות
 כי מ"ס וסמך שכלוחות בנס היו עומדים פי' באויר
 וסמך נמי ונחאי עומה כמו שצדאר בעז"ה בסמוך
 וג"כ דרך כל העולם לחקוק שם סביב החוסם מצחוץ
 כמו כאן תמונת כ"ו כמנין ש' המיוחד שצדכו החותם
 מצחוץ ואחרי שהמ"ס כ"כ תמה וישרנית ומיוחד לכה
 באמת ע"י המצניעה ובלניעותה ע"כ הפקיד הי"ת
 חותמו אללה וג"כ הס משומר היטיב מפני רוח לפוגי'
 אפי' המ"ס פתוחה כדברי רז"ל שצריך להיות המ"ס
 ככרבלתו עובר על שפתה התחתון כראש פי' של
 התרגול ששפתו הפליון עובר על פני שפת התחתון
 וכדי להשוות לכל היכולת מ"ס פתוחה למ"ס כחומה
 ג"כ שהס יסחוס אותה שיהיה דומה לה יחד וגם ע"כ
 יהיה הפגימה אשר למעלה בין תמונת הו"ו לתמונת
 הכ"ף ג"כ קטן הכל כדי להשוות תוארם יחד רק שזה
 מעט פתוחה וזה כחומה ותמ' לגמרי ועליה נאמר
 הכתוב תורת י"ת תנינו משיבת נפש הנשמ' משיבה ע"י
 למקומה שהיית' כבר כל מי שהולך באורח האמת ע"כ
 סמכו המ"ס בין הנו"ן ובין הלמ"ד כדי להסמיך מלך
 לנאמני' וע"כ יסדו רז"ל לפני ק"ש אל מלך נאמן וגם
 ע"כ קרא שם מ' ששם תמה ומיושר לפני' בקריאת'
 לפני' ואחריהס מ"ס ונאמני' וטעמים על חותמו של
 מלך ומצניעי' אללה שלח האמין לשום לדיקי עול' אפי'
 ליד מרע"ה שנא' בו בכל ביתי נאמן הוא וא"ה החוסם
 לא מסר לידו בלוחות אלה רק בנס היו עומדי' באויר
 כדפי' לעיל שע"י האלף והמ"ס יושלס שס מלכותו
 וחומתו וע"י רמוז שהוא אחד וראשון והתיו שסו' אחרון
 ואין לו סוף והמ"ס שהוא אמצעי כל וכמו כן הליבוץ
 שבמ"ס כחומה שאין לה סוף וג"כ הליבוץ שבסמך ד'
 שאין לה סוף והוא עיקר ליו"ר שבאמצ' החוסם שצדכו
 תמונת מנין שמו המיוחד כ"ו וע"כ יסד הפייט אמת
 חותמו כי הוא אחד שהוא במנין כ"ה וע"י לירוף עלס
 של הי"ש ואז יהיה ע"י הכל כמנין כ"ו כמנין שס

ספר ברוך שאמר

הויין שבתמונת הנון ג"כ ע"י זיו שכינתו כדפי' לעיל
בצורת ויין :

סמך

לריך להיות עגולה היטב מכל לך כדי שלא
תדמה למ"ס סתומ' וג"כ יהיה עמוד הענין
למעלה ללך שחל עובר לפני התחון כעובי הקולמוס
כי ג' כ' תמונתה כ"ו וחרי' שפי' לעיל שהנון כ"כ בעלי
מעשים ונאמנים כ"כ שהנין מזיו שכינתו שז"י לורתו
באים רוח הקודש אל הנביאים והשכל אל ת"ח ראויה
היא להסמך אליה הסמך שהיה ג"כ שדני וכלמנית
כ"כ שז"י לורת' ותמונת' הוסד חותמו של ה"ת הפנימי
הקטן שלא מסר ה"ת לשום משרתו אלא י"ש בעצמו
שהו' כושא ע"י ועל אלבעו בעבע' המלך אשר אין להשיב
כל מה שיחתו בו וע"כ יש לסמך תמו' וזור' לגמרי כמו
עבעת שיש עליו כמין קותף קטן ותמונת' ג"כ כמנין
שס המיוחד בתמונת חותם הגדול ג"כ כ"ו וע"כ מ"ס
וסמך' שבלוחות בנס היו עומדים הלבן שבה צומד
באזיר ולא שום אות אחרת כי א"ח אלו שני אותיות מ"ס
וסמך' בלבד וע"י אילו שני אותיות היה נ"כ' מעשיו י"ש
כמו שנאמר על זה מצפה אלקיים הזה והזכתב מתב
אלקי' הוא' כתובים בזבובי אלקיים כי כל האותיות
האחרות היו יכולין להיות ג"כ ע"י בני אדם לבד מ"ס
סמך שלא היו יכולים להיות נכוב לוחות כי א"ח על ידו
על אלבעו י"ש כדפי' וע"כ קרא שנה סמך שסמך על
ידו ואלבעו י"ש ויתעל' זכרו וג"כ הסמך רמזה בשמה
ובתמונתה לעשות ה"ש נקמה באלו' ובעמלק כמו שז'
בי יד על כ"ס י"ה כדפי' לעיל וזו היא יד על כ"ס י"ה
לעשות נקמה באלו' ובעמלק למחות את שמש מתחת
השמים וכמו שנאמר ג"כ ע"י כ"ס הוא עמדי חתום
באלורתי לי נקס כמס חסר וי"ו אותיות סמך להפך כי
לע"ל יהיה האלפ' ביתא' מסוד' תשר' ק' אזי יהיה מסודר
במ"ס סמך כלומר ע"י לורת' הסמך שהוא חותם פנימי
לי יוס נקס חתו' באלורתי וכמ"ס הוא חתי ונקס בגימ'
ק' הגאולה אשר יהיה במהרה בימינו לפרע ק' וג"כ
שתמונת' של סמך כ"ו והיא עצמה סמך וע"י הגאולה
יחזיר שכינתו עלינו ושם קדשו ויהיה ע"י לירוף כוס
שהוא כוס' שועש' ובלה' ה"ת עלינו ז"ב וג"כ סתימת
הק' של דניאל שהרא' לו מאיש לבוש הבדי' שהוא חתום
וסתום ע"י רמיות ולורת' ותמונת המ"ס סתומ' וסמך
סתום הדברי' וחתום הספר כלומר ע"י החתימות של
ה"י הגדול והקטן הפנימי שבסמך ושבת"ס שהם ר"ת
וס"ת של סתום רמזים וכן נמי מתחיל הפסוק בסמך
של סתום ומסיים בריש של הספר פעולה רי"ש כמנין

מאתים כמנין מ"ס וסמך זג"כ מס וסמך משומרות
השיב מפני כל רוח רעות של צפונות ושל הילך הרע
ושל הגיהנם של מעה וע"כ זכו ג"כ לתמו' כ"ו ופי' י
תמונת' הוסד חותמו של ה"ש כדפי' לעיל וע"כ הוסיפו
רצון בפי' הזונה שלא יכתוב מ"ס סתומה סמך וסמך
כמס' צומה מאחר שגיהנם תמונת כ"ו ושגיהנם הוסדו
לחותות של ה"ש יש לטעות שהכל אחד הוא ועל כן
יש להוסיף שחותם הגדול שעל ידי התשובה יש
להשיב חבל שחתם בחותם הפנימי אשר בעצת
המלך אשר אין להשיב וג"כ לא תהיה אלא ימיר אות'
באות קודש וא"ח המיר ימיר והיה הוא ותמונתו יהיה
קודש כדפי' לעיל וזריכה גנינה :

עין

היא זריכה להיות ראש הראשון קלת פניה'
נטה נגד מעלה ותמונתה כמו ראש של וי"ו או
של יו"ד וראש הפני' כמו וי"ן ממס' מדובק למטה
באמצע קו של העי'ן ההולך מימין לשמאל בשפופ כדי
לקרב אליה אות אחרת למעלה ולמטה אבל לא יגיע
בה כלל ואחרי שפי' לעיל שהא"ת כ"כ סודני ונאמ'
ש"ס הוסד בצורתה ובתמונתה חותמו הפנימי ראוי
הוא האמ"ך להאמך העי'ן אליה שהיא עי'ן השכל'
ועי'ן החזרה שנתנה לדרוש בע' פנים וע' סנהדרין
שקבל מע' זקנים שנתנה ע"י מרע"ה לישראל שנתקרו
מע' אומות כי סוד ה' אל יריאזו ואוד עולה כמנין
ע' וגם תמונת העי'ן דומה לתמונת וי"ו וי"ן והיא
עצמה עי'ן ויהיה ע"י לירופו ע"ו על מה שנאמר אל
ישראל הוא נותן עוז וכמו שנאמר ה' עוז לעזו יתן
ה' יברך את עמו בשלום כלומר ה"ת הכל ברא בשביל
התורה כדי לזכות בה ישראל שפרו מע' נפשות שיזכו
לחיי עד כי תמונת העי'ן וי"ן וי"ו ועולים בגי' כנגד
י"ג מדות שהתורה נדרשת בהם וכנגד הי"ג מדות
הרחמניות שהי"ש מכהיג בהם את ישראל עמו שיקראו
בוי אחד בארץ שנמסרה להם על ידי מזה רבינו עליו
השלום שאין ריקס חזרת וכנגד י"ג עיקרים שאנו
חייבים לה' אמן וכנגד אחד שמיחדי' ישראל ערב ובקר
הי"ש בקריאת שמע ועל כן הע' שבשמצ עבה וז' שבה
גבוה מכל ז' וד' של אחד גם כן עבה מכל ד' שהוא
ע"ד כלומר להעיד על ה"ת שהוא יחיד ומיוחד בו'
דקיעים למעלה ובד' רוחות העולם למטה ובו' אזירים
שנין ז' רקיעים ברמז תמונת הע' שהוא ז' ו' כמנין
י"ג כמנין אחד ועל ידי לירוף כמנין שס המיוחד כ"ו
כי עי'ן בלשון הקודש אחד ואחד בל"א עי'ן להודיע
על ידי זה הע' שקבל לשון יהיה ה' אחד ושמו אחד כמו
שנאמר

שנאמר

שנאמר ונראהו עין בעין בשוכו אל נויכו כי עין בעין
 פי' בתמונת הע' ו' ו' , ואם כמנין כ"ו כמנין סט
 המיוחד כדפי' לעיל להודיעך על ידי זה שהוא ושמנו
 זהותו הכל אחד ויחיד ומיוחד למעלה ולמטה וכל
 לשון . וגם כן עיקר תמונת הע' אשר יסיר בעיניו היא
 ראשה הראשון כמנין י' שרגליה קצת עב עד רגל ה'
 ועל ידי תוספת מוספה מן רגל ה' או יהיה דומה לכ'
 עקומה או לר' השוכה ועל ידי צירופו יהיה הכל אותו
 מו"ר כלומר שהיא ה' כל כך מליאה סוד ה' ועי"ן
 השכל והף על פי שהיא פתוחה לגמרי לגד הנשכי ואין
 לה שום דבר לפני' ללא מגן ולא מחילה ח"ה היא מכת
 היא בצמחה כל כך מקומה שאין יכול שום יצר הרע או
 רוח מזכרני להזיק לה לפי שכל כך סוד ה' קשור בלבה
 ועין השכל שבה וג"כ נזיר היא מיון וזו היא שנאמר
 עין תחז עין פי' סוד תחת יין עשניהם כמנין ע' ועל
 כן קרא שמה עי"ן שנאמר סוד ה' ועין ה' אל יריחו
 וגם כן על כן הזהירו רבותי' בפרק הבונה שלא יכתבו
 שייכין אלפי' לפי שהאלקים גם כן רמוזה על יחוד ה'
 שהוא אחד וראשון כל כדפי' לעיל בצורת הלבנה הזלף
 על כן היה יכול לטעו' שהכל אחד הוא וחס ושלום אתי
 למיתלופי אות באות קודש כדפי' לעיל בצורת ה' ד'
 והיה הוא ותמורתו יהיה קודש וזריכים שניהם נתייה
 אלל תלמיד חכם לקבורה ועוד שה' זריכה מחיל' לפני
 רוח לפנות והע' אינה זריכה מחילה כדפי' לעיל :
פה יכתוב למעלה בלד ימין בזויות כדברי החסיד
 ורבי' שזחה שהיא מן האותיות שיש להם זיוו'
 למעלה בלד ימין ומשוכה היא תאזר לאחוריה כדי
 שתהיה עגולה מבחוץ וג"כ לתטה בעיקומה כי גם בן
 תמונתה כ"ו כמנין סט המיוחד אלל הלבון מפנים
 לררך להיות כמו ביה' כדי לקיי' כל דברי רז"ל וזויות
 של מעלה לא יתקל קל תמונת הכ' כי לכ' המיושרת
 הכזיבים במחוררים עושין לה שמה זויות חד וכמין ו'
 השוכה כשלמעלה יורדת לתוכה כמו לשון לתוך הש"ה .
 ואחרי שז' לעיל שהע' רוממות לעין השכל ולסוד
 ה"ת רחוקה היא הע' להשתדך אליה הע' שזל ידי הע'
 כשרש דברי תורה ומלותיה וחוקותיה ורמיזות סודותיה
 וגם כן כי תמונת הכ' של פ' רומזין לשני הכרובים
 כדפי' לעיל בצורת הכ' והו' רומזת לקול ה"ת שיבא
 תלמעלה למטה לבין שני הכרובים ועל כן הו' השוכה
 תלמעלה למטה לתוך הפ' כמו שז' מבין שני הכרובי'
 וידבר אליו . וק' היאך היו עד שיבא הכתוב השלישי
 ויבריע בניהם לפרש ע"י כמו שנאמר ויהי קול השופר

הולך וחזק מאד משה ידבר והאלהי' יענו בקול ולמידין
 קול קול מג"ש כי לקול הראשון היה על ידי שופר וגם
 כל הדברים וכל הקולות היו ע"י השופר וכמו על ידי
 שופר שז' היה אדם אחד עומד אלל משה רבינו עליו
 השלום לה היה שומע שום קול רק שהקול בא בצורות
 ו' תמונת השופר תלמעלה למטה לתוך תמונת הכ'
 לבין שני הכרובים ומבין שני הכרובים לאזניו של משה
 רבינו עליו השלום גם כן על ידי שופר או כמו על ידי
 שפופרת ותמונת כ"ו וזהו שכתב פה אל זה הדבר בו
 במראה ולא בחידות ותמונת ה' יביט כלומר תמונת
 הפ' שהוא תמונת כ"ו כמנין סט המיוחד של ד' אותיו'
 שזמנו ית"ש יוצא הקול בתמונת הו' לתוך תמונת הכ'
 שהוא לבין שני הכרובים או לתוך אוהל מועד שהוא
 דומה גם כן לכפ"ה גם כן לתמונת הכ' ומבין שני
 הכרובים על ידי תמונת ה' לאזניו של משה רבינו עליו
 השלום כדפי' ויהיו כל הכתובים מיושבים כסדרן על
 אופניו על ידי תמונת הפ' וקול תמונת השופר של הו'
 וכמו שנאמר וכל העם רואים את הקולות מכל שכן
 שהראה ג"כ מראה הקולות לכל עולם ועם שדברו עמו
 ה"ית כדפי' לעיל וזהו תמונת ה' יביט ופ' פשוטה הקש
 י"ש לפ' כפופה זה מראה שהיה משה כפוף ועניו שז'א'
 והאיש משה עניו מאוד וע"כ קרא שם פ"ה פ"ה על
 שז'א' פה אל פה הדבר בו במראה וגו' כי לא היה יוכל
 להבין אפי' משה רבינו עליו השלום ע"י רמיזות כל
 מלות הזרה כ"א על ידי דיבור פ"ה אל פ"ה ועל שז'א'
 פ"ה אל פ"ה הדבר ב"ו ועל ידי לשון וקול וראיית
 עין ועל כן סמך הפ' אחר העין וגם כן רמזו לגאולת'
 הגאולה והרשאה קודם הזכה כמו הכסף נתון לך
 בנ"ה הצ"ץ ועוד רמזו הף לא הביא' כו' ג"כ לגאולתה
 ולמשלתה של המן וג"כ הפ' הם השביעית וחזיבות בין
 בין ל' ובין הפ' כמו הו' מן הל' עד הא' ג"כ השביעית
 וחזיבות וזו היא רמזו לכמו שז'א' ראשו כתם פז כנגד
 פ"ז תיבות שזקנו רבותי' בברוך שאמר וגם כן הזהירו
 רבותי' בפרק הבונה שלא יכתבו פש"ן עייתין' שז'ח"ו
 שיכתוב עייתין' אז אין להם שום פה וקול ודיבור אז לא
 היה יוכל להבין אפי' משה רבינו עליו השלום על ידי
 רמיזו' לבד כל מלות התורה וחוקתיה כ"א דווקא בדבור
 פה אל פה ובקול ולשון ובמראות העי"ן כמו שמצינו
 על ידי זה שדרשו רבי' ז"ל בשלשה מקומות שנתקפה
 משה רבינו עליו השלום מלהבין אפי' על ידי דבור פה
 אל פה וקול ולשון וזריק היה להראות למראה באמצעו
 ובמראות העי"ן כגון קידוש הקדש ומחיל' השל' ומעשה
 המורה

ספר ברוך שאמר

המורה שכתב בכולם זה וכמ"ש אשר אתה מרה' בהר
צדיק לריכה להיות ראש הרשון כמו יוד ממש
שפני' נועה קלת נגד מעלה וראשה עם גופ'
השני כמו כון עקומה ממש וידבק ראש הרשון בהלוצ
לואורה של כון ע"י עיקוס היטיב רגל של היוד קלת
עב אליה ובהלוצ כדי שלא תדמה לציין והארי
שפי' לעיל שהפה כ"כ בעלת מעשים שע"י תמונה כל
דבור וקולות מהי"ת למרע"ה ע"כ ראו' היא להסמך
אליה לדיקי ג'אורים שג"כ הם שומעים ומקבלים מלות
ה' ודיבורו וקולו מאהבה ונהנין מזיו שכינתו כי תמונת
ולורת הדיק כפי יוד וזיון ממש וע"י עיקוס תושבת
מושבה יהיה דומה ליוו הפוכה סגורה ברגליה עד ראש
של הנון וע"י לירוף יהיה הכל אףותיות זיון כלומר
הלדיקים נהנים מזיו שכינתו על ידי מעשיה הטובים
שע"ז יזכו לחיי עד וגעולת רבא שנאמר ועמד כלם
לדיקים לעולם ירשו ארץ וכמה שנאמר לדיק כחמר
יפרח וג"כ הלד' כפופ' רמוזו בגלותו עתה של הדוס
ושל עשו שצ"ה אלו כפופי' למוטה ר"ל בעולם הים
וגפוני' בארבע פינות העול' תחת אומות העולם
והלדיק פשוטה רמוז לקץ גלותו אשר יהיה עתה צ"ב
לקץ לפרט הע"ל כי כבר הגיע זמן קץ לגלותו לכל
קץ לפרט אלא רק שהתשובה תעכב מלידיו וכמו שנא'
בתור' משה עליו השלום ושכ וקבצך ושנוי בנביאי' ומשול'
כמ"ס טובה אלי ואשובה אליכם ומשולש כמו
שנאמר ופדווי' ה' ישוון ובאו ליון ברכה ושמת עולם
על ראשם שזון ושמה ישינו וכו' ובלדיק כפיסה רמוז
לגלותו עתה כי תמונת' כדפי' לעיל כמו יוד שמדובק'
בזוארה של כון ויו"ד רומזת ליעקב וישראל וכמ"ש כי
אתם המעט וגה' עליו והיה כאש' תריד היוד מעל זואר
של הלדיק ומדבקת למטה בכפיות של הנון אז היא
דומה ממש לעין לרמוז כמו שנאמר ופרקת עולו מעל
לוארך של זואר ה' לרמות לע' של עשיו וכמו שאנו
בעו"ה בגלות של עמלק ועשו קטון ובוזי וכפופים
לעקב רגליה' אז יקרב ויהיה אור הגאולה וערס שיכלה
תמשל' עשו יבא הגואל ויטול מידו ממשלתו כמו שנא'
וידו אחזת בעקב עשו וכמה שנא' לעת ערב יהיה אור
וגמלא שאותיות כנפ"ך הפשוטים רומזות על ד' גאולות
ולדיק פשוט רמוז על הגאולה האחרונה אשר יהיה עתה
צ"ב באחרית הימים ולקץ הימים כי יומא של הי"ת
אלף שנים כמ"ס באדם הראשון ביום הכלך מות תמות
וכמ"ס ע"י דוד המלך ישראל כי אלף שני' בעיניך כיום
אתמול וגמלא לקץ לפרט של החר' ה' אלפי' ינחמנו הי"ת

בכפלים צ"ב צביא' משיח הגואל ואז יהיה האלפא ביתא
מסודר תשר"ק ויהיו הותיות כנפ"ך הפשוטות מחולפי'
באותיות לפנ"ך רמוז על מה שנאמר מה רב עוצב אשר
לפנה ליריחך ועוד רמוז בפשוטים שעומדים לעולם
באחרית' התיב' על מה שנאמר לי עין ענותך ולנכותך
באחריתך וזה הוא דניאל הנביא ע"ה בנבואתו שהרה'
לו מאים לבוש הצדים שנאמר לקץ הימים וג"כ יעקב
אבינו ע"ה ומרע"ה שרימוזו על זה באחרית הימים
לקץ ה' אלפים וג"כ כל הנביאי' ע"ה ירמיהו וישעי'
שרמוזו על הדיק כמ"ס למח לדיק וכמ"ס ועמד כלם
לדיקים לעולם ירשו ארץ וזאת ירמיה' ה' לדיקו כלומ'
השם שהוא לדיק פשוט ויכל פשוט הוא ישלח למח לדיק
שהוא משיח בן דוד שיגאול שארית עמו ישראל מן
גלותו ויקבץ נדחינו מארבע כנפות הארץ לירושלים
עיר הקוד' ואז יהיה האלפא ביתא מסודר להפך תשר"ק
לפע"ס נמל"ך יעח"ז והדגב"ה וזה רמוז על עיקר
הגאולה אשר יהיה עתה ויגלה לנו משיח בן דוד סדר
התיבות מן האלפא ביתא זו עם שאר עממי תורה
ופירושו וסודות' הנלמד עתה ממנו בעינינו ואפילו
מזיקנו ואפי' מגדול הדור וע"כ נ"ל לפי קיצור דעתי
שכך יהיה סדר תיבת' של האלפא ביתא אשר יהיה צ"ב
תשר"ק ק"ך פ"ע ס"ן מל"ך י"ט ח"ז והדגב"ה פ"ה תשר
זה ר"ה תשרי קץ לפרט פ"ע ס"ן מל"ך פי דיבור מסיני
יעחו חזיון ונביאתו על שארי' עמו ישראל ויזכו בעבודת
השם ליהנות מזיו שכינתו כאלו הכלה מסעודת לויתן
וזה והדגב"ה צ"ה וג"כ מפרש מ"ס ע"י נבואת דניאל
הנביא מקץ הימים ולא כתב אל קץ הימים וזו היא
הסתימה אשר כתב מיד אחרי כן סתום הדברים ומתום
הספר שהמ"ס סתומה מחולפת בנזון פשוטה ע"י שניו'
שהמלאך בשמות הקדושים שבמזוזות בפרשת שמע
שמות בין מבחזן בכנגדו כוונ שמתחלף יוד בכף ה"ה
בו' כמו בן מתחלף מ"ס סתומה בנזון פשוטה על ידי
שניות כדפי' ושניהם עולים מ"ס וכו' ולמנין ק' פשוטה
שהיא רומזת לאוף קץ האחרון אשר יהיה צ"ב לתשרי
ק"ך לפרט העו' שנאמר ג"כ במס הוא אחי חתום
באזרחי לי יוס נקס בני' ק"ך כמ"ס ותאחז במשפט
ידי הש"י נקס לצרי ולמשנאי השלם . וכת' נקס יזוב
לצרי וכפר אדמתו עמו כן יה"ר צ"ב :

קוף לריכה להיות עגולה בצד ימין תלמעלה
ולמעט מעוקס היא היטיב כי תמונה ג"כ
כ"ו כפי' הנ"ל כדברי רז"ל בפרק גט פשוט דמשמע
דקוף נריך להיות קלת דומה לסמ"ך ע"י רגל שמחלי
של

לכודיעך שע"י הפתח הקטן יחזירו השצים לחשובה
שלימה ויקשור להם כתר על פניהם כמו התגין של ה"ח
וקו"ף וקופים למעלה כדפי' לעיל ג"כ בצורת ה"ח
על החזורים בחשובה שלימה :

ריש יכתוב עגולה מאוד בלד ימין כדברי החסיד
ורבי' שמחה שהיא מן האותיות שהן עגולות
וכדי שלא תדמה לדל"ת ופניה שוי"ט שלא תדמה
למעשי"ט מדכתיב וכתבתם דבעינן כתיבה תמה ולה
מעשי"ט ואחרי שפי' לעיל שהקו"ף ג"כ בעלי מעשה
שע"י תמונתה ולורתה מרע"ה קבל את החורה ושמע
וראה קול ה"ת וע"י לורתה חזורים ג"כ בעלי תשובה
בחשובה שלימה ע"י פתח הקטן ע"כ סמך אליה ג"כ
הר' לגמול חסד עם הקו"ף להפסיק בין הרוח של פגוני
זבין הפתח הקטן של הקו"ף כדי שלא ימנעו הבעלי
תשובה ע"י לער התשובה מלעשות תשובה שלימה כי
היא ג"כ בת זוגה לגומלי חסד כגון הנימ"ל ע"י ח"ת
ב"ט ג"ר וע"כ נאמר הכתוב ע"ז ואכתבתם את הגר כי
ג"ס ה"ס ה"תס בדרך מזרים ועל כל זכה הרי"ש שע"י
תמונתה ולורתה יהיה מחודש ומקודש כל ראש חודש
וחודש וג"כ כל ראשית זכורי אלמתיך וכו' כי תמונת
הרי"ש בעיקוס כמו תמונת הוי"ו תוספת גבה למעלה
יהיה לרי"ש על כן זה הפסוק ראשית זכורי אלמתיך
מתחיל ברי"ש ומסיים בוי"ו כגון פסוק בחלב אמו וע"כ
קרא שמה רי"ש על שם ראשי' כל וע"כ זכה ג"כ הרי"ש
לסמוך אליה ג"כ השי"ן שבתינוטו רמוז לזיו שכינתו
וע"ז יהיה רי"ש כ"כ תליאה ניזון שכינה ומרוח הקודש
אע"פ שהיא פתוחה לגמרי נגד נד הצפוני וג"כ למטה
ה"ה אינם יכולים להזיק לה שום יצר הרע או רוח רע
מלונטה וע"כ היא הרי"ש ע"י בת זוגה הנימ"ל שהיא
ג"פ מגומלי חסד נעשו עלמן כמין נזיר ע"י שניהם
כי תמונת הנימ"ל ע"י רגל השמאלי כמו נז"ץ עקומה
וע"י רגל הימין יש לה תמונת זיי"ן ורגל שמאל לבד
היא תמונת יו"ד והרי"ש דומה אליה ג"כ אז יהיו ע"י
לירופו הכל אותיות נזיר כלומר שהן עשו עלמן כמין
נזירים שהם משומרים כל ימיהם מיין ומכל דבר
המביאין לידי הרהורים רעים ויצר הרע ואפי' מרוח
רע וג"כ הוהירו רבותי בפי' הבונה שלא יכתבו ריש"ן
לתי"ן שח"ו שלא יטעו לומר שלשון ד' ור' הכל אחד
וח"ו יבא לחיטופי ויחריב כל העולם לכפור בצדון כל
ע"י חילוף רי"ש בדל"ת בגון הרי"ש דלא תשתחוה לאל
אחר ו"כ הרי"ש רמוזה לשיר השירים אשר נשלמה
שהוא קדש הקדשים לשיר שיר חדש לעתיד לבא יהיה
בז האלפ"א

אל ק"ו זה לשון רבותי' אם כתבו בשער קפל למעלה
וספל למטה מהו אי חיישינן לזכוב אז נה' הלמא שהוא
דומה לסמך קלת ומכאן לי ראה סרגל השמאלי צריך
להיו' כמווי"ו הפוכה ומעוק למטה נגד העיקוס של ימין
ולא יהיה נז"ץ פשוט כי ע"י תמונ' הוי"ו יהיה דומה קלת
לתמונ' הסמך וילך לפני הרגל ועיקוס של ימין כעובי
קולמס וע"ז תמונת הקו"ף כ"ז היא יהיה אחד מן
השבעה כסאות תמונת כ"ו כמו למ"ס כפ"ף ק' אבל
האלף חפ"י שעל ידי שני היודי"ן והקו יש לה כמנין
כ"ו א"ה ח"ת המורה על כ"ו וגם כן שלה כסדרן כמו
אלו האותיות כדפי' לעיל וגם כן הקו"ף בצורתה
ובתמונתה רומזת לקישור וענני כבוד שמתוכה קיבל
מרע"ה החורה ועשרת הדברות על הר סיני כי על ידי
כפיפת' ועיקוס של הקו"ף נעשה היקף סביב מרע"ה
ונעש' לו ע"י זכמין חופה נאה לו בענני הכבוד של ה"ת
כמ"ש הנה אנכי בא אליך בעב הענן רמוז ג"כ לשם
המפורש של ע"ב היוצא מן השם של ד' אותיות במנין
תמונת הקו"ף וגם כן רמוז לב' לוחות שקבל מרע"ה
בתמונת הקו"ף את עשרת הדברות בהר סיני שעולים
במנין כל תיבתו ז' וע"ב וגם ע"כ יזכו ישראל לחיי
ע"ד כמנין בע"ב ותמונ' הוי"ו הפוכה רומזת לקול של
הי"ת שהלך מלמעלה למטה בתמונת שופר כדפי' לעיל
בצורת הפ"ה וע"כ הוי"ו הפוכה ויורד למט' מן העיקוס
שבה למרע"ה כמו שנאמר וכל העם רואים את הקולו'
ואת הלפידים והת קול השופר וכמ"ש ויהי קול השופר
הולך וחקק מאוד משה ידבר והאלהים יענוו בקול שופר
וקול קול מג"ש יענוו עולה במנין קו"ף במילוי שהוא
תמונת הוי"ו שהיא מלוי של הקו"ף שרומזת לקול שופר
והעיקוס שרומזת לקישור וענני כבוד ג"כ במנין
קו"ף במנין שניה הוקף מרע"ה וע"כ קרא שמה קו"ף
וגם ע"כ סמך לדדיקי עולם ששמעו מלות ה"ת וקולו
מהבה כדפי' לעיל שב"כ קולו נשמע ע"י לורת ותמונ'
קו"ף כדפי' לעיל וג"כ הקו"ף והכ"ף הברה אחת ומנין
של קו"ף מאה וג"כ מנין של כ"ף במילוי ג"כ מאה
וע"ז נאמר הכתוב ושכתי כפי עליך כלומר הענני
כבוד אשר כבות על מרע"ה דמות וסך של הקו"ף אשר
למעלה דמות סך וחופה וסוכה נאה וג"כ פתח קטן
בין תמונת הוי"ו ובין ראשו של הקו"ף ותב זקוקי עליה
כלומר שבסכר החורה יזכו ישראל לעלות דרך אותו
פתח הקטן ויקשור כתר כמוהו כדפי' לעיל בצורת
ה"ח ג"כ לשנים כדברי ר"ל דה"ח וקו"ף הלוי כרע"י
לא שום אותיות אחרות ות"ג זקוקי' על פניה כדי

כפר ברוך שאמר

האלפ"א בית"א מהופך תשר"ק ויוכל להיות ששמות האותיות ג"כ יהיו מהוככים ויהיה רי"ש מהופך לשיר לרמוז על שיר חדש וכמ"ש הו יסיר משה הו ש"ר משה לא נאמר הלא ישיר שיר חדש לעתיד לבא לשלמה פי' שהשלום שלו הקדוש ברוך הוא :

שין

יכתוב ראש הראשון בתמונת וי"ו וראש האמצעי כמו וי"ד וראש השלישי כמו זי"ן ממש בעמידה ושני הראשים הראשון והאמצעי פניהם קצת נגד מעלה ועוקץ קטן למעלה עליהם ורגליהם משוכה למטה נגד כל שמאל ולסוף רגל של הזי"ן יהיה שמה חד וכולם מחוברים יחד ולא יהיה ראש האמצעי כמו זי"ן כדברי ר' נתן הדרשן אלא כרבינו שמחה והרוקח כי אין מעבירי' מן המלה וקצלה בידינו שראש השלישי דמות הזי"ן וכל הכתר ג' תגי' שעל כל צורת הזי"ן ואם היה לראש האמצעי תמונת זי"ן ג"כ הולך להיות ג"כ כתר עליה ולא מניכן בכל התלמוד שיש שני כתרי זי"ן לזורת השי"ן וע"כ אותיות זי"ו בתמונת השי"ן לנגד הרי"ש כי היא זכה בגמילת חסדה ססמך אליה זיו שכינתו י"ש כפי' לעיל וג"כ הג' ראשי' של השי"ן רומזות לג' אבות העולם אברהם יצחק ויעקב שהם"ת מק"ב שהם בח"ת ב"ש שד"י ועל זה נאמר הכתוב וראו כל עמי הארץ כי שם י"ה נקר' עליך ר"ת שין שד"י וי"ד אותיות כנגד הי"ד אותיות שבג' שמות שבתחילת פרשת שמע שכותבין כנגדן ג"כ ע"י שניות כו"ו במוכס"ו כו"ו מבחוזן על המזווה ג"כ י"ד אותיות וג"כ השי"ן עולה במנין ג' מאות ושם משפ"ץ עולה במנין ג' כ"ג מאות ומשפ"ץ בח"ת ב"ש שם המיוחד של ד' אותיות והו וראו כל עמי הארץ כי שם י"ה נקרא עליך ר"ת שין ג"כ רמוז לשי"ן שבתפלין של ראש שנאמר בה בתלמוד בג' ראשין לימין הקורא ולשמאל המניח שהוא פי' כנגד ג' אבות שהם חקוקים דמותם בכס' הכבוד ושי"ן

התג

וכן רמוז הפייט תולה ארז על בלימה אותיות מילה וכשמגבי' הסנדק ב' רגלי' של תינו' ויד המוה' באמ"ל אצל המיל' דהיינו כמדומה ש' כמו שעשה בתלחמת מימנו אש דת לנו ודמות שי"ן בג' ראשין שאנו כותבין לימינינו כמו שנת' שיתיה ה' לנגדי תמיד כי

ומימינו כל אמונו וג"כ שין דכתיב סוד ה' אל יראו ימים בשנה ישה תפלין כי ובריתו להודיעם :

שם"ה ימים בשנה ותסיר מהם נ"ב שבתות וז' ימים מפסח ומסוכות וב' ימים שבועות וב' ימים מר"ה וי"ב וע"כ יש סמך להניח תפלין ולברך אפי' בח"ה מטעם זה וגם רמז הכ' שי"ן לד' אמהות ע"י השין של ד' ראשין ג"כ כי שרה רבקה רחל ולאה ר"ת שרר"ל ושי"ן שי"ן עליו במנין ז' מאות ול' ע"י השני יודין שבשין בב' ראשין וע"ז נאמר הכתוב שנייך בעדר הרחלים ~~לג' אבות~~ שכלס מתאיימות ושכלה אין בהם כלומר לדרוש על ד' אמהות שעלו מן הטבילה ע"י כל השבטי' מתאיימות למ"ד תאומות נולדו וכולם לדיקי' וזהו שכלה אין בהם וג"כ השי"ן רמוז למא' ברכות כי הפסוק וראו כל עמי הארץ כי שם ה' ר"ת שי"ן וס"ת אותיות מא"ה כלום שראוי' בהם אומות העולם שישראל מברכין הי"ש מאה ברכות בכל יום ע"כ ויראו ממ"ך שגם עולים במנין מאה ע"כ בשכר זה וג"כ הקב"ה ברכס את ישראל בסיוס ברכות כהנים שעולים במנין מאה כגון ה' כפי"ן וישס לך שלום ג"כ מאה וג"כ השי"ן בג' ראשין רמוזה לג' חריגי' שבין ד' בתים בשל ראש כמין שינייך שנאמר בהם ג"כ הלימוד שצריך שיגיעו בשווה עד התפר בשני צידי הבתים למעלה בגוב' של ראש ולמטה נגד בין העיניים וזהו שנאמר שין לורת שין כמין שיניים וגם ע"כ קרא שין ע"ש השיינין שבבתים העשויין בקמטי העור ועל שם ד' הבתים העשויין כדמו' השיניים וע"ז נאמר הכתוב ג"כ שיניך בעדר הקצובות שעלו מן הרחלה שכולס מתאיימות ושכלה אין בהם פי' אפי' שש' שמע קטנה היא מוהיה אש שמוע או פר' קדש א"ה ריכה להיות הד' בתים שוות דומין לשיניים ע"י החריצים שכולס מתאיימות ושכלה אין בהם שלא יהיה אחד קטן ואחד גדול וזהו לא יוכל להיות ולתקן נאה כ"א ע"י ג' קליפים זה דק מזה וכדברי רבו' זל"ל וכן עשיתי רוב ימי :

ת"י יכתוב כמו דלת למעלה ודלת קטנה לתוכה הפוכה מלמט' נגד מעלה בסוף התיו יהיה פני' ורגלה שוה כדי להסמיק אליה אות החרת מלמעלה למטה ו אחרי פני' לעיל שהשי"ן רומזת לזיו שכינה ולג' אבות העולם שהם נהנים ג"כ מזיו שכינתו תמיד בכפא כבודו י"ש ועל כל ראוי השי"ן להסמיק אליה התיו לתחו' בחותמו י"ש עליה ועל כול' קדושי' ובתוכס הי"ש וזהו אמת חותמו כי הוא אחד כלות והודיעך שהוא י"ש ראשין ואחרון ואמצעי כל וזהו רמוזה לאמת חו' זמו

וכתיב בתרי' ויבוא אל האדם ויאמר האדם זאת הפעם
 עלם מעלמי ובשר ובשרי לזה יקרא אשה כלומ' עלם
 מעלמי זאת תמונת ד' של אדם ותמונת ד' של התיו
 ועלם עולה במנין ב' מאות כמנין ח'י דמות של התיו
 שהוא ד' של אדם וללע ג"כ ב' מאות ע"י היות שהוסיף
 י"ש משמו לאיש ויבנת הלע ג"כ ב' מאות ע"י הה"א
 שהוסיף י"ש משמו לאשה ועל כן כתוב והיו לבשר
 אחד ליחוד שמו בנייהם כי י"ה במנין ש"ה ועוד
 רמוז בתמונת תי"ו לקשר של תפילין של ראש
 שהראה הקב"ה למרע"ה כמו שפי' רש"י על שנאמר
 ורחית את וכו' כי בקש מרע"ה מהקב"ה כמו שנאמר
 אם נח מלאחי חן בעיניך הראיני נח את כבודך וק'
 מה רצה מרע"ה לראות והלא ידוע לו שאין לו י"ש לא
 תמונה ולא שום דמיון כמ"ש ואל מי תדמיני ואשנה
 יאמר קדוש אלה כך הפירוש אחרי שראה משה רבינו
 שמלא חן בעיני הו"ת שהבדילו הקב"ה מכל האדמות
 והחומר כל כך שהיה אצלו בהר מ' יום ומ' לילה בלא
 אכילה ובלא שתיה והאיר בזיו שכינתו לקרן אור פניו
 אז ביקש מרע"ה להבדילו מכל האדמות וחומר להיות
 כאחד משרתיו הקדושים אצלו כמלאכי השרת תמיד
 שנהנין תמיד מזון שכינתו כמו מעטרו"ן שר הפנים
 אז השיב לו לא תוכל לראות את פני כי לא יראני
 האדם וחי פי' שום האדמות לא יוכל לקבל כ"כ מזון
 שכינתו השכל העהור כמלאכי השרת העליונים אלא
 אעשה אותך גם כן למעלה העליונה שהאדמות יוכל
 להגיע כמו אדם הראשון שעשיתי אותו מחומר בלא
 ילוד אשה ועל ידי גבר וזו היא שנאמר הנה מקום אתי
 ונצבת על הגור ושמתיך בנקרת הגור פי' ביסוד עיקר
 ביצירת אדם הראשון על אותו המשבר שעשיתי אותו
 בלי בידי מחומר כדרך האומנים העושים כלי חרס
 מחומר שטף כפיו על החומר ועל זה נאמר הכתוב
 ושכתי כפי עליך וכשנומר היוצר כלי חרס אז מאיר
 כפיו מן הכלי ועל זה נאמר הכתוב והסירותי את כפי
 ורחיתי את אחורי כלומר לידי מעשה העליונים תוכל
 האדמות להגיע בשכל של אדם הראשון שהוא מיצירת
 ידי רק מחומר ומד' יסודות ועל זה אמר ורחיתי את
 אחורי פי' רש"י שהראה הקב"ה למרע"ה קשר תפילין
 שהוא תמונת ד' וד' על ד' וד' בתוך ד' ג"כ בתמונת
 התי"ו וביצירת האדם הראשון וחוק ועל ידי זה הראה
 לו הקב"ה גם כן היאך שקשר הנשמה בחומר ובאדמות
 על ידי הוראת קשר של תפילין כי ג"כ הנשמה מורכב

כי הוא אחד כי המס האמצעי בין האלף ובין התיו
 וע"כ האלף מאמת רמוז נגד האלף של אחד והתיו
 רמוז לד' של אחד כי תמונת ד' בתוך ד' שהיא
 אנוצעי רמוזה נגד הח' של אחד שהיא ג"כ מן האמצעי
 וזו היא אמת חותמו כי הוא אחד כי הוא ג"כ ע"י ארוף
 העלם במנין אחד וע"י שניה' עולה כמנין שם המיוח"כ"ו
 נמצא שהוא י"ג עלמו והווייתוהותמו ושם קדשו המיוחד
 הכל אחד ויחיד ומיוחד בין מלמעל ומלמטה בד' ר"ה
 כי תמונת תיו כמו ד' נגד מעלה וד' נגד למטה לרמוז
 על כל מעשה ~~המרכבה~~ מרובעי' ד' על ד' ולמטה בד'
 רוחות העולם אחד ורחשון התיו ע"י תשר"ק ואחרונה
 הו"ע"י סיוס וסוף החותם של אמת ונ"כ אמצעי ע"י
 בתווגה בחותם המ"ס או ע"י הא האמצעי כי שני
 דלת"ן עולים במנין ח' לרמוז כדפי' על היחוד ועל
 האמצעית וע"כ קרא שמה תיו על לשון בתוך לרמוז
 ג"כ על המיל' שנתל'ח' ימים וע"כ נזה לסמן הפתחי'
 של ישראל בדם המילה ובדם של קרבן פסח בתמונת
 התיו שני דלתין לרמוז על השני דמים של מצוה וכמו
 שיסד הפייט ג"כ בתוית' על פתחייך תיו תחי וכמה
 שנאמ' ג"כ ע"ז ואעבור עליך ואראה תבוס' בדמייך
 ואמר לך בדמייך חיי ואמ' לך בדמייך חיי וע"כ המזהל
 כופל זה הדמי' שהלפת כפולה בתמונת התיו וע"י יזכו
 ישראל לעלות לחיי ע"ה כמו שנאמר מי יעלה לנו
 השמימ' ר"ת מילה וס"ת שם המיוח"ג"כ אורת ותמונ'
 התיו רומזת ליצירת אדם וחוקה שהם ג"כ ראש וסוף לכל
 ע"י המיתה הבאה ע"י לעולם שנאמר כי זה כל האדם
 כי יצירת האדם וכל הברואים תחת הרקיע כולם מד'
 יסודות שהוא אל של מעלה ממצע' המרכבה המרובעי'
 והוה שנאמר ג"כ למעל' נעשה אדם בצלמינו כדמותינו
 ע"י דמות הד' על ד' שהוא מרובע' גמור וג"כ תמונת
 התיו מתחילה בד' אחד יסד ועלה זה הד' במנין ד'
 מאות וע"ז נאמר הכתוב על אדם לא מצא עזר כנגדו
 וכתיב בתרי' ויקח אשת מלצותיו לללע המשכן של
 אדם ויסגור בשר תחתנה כלומר לקח קליפה כמין ד'
 מעל ד' של אדם וכמין קליפה תמונת ד' של התיו ויסגור
 בשר תחתנה ד' בתוך ד' כתמונת התיו ובתמונת אשה
 מצי"ש וע"י אותה הזליפה לקח ג"כ דמות הנקיבה אשר
 ברא על אדם מתחילה כמ"ש זכר ונקיבה ברא אותם
 וכל קלף וברא שני בריות וכתב בתריה ויבן את הללע
 בתמונת כל בנייני' להקיים כי מרובעים מד' יסודות
 ע"י תמונת ד' על ד' מלמעלה ולמטה כתמונת התיו

ספר ברוך שאמר

אח אחורי בלומ' בזה מן הכלל תוכל לקבל על דרך הכלל
 אחורי אבל מזוי שלפניו הכלול לה תוכל לראות את פני
 כי לא יראני האדם וחי כדפי' לעיל גם כן ועל כן
 אמרו רבותינו ז"ל שמרע"ה הגיע לשכל העליון אדם
 הראשון שלא היה בוס ילוד אשה נביע רק אדם הראשון
 ומרע"ה לשכל העליון שוין :

ועל של מעשה מרע"ה תמונת ד' על ד' וד' בתוך ד'
 ועל זה נאמר הכתוב גם כן נעשה אדם בצלמינו
 בצמתינו פי' הכלל של מעשה מרע"ה שהוא גם כן
 מרובע תמונת ד' על ד' ועל כן אמרו רז"ל רעווע
 שחורות הל"מ גם כן לרמוז הקשר של תפילין דומה
 ללג שחור מבחוץ ועל כן אמר גם כן הכתוב וראית

סליק האלפא ביתא מבעל המחבר ספר האשכול

כדי שלא יהיה הגייר הלק העתקנו סדר כוונת אותיות השם מהרב המחבר ספר עמרת זקנים

צריך להיות מאוד ירא שמים הכותב סת"מ וכ"ש שלא ליתן לנערים המתלמדים לכתוב תפילין ובוודאי עתיד
 ליתן את הדין ע"כ ראוי למנות בכל פלך ופלך בכל עיר ועיר כותבי תפילין מהוגנים כמו שממנין
 שוחטים ובודקים (מהר"ר מ"י) עוד כתב אותם שהמורים כתוב תפילין לשני הוא מעשה בורות : וזו היא כוונת
 בהזכרת בשם החסיד מרי דעובדי מהר"ה זל"ל בעהמ"ח ספר ר"ח שמסר בכ"י להלמיזו הגון מוכר"ר טעביל
 זל"ל כותב סת"מ והני העתקתיו מכ"י החסיד זל"ל וז"ל בקולו של יו"ד יכוון להכת' בשם אהיה ויכון עילות כל
 העילות הקשור זו ומשם יושפע האור ויתלבש בגוף היו"ד וכן בנאוה לכתוב"ה"א יכוון אל המשכת האור והתלבשות
 בה"ה וכן מה"א לוי"ו ומוי"ו לה"א אחרונה וה"א אחרונה ישלם לבוש המחליל העליון עוד לריך לכוון בכל אות
 ואות היותר כלולה מעשר והא כילד ביו"ד מכוון בג' קולין שבה כח"ב שבחכמה והקוץ העליון רומז להין סוף וגם
 לכתר שבחכמה וגוף היו"ד אל החכמה והקוץ התחתון אל הבינה עוד יכוון אל מילוי היו"ד שהוא ו"ד יכוון שכולל
 שש קלונת שבחכמה וסד"ה הוא עשירית ס"ה וכל העשר סחומין בה ונעלמים ה' בנאוה לכתוב בה"ה יששה קודם
 יו"ד ומכוון שאבה בא להודווג עם אינה לתת בה מה שנעלם בתוכו שס"ד ויעשה קו העליון וימשוך אותו מהיו"ד
 מעט להורות שמהיו"ד היא מקבלת והיינו סוד ונהר יולא מעדן וימשוך רגל הימין מה"ה ויכוון שהוא וי"ו יולא
 מבין אבה ואמה והיו"ו היא כוללת שש קלוות וגם סד"ה כן והעלם כי גג העליון שהוא הנהר משמש לכאן ולכאן
 הרגל האמצעי שבתוך הה"ה הוא ת"ת ויסוד כוללים ו"ק ולריך לעשות אותה עב מעט להורות שני ווי"ן כל אחת
 שהם ת"ת ומלכות ויכוון בראשו ג"ר כח"ב ודעת ואלו הן המוחין שבראשו ובמשוך היו"ו קודם שיגיע לחלי יכווין
 צה"ת שס"ה אל חלקים ידו"ד ואלו השמות בנאוה לכתוב ה"ה אחרונה יכתוב רגל הימין קודם ויכוון שהוא ת"ת
 הבה לתת לשכינה מה שנעלם בתוכה והח"כ לכתוב גג העליון ויכוון שהיא מדות אדנ"י הנונית מרגל ימין
 שהוא שס"ד וברגל האמצעי הקטן יכוון ייחוד השני שמות כאחד דהיינו כזה יאסדונה :

התנצלות המניהה

אל אלהים הוא יודע וישראל הוא ידע : שהספר הנחמד הל"ז הועתק מכ"י העתקות שונות כי מעת
 חיברו הרב הגדול המחבר עליין לא נדפס מעולם כאשר מצוהר בספר שפתי ישני
 ולא יזולט מאיזה טעות מסופרים המעתיקים ועתה הקורא נעים תשים לבךך מאמר חז"ל (שבת קכ"ז ב')
 כל הדין את חבירו לכף זכות כו' ואם המלא תמלא איזה פקוק יתלו באגרתה לדישנה וכאשר ידוע מאמר
 המוסכם כאשר ה"ה לבר בלא חזן כו' ה"ה לדפוס בלא טעות ולכן ידינני לכף זכות ומן השמים ידונו כו' :
 דברי צע"ה ישראל בהרב מ"ו מו' אר"י ל"ב זללה"ה מ"מ דק"ק אורשי יל"ו :

